[redacted]

Van: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Verzonden: dinsdag 25 augustus 2020 08:42
Aan: [redacted] CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV
Onderwerp: RE: LIMC - meeting morgen? Heads-up...

Dank, [redacted] ik heb vandaag idd morgen (en vandaag, als voorbijeenkomst) een bijeenkomst met [redacted]

@bijstand aan het Veiligheidsberaad: ik heb de Wet op de Veiligheidsregio's net even doorgenomen, maar zie geen enkele bevoegdheid tot inwinnen intell dan wel mogen afwijken van het bepaalde in de AVG. Dus wat is dan de wettelijke grondslag, op welke voet Clas aan de slag kan?

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Kabinet Commandant Landstrijdkrachten
Koninklijke Landmacht
Ministerie van Defensie
Kromhoutkazerne | Herculeslaan 1 | Utrecht | [redacted]
Postbus 90004 | 3509 AA | Utrecht | MPC 55A

[redacted]
@mindef.nl

From: [redacted] CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV
Sent: dinsdag 25 augustus 2020 07:51
To: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Cc: [redacted] BS/AL/DJZ/Cl. NTRH
Subject: LIMC - meeting morgen? Heads-up...

Hoi [redacted]

Ik begreep van [redacted] vorige week dat jij morgen naar een vergadering in Utrecht gaat olv [redacted] mbt LIMC en alles wat daarmee samenhangt? Vorige week vrijdag belde [redacted] mij enthousiast dat er zeer binnenkort een steunaavraag MSOB aankomt van de kant van het veiligheidsberaad (olv Burgemeester van Nijmegen, dhr. Bruls). Zij ontvangen al enige tijd producten van het LIMC maar tot nu toe nog steeds zonder juridische grondslag en getekende verwerkersovk en [redacted] heeft [redacted] aangegeven dat een en ander nu geformaliseerd moet worden en zodoende komt er binnenkort een vraag richting OOCL JZ om te ondersteunen bij het opstellen van een dergelijk MSOB verzoek.

Dit is kort weergegeven de inhoud van het gesprek tussen [redacted] en mij, we wachten rustig af.

Groet,

[redacted]

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Hoofdkwartier OOCL — Bureau Juridische Zaken
Operationeel Ondersteuningscommando Land
Koninklijke Landmacht

Frank van Bijnenkazerne | Frankenlaan 70 | 7312 TG | Apeldoorn | [redacted]
Postbus 9019 | 7300 EA | Apeldoorn | MPC 39A
.....
[redacted]
[redacted]@mindef.nl (persoonlijk)
I www.landmacht.nl
.....
Op vrijdag afwezig

UOV

[redacted]

Zie onder het verslag van een van onze mensen die gisteren aanwezig was bij de vergadering over LIMC. In antwoord op de vraag van [redacted] denk ik dat we niet in reflexen moeten vervallen zonder eerst wat denkwerk te hebben verricht. Ik ben er zelf pas geleden ook geweest en ik denk dat we kunnen constateren dat:

- Het betreft hier geen behavioral dynamics
- Opereren in het informatie-domein is niet nieuw, we zien hier een interessante clustering en toepassing – defensie zegt dat we hier beter in moeten worden en daar past dit in (zie ook de visie)
- De rol die hier vervuld wordt komt voort uit de hybride wereld waarin we nu leven – ook daar mag defensie niet in achterblijven
- Het gebruik van de analyses voor oefeningen behoort wel tot gereedstelling want eenheden moeten hun optreden er op af leren stemmen
- De weerstand tegen vooral doorontwikkelingsproducten kan ook voortkomen uit een gevoel van competitie met andere (Haagse) instanties die dit werk doen – de vraag is of dat schadelijk is maar dit framen als iets dat politieke kwetsbaarheid oplevert lijkt eerder op een bureaucratische reflex
- Politieke kwetsbaarheid is te ondervangen door de bewindslieden degelijk te informeren en te wijzen op de congruentie met de visie

Al met al zou het goed zijn om eerst meer in detail te bekijken waar het hier precies om gaat en hoe we dat het beste een plek kunnen geven. Het remmen van een goed initiatief dat past in alle ontwikkelingen die we met de Haagse mond belijden (en waar ook de buitenwacht veel waarde aan hecht) zou niet de eerste reactie moeten zijn.

Ik zou met [redacted] afspreken dat we dit evalueren en de bevindingen samen bekijken; pas daarna kunnen we besluiten hoe er mee om te gaan. Fall back is de verspreiding stoppen, de analyse zou ik (nog) niet stoppen.

[redacted] zie opmerkingen in rood in jouw mail

Groeten,
[redacted]

"The only thing harder than getting a new idea into a mind, is to get the old one out"

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]
.....
Directie Aansturen Operationele Gereedheid
Defensiestaf
Ministerie van Defensie
PKC | Kalvermarkt 32| 2511 CB| Den Haag [redacted]
Postbus 20701| 2500 ES| Den Haag| MPC 58B |
Hoofd Officier Toegevoegd [redacted]
.....
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]@mindef.nl
www.defensie.nl

From [redacted] BS/AL/DS/Kab DS [redacted]@mindef.nl>
Sent: donderdag 27 augustus 2020 07:05
To: [redacted], BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh <[redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DS/DAOG <[redacted]@mindef.nl>
Subject: FW: Terugkoppeling LIMC bijeenkomst

[redacted], dank, zeer nuttig voor de beeldvorming!

[redacted] praat morgen met [redacted] over LIMC. Het zou goed zijn als hij vooraf van jou (al dan niet via mij) hoort of je deze deelt: Art 11 [redacted].

[redacted]

From: [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh <[redacted]@mindef.nl>
Sent: woensdag 26 augustus 2020 23:06
To: [redacted] BS/AL/DS/DAOG [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh [redacted]@mindef.nl>; [redacted], BS/AL/DS/Kab DS [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh [redacted]@mindef.nl>
Subject: Terugkoppeling LIMC bijeenkomst

[redacted]

Vandaag ben ik namens DAOG bij een vergadering geweest bij het CLAS om met de BS, DS en de MIVD over het Land Information Manoeuvre Centre (LIMC) te vergaderen. Hieronder een kort verslag. De meeting eindigde eigenlijk niet met het vaststellen van een besluit of actiepunten. Het duurde ook erg lang omdat men het gewoon niet met elkaar eens was (vooral CLAS vs DGB). Daarom heb ik een conclusie en een aantal adviespunten opgeschreven welke het behouden van de opgedane kennis en de doorontwikkeling het beste dienen. Het zijn dus niet de conclusies van de deelnemers van de vergadering.

BLUF:
Het LIMC is heel snel opgericht vanuit een conceptuele gedachte. Heeft vanwege een leemte in de crisisstructuur tijdens de COVID-19 crisis waardevolle bijdrage kunnen leveren. De onderwerpen van de producten zijn divers en de vraag of dit een CLAS taak is, is niet onterecht. Er is onvoldoende integraal met de diensten afgestemd. Hierdoor is DGB nu niet positief tegenover een MSOB-verzoek van de NCTV. Er is geen sprake van beinvloedingsoperaties naar de NLD bevolking (zoals het Canadese incident). Er wordt geen data van personen geanalyseerd en alles komt uit open bronnen. DJZ geeft aan dat er beperkingen zijn voor defensie om uit open bronnen (fora, internetpagina's, social media enz) structureel data te verzamelen en deze te gebruiken. Het LIMC moet de brede interne en externe publicatie van hun analyses stoppen, omdat ze in deze vorm de bewindspersonen in verlegenheid kunnen brengen.

Aanwezigen:
[redacted] (DGB)
[redacted] (DGB)
[redacted] (MIVD)
[redacted] (CLAS)
[redacted] (CLAS)
[redacted] (C-LIMC)
[redacted] (DOPS)
[redacted] (DAOG)
[redacted] (DJZ)

Samenvatting:
Het CLAS vindt dat het LIMC een capaciteit is die een integraal onderdeel uitmaakt van de doorontwikkeling van de Landmacht, welke nodig is om het optreden in het kader van HT1, in een door informatie gedomineerd operatiegebied, effectief te kunnen uitvoeren. Dit is een resultante van de Strategische Kennis en Innovatieagenda (SKIA) en de studie Delphi (informatie als wapen). Ook heeft het een belangrijke rol in de DV35.
Het CLAS (C-OOCL) werd aan het begin van de COVID-19 crisis geconfronteerd met veel steunverleningsverzoeken en zag een mogelijkheid om, door het LIMC versneld op te richten, een sterke informatiepositie voor het TOC te realiseren. Er is dus feitelijk in zeer korte tijd van een conceptstadium een operationele capaciteit gecreëerd, waarin de experimenteer-fase parallel, of vermengd, loopt met de operationele inzet-fase. Dit is niet ongebruikelijk in tijden van crisis, waarin vaak bottom up ontwikkelingen worden doorgevoerd, gevoed vanuit de operationele behoefte.

In de COVID-19 operatie van het TOC is het LIMC en zijn de producten die ze genereerden (als onderdeel van het experiment) gebruikt. Omdat het TOC nauwe interdepartementale contacten heeft zijn deze LIMC producten ook buiten defensie verspreid en is er zelfs vraag naar ontstaan. De producten hielpen vooral bij het voorspellen van de vraag voor medische ondersteuning.

Het LIMC is natuurlijk niet bedoeld voor HT3, maar heeft vooral een HT1 taak. Daarvoor zullen ze, in het kader van de gereedstelling, bepaalde zaken willen beoefenen/beproeven. Hierbij gaat het dan vooral om data-analyse en het opstellen van informatieproducten. Daaruit zijn ook de andere producten van het LIMC ontstaan, waarbij een heel breed scala aan onderwerpen is geanalyseerd. Hieronder bijvoorbeeld onderwerpen zoals desinformatie en beïnvloeding (**niet het zelf uitvoeren hiervan, maar eerder het signaleren**), economische analyses, (geo)politieke analyses enz. Het zijn vooral deze "doorontwikkelingsproducten" waar de DGB heel erge bezwaren tegen heeft.

DGB geeft aan dat het niet goed uit te leggen is dat een CLAS eenheid analyses over bijvoorbeeld de economische effecten van de COVID-19 verspreid terwijl daarvoor geen opdracht is gegeven. Hij is bang dat de bewindspersonen hierdoor wel eens in de verlegenheid kunnen worden gebracht. Hierbij werd gerefereerd aan het incident in Canada, waarbij een IM-eenheid daadwerkelijk een data-mining en beinvloedingsoperatie op de eigen bevolking had uitgevoerd (**hierover had DOPS [redacted] al geantwoord dat dit niet aan de orde is bij het ILMC en dat de case niet kan worden vergeleken**) .Verder staan ze niet positief tegenover het eventueel toekennen van een MSOB, omdat het niet duidelijk is in hoeverre de AIVD en MIVD betrokken zijn en het eens zijn met wat het LIMC doet. [redacted]-MIVD gaf aan dat hij het inderdaad liever integraal aangelopen had gezien.

Volgens [redacted]LIMC komt alles uit open bronnen en alles wat gepubliceerd wordt bronvermeldingen heeft en traceerbaar is. Toch geeft DJZ aan dat er beperkingen zijn voor overheidsinstanties om ook uit open bronnen (fora, internetpagina's, social media

enz) structureel data te verzamelen en deze te gebruiken. Hiervoor zijn wel de diverse diensten geautoriseerd.

Men onderkende wel de wenselijkheid voor het kunnen gereedstellen van een LIMC. Volgens CLAS is daarvoor nodig te kunnen trainen met data-analyse en dat sim-pakketten hiervoor niet voorhanden zijn. De DGB stelde dat wat hun betreft alleen met daadwerkelijke 'live' data gewerkt mag worden indien:

1. LIMC personeel bij een van de diensten wordt gedetacheerd die daartoe wel zijn gerechtigd.
2. Het LIMC een officieel steunverzoek van een van die diensten krijgt.
3. Het in een missiegebied met een daartoe gerechtigd mandaat worden ingezet.

In alle andere situaties zullen ze niet met live data mogen gereedstellen en moet er een andere manier worden gebruikt (**gesimuleerde data? Wat doen onze internationale partners hiermee?)**

[redacted]OOCL (namens [redacted]LIMC) gaf aan dat ze het breed verspreiden van hun producten zullen gaan bezien, maar DGB gaf aan dat zelfs dat wellicht niet voldoende is aangezien producten misschien toch op straat komen en dan zou kunnen uitkomen dat defensie bepaalde gegevens verzamelt en analyseert.

Conclusie:

1. Het optreden in het informatiedomein is nieuw en elke nieuwe stap brengt een nieuwe verassing. In het fysieke domein trainen we ook wel eens in de strook, maar voor meer agressieve oefeningen gaan we naar oefenterreinen en schietterreinen (is veilig voor de bevolking). Voor de data analyse van information manoeuvre (IM) is dat er nog niet en bestaat alleen de 'digitale strook'.
2. De gefocuste analysekracht van het LIMC is tijdens het hoogtepunt van de CODIV-19 crisis van zeer grote waarde geweest voor het TOC, maar ook voor LOTC, NTCV enz.
3. Het LIMC is in zeer korte tijd van een conceptuele gedachte ontwikkeld naar een eenheid die IOC is. Het lijkt dat de stap 'experimenteren' samen is gevoegd met live optreden. Dit is niet ongebruikelijk in tijd van oorlog en crisis, maar nu de rust wederkeert wordt duidelijk dat dit wel heel snel was en worden er vragen gesteld.
4. Het concept van IM (als onderdeel van IGO) is nog onvoldoende uitgewerkt om het LIMC een goede plek te geven.
5. De DGB ziet niet de noodzaak voor een LIMC, heeft zich vooral gefocust op de inzet voor HT3 en de activiteiten die er nu worden gedaan. DGB wil dat het stopt tenzij er een MSOB verzoek komt. Dit laatste zal niet (door NCTV) worden ingediend als de DGB er niet positief tegenover staat (patstelling).
6. Volgens DJZ is zelfs het verzamelen en analyseren van data uit open bronnen niet zomaar toegestaan door overheidsinstanties. Ook niet voor LIMC.

Advies:

1. Het LIMC laten stoppen met het extern verspreiden van producten. (damage prevention)
2. Het LIMC laten evalueren en de uitkomst in documentatie verwerken. (vastlegging)
3. Het LIMC een stapje terug te laten doen en weer de status van experimentele eenheid geven, zoals de RAS eenheid van 13brig. (doorontwikkeling)
4. Het toch laten indienen van het MSOB lost niet alles op. Het LIMC moet ook zonder externe verzoeken kunnen gereedstellen (HT1).
5. Wel de mogelijkheid open laten om (delen van) het LIMC bij een steunverleningsverzoek met analysecapaciteit te laten ondersteunen. (perspectief voor personeel)

Vriendelijke groet,

[redacted]

Directie Aansturen Operationele Gereedheid/Afdeling Operationele Gereedheid
Defensiestaf
Ministerie van Defensie
Plein Kalvermarkt Complex | Kalvermarkt 32 | 2511 CB Den Haag | [redacted]
Postbus 20701 | 2500ES Den Haag | MPC58B

[redacted]@mindef.nl

Volo et Valeo

4 11

Van: BS/AL/DGB/DSK
Verzonden: vrijdag 27 november 2020 15:10
Aan: , BS/AL/DGB/DSK/VRZMLAPN
Onderwerp: FW: Terugkoppeling gesprek met CLAS over LIMC

Opvolgingsvlag: Follow up
Vlagstatus: Met vlag

Van: BS/AL/DGB
Verzonden: zondag 22 november 2020 16:13
Aan: ., BS/AL/DGB/DSK
Onderwerp: Fwd: Terugkoppeling gesprek met CLAS over LIMC

Van: BS/AL" @mindef.nl>
Datum: zondag 30 augustus 2020 om 13:59:47
Aan: BS/AL/HDB/ProjafdCHU" @mindef.nl>
Cc: BS/AL/HDB/Proj Off" @mindef.nl> BS/AL/DJZ/Cl. NTRH" @mindef.nl>, BS/AL/HDBV/Dir B&I" @mindef.nl>
Onderwerp: Re: Terugkoppeling gesprek met CLAS over LIMC

heb vrijdag met gesproken. Positief gesprek. We snappen elkaar en zijn het eens over vervolg, geheel in lijn met conclusies van overleg hieronder. Heb nog gesuggereerd te overwegen om niet alleen externe maar ook interne verspreiding even 'on hold' te zetten, op low profile wijze; hij zou dit even bezien.
En heb voorgesteld minister op korte termijn te informeren in een gezamenlijke nota van cds/dgb. Hij is het daarmee eens en wil daar graag lead in nemen maar we lopen 'm dus gezamenlijk op. Pak jij dat svp verder op?
Nogmaals dank, groet,

Van: ' BS/AL" @mindef.nl>
Datum: vrijdag 28 augustus 2020 om 16:23:05
Aan: BS/AL/HDB/ProjafdCHU" @mindef.nl>
Cc: BS/AL/HDB/Proj Off" @mindef.nl>, BS/AL/DJZ/Cl. NTRH" @mindef.nl>, BS/AL/HDBV/Dir B&I" @mindef.nl>
Onderwerp: Re: Terugkoppeling gesprek met CLAS over LIMC

dank. Ik spreek dadelijk maar zo te zien Art. 11
Groet

Van: [redacted] BS/AL/HDB/ProjafdCHU" [redacted]@mindef.nl>
Datum: donderdag 27 augustus 2020 om 17:18:56
Aan: [redacted]., BS/AL" [redacted]@mindef.nl>
Cc: "[redacted] BS/AL/HDB/Proj Off" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DJZ/Cl. NTRH" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/HDBV/Dir B&I" [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: Terugkoppeling gesprek met CLAS over LIMC

[redacted]

Mede ter voorbereiding op jouw gesprek met [redacted] morgen, hierbij een korte terugkoppeling van het gesprek op hoog-ambtelijk niveau met de CLAS over de lopende informatieactiviteiten van LIMC. Dit berichtje heb ik eerst ook aan DJZ voorgelegd.

Aanwezig: D-Information Manoeuvre van stafCLAS, C-LIMC, C-OOCL (de baas van C-LIMC), D-MIVD, D-SK/DGB, DJZ, JZ/CLAS, DAOG/DS, DOPS/DS en ondergetekende.

Meeting had mede door lange uitloop (eindtijd 18:30 (!) ipv geplande 17:00 uur)Art 11 [redacted].

Vergadering liep langs lijnen van LIMC-nota van afgelopen week waarbij enerzijds CLAS en anderzijds BS-vertegenwoordigers de tijd namen en kregen om eigen standpunten toe te lichten en misverstanden weg te nemen. Belangrijk voor discussie was dat D-MIVD zich onomwonden aansloot bij standpunt van BS, namelijk dat het belangrijk is dat we als 1 team opereren, dat het juridische mandaat inderdaad beter en aan voorkant moet worden geregeld (bv LIMC net als DCC onder de WIV) en dat de studie naar de *governance* van het I&V domein, die de komende maanden bij de MIVD wordt uitgevoerd, nadrukkelijk ook naar de plek en de rol van de LIMC activiteiten daarin gaat kijken.

Er was nog wel onduidelijkheid over de vraag of CDS al had gereageerd op verzoek van wnd-SG om toelichting op juridische onderbouwing van LIMC informatieproducten. Vert DOPS meende van wel, er was volgens hem immers uitsluitsel gegeven [niet bij DJZ en mij bekend,[redacted] dat de LIMC activiteiten niet te vergelijken zijn met Canadese activiteiten op gebied van data-mining van social media accounts die negatief in het nieuws zijn verschenen. Reactie van DGB hierop was dat dit een te enge invulling is van de vraag van wnd SG en dat de vraag natuurlijk breder is: namelijk wat vindt CDS als hoogste militair van de juridische grondslag en het mandaat van de informatieproducten van het experimentele LIMC aan een extern publiek?

De bijeenkomst leidde uiteindelijk tot vier conclusies:

1. CLAS/LIMC gaat aan 'zelfcensuur doen' en een rem op de (externe) verspreiding zetten;
2. De compliance van de (totstandkoming van de) LIMC-producten aan geldende wet en regelgeving wordt gevalideerd door CLAS en DJZ;
3. De LIMC-activiteiten worden betrokken bij de studie van bgen Van der Voet naar de governance van het IV domein;
4. Partijen gaan na hoe het staat met antwoord van CDS op vraag van wnd SG.

Met vriendelijke groeten,

[redacted]

[redacted]

Verzonden: vrijdag 27 november 2020 15:18
Aan: [redacted], BS/AL/DGB/DSK/VRZMLAPN
Onderwerp: FW: Beëindiging verzending producten LIMC

Opvolgingsvlag: Follow up
Vlagstatus: Met vlag

Van: [redacted] BS/AL/HDB/Proj Off
Verzonden: donderdag 27 augustus 2020 17:00
Aan: [redacted] BS/AL/DJZ ; [redacted]., BS/AL/DJZ/Clust. INT ; [redacted]
Onderwerp: Fwd: Beëindiging verzending producten LIMC

Zie hieronder

Van: "%LIMC, CLAS" [redacted]@mindef.nl>
Datum: donderdag 27 augustus 2020 om 16:39:55
Onderwerp: Beëindiging verzending producten LIMC

L.S.,

Tot op heden heeft u op de verzendlijst gestaan voor producten van het LIMC. Afgelopen week is uit interne heroverwegingen gebleken dat het niet meer opportuun is periodiek rapportages te verzenden. Mocht er desondanks een behoefte zijn om producten te ontvangen vanuit het LIMC, kunt u hiervoor een steunverzoek richten aan het Ministerie van Defensie via de reguliere procedure.

Uw emailadres wordt verwijderd van de distributielijst, u hoeft hiervoor geen verdere actie te ondernemen.

Namens commandant LIMC,

Met vriendelijke groet,

[redacted]
IRM

LIMC
Land Information Manoeuvre Centre (LIMC)
Voor de curve uit!

Ministerie van Defensie
Luitenant-kolonel Tonnetkazerne (LTK) | Eperweg 141 | 8084 HE | 't Harde | [redacted]
Postbus 1000 | 8084 ZX | 't Harde | MPC 35C

.....

[redacted]

Van: %HQ OOCL JZ, CLAS/OOCL/HQ/HQMGMT/JZ ADV
Verzonden: donderdag 27 augustus 2020 21:07
Aan: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Onderwerp: FW: Beëindiging verzending producten LIMC

[redacted]

Ben benieuwd , in het licht van onderstaande, naar jou korte en zakelijke terugkoppeling van de meeting in Utrecht, afgelopen woensdag....

Groet,

[redacted]

Van: %LIMC, CLAS
Verzonden: donderdag 27 augustus 2020 16:39:53
Onderwerp: Beëindiging verzending producten LIMC

reeds beoordeeld 412

[redacted]

[redacted]

Met vriendelijke groet,
[redacted] **S.**
[redacted]

LIMC

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Van: [redacted]., BS/AL/HDB/ProjafdCHU
Verzonden: zondag 30 augustus 2020 17:07
Aan: [redacted] BS/AL/HDB/Belmdwrs
Onderwerp: FW: Terugkoppeling gesprek met CLAS over LIMC

Hierbij reactie van [redacted] Check jij even bij het nieuwe hoofd Parlementaria van de DS wie de kartrekker bij CDS is ? [redacted]

Van: [redacted] BS/AL
Verzonden: zondag 30 augustus 2020 14:00 [redacted]
Aan [redacted]., BS/AL/HDB/ProjafdCHU

[redacted]

T.b.v. gesprek DGB over LIMC

Het LIMC

- Het LIMC is een mooi initiatief, dat innovatie, gereedstelling (van analisten) en inzet (het levert producten op waar bij civiele partners behoefte aan is) combineert.
- Er zijn drie sporen bekeken voor een juridisch grondslag voor werk en producten van LIMC: WIV / politiewet / NCTV. Er is uiteindelijke gekozen voor het laatste spoor, o.a. omdat zo informatie het makkelijkst gedeeld zou kunnen worden.
- Wat nodig is vanuit het NCTV zijn twee dingen: een MSOB & een verwerkersovereenkomst (DEF geen eigen mandaat, maar treedt dan op namens NCTV). Deze zijn beide in gang gezet, (bijna) afgerond, maar nooit ingediend. Daarmee is de juridische basis, volgens DJZ, niet geregeld.
- Waar zit het nu op vast?
    - DGB: er is niet voldaan aan de juridische voorwaarden die DJZ stelt (MSOB & verwerkersovereenkomst).
    - CLAS/LIMC: Er is terughoudendheid aan de zijde van de DGB, daarom wordt MSOB niet ingediend. MIN J&V gaat MINDEF niet om steun vragen als hij niet weet dat het antwoord "ja" gaat zijn. (CLAS-er bij NTCV bevestigd dit)
- Dus, het lijkt er op dat de juridisch basis niet ingevuld wordt, omdat de DGB geen voorstander is van LIMC.
- Om het nog wat ingewikkelder te maken: CLAS (inclusief CLAS-juristen) is er van overtuigd dat MSOB / verwerkingsovereenkomst niet nodig zijn voor de huidige situatie, maar pas als LIMC verder de diepte in wil.

Terugkoppeling meeting bij CLAS afgelopen woensdag:

- MIVD, DJZ, DGB, DAOG, DOPS, CLAS, LIMC waren aanwezig.
- **Onenigheid niet opgelost. Sfeer was soms gespannen.**

Vervolg:

- CLAS gaat reflecteren / evalueren.
- **LIMC is inmiddels gestopt met <u>brede verspreiding</u> van producten.**

Een paar gedachten:

- Er ligt een relatie met 2035. Dit project om zeep helpen past niet bij wat we daarin zeggen over het informatiedomein.
- Dit project, vraagt wel om juridische kaders, zeker als het verder wil gaan (meer gericht op individuele persoonsgegevens). Ik vermoed dat dit ook geldt voor andere (toekomstige) projecten in het info domein.
- **LIMC laten evalueren, met als doel te bezien wat ihkv 2035 wel kan en hoe dan.**
- Hierbij moet, naast juridische onderbouwing, ook helder worden <u>dat</u> wat LIMC doet een taak van DEF is (en waar die ophoudt).
- Na evaluatie besluitvorming over taken en juridische kaders.

Uit het OB, mogelijk ligt er een relatie met de bredere thematiek?

<u>DGB</u>: Gisteren heeft een oefening van informatiespecialisten DEF, BZK, NCTV plaatsgevonden. Centraal stond een Nexit-scenario. Om synchronisatie te bevorderen was naast stratcom- en counter hybrid-specialisten ook communicatie uitgenodigd.

[redacted]

Van: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Verzonden: vrijdag 28 augustus 2020 13:06
Aan: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR B&S&T; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I; [redacted] CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV
Onderwerp: Terugkoppeling bijeenkomst LIMC 26/08/20, 15.15-19.00 uur (vertrouwelijk)

Urgentie: Hoog

Kort verslag bijeenkomst LIMC 26/08, KhK

Deelnemers:

[redacted] *(Dir Stat Beleidsontwikkeling & Innovatie HDB)*
[redacted] *(Strategisch adviseur beleidsontwikkeling HDB)*
[redacted] *DJZ)*

[redacted] *(H-J2 DOPS)*
[redacted] *(DAOG)*

[redacted]
[redacted] *(C-OOCL)*
[redacted] *(Dir MIVD)*
[redacted] *(C-LIMC)*
Ondertekende

[redacted] legt in zijn inleiding de aandacht gelegd op de mondiaal toegenomen (militaire) cyberdreiging en het belang daartegen onze CLAS assets (lees: LIMC) in te kunnen zetten. Die inzet is een tweezijdig zwaard: enerzijds wordt de BV Nederland gediend door inzet van CLAS op de 3e hoofdtaak (bijstand civiele autoriteiten), anderzijds krijgt LIMC daardoor de mogelijkheid om zich real time te kunnen oefenen in cyberspace tbv de 1e hoofdtaak. [redacted] vraagt daarbij aan HDB en DJZ om guidance in the way ahead...

De bijeenkomst ontspoort direct aan het begin van [redacted] presentatie waarbij hij het 'Kunnen' van LIMC had willen belichten in het licht van voornoemde dreiging en een voortdurende uitvraag naar de producten van LIMC door de civiele autoriteiten. [redacted] intervenieert ongewoon scherp, geflankeerd door [redacted] en in mindere mate door [redacted] (die het "Mogen" nogmaals belicht), door [redacted] te confronteren met de inzet van LIMC zonder een formeel genomen regeringsbesluit tot die inzet.

[redacted] doelt resp. daarbij op:

- Een LIMC-analyse op de bezetting van IC-bedden in de slipstream van CLAS-inzet van medische capaciteiten, welke LIMC kennelijk heeft aangeboden aan de ketenpartners van Defensie. Deze LIMC-producten waren geen onderdeel van de aanvraag en het besluit tot Defensie-inzet, maar zijn ongeautoriseerd onderlangs door LIMC in de markt gezet;
- De LIMC-analyse producten ('Narratives') die aan het NCTV worden geleverd, terwijl er geen formeel besluit op het NCTV-MSOB-verzoek (dat later nota bene is ingetrokken door NCTV) voorlag. Waarom de NCTV het verzoek tot MSOB heeft ingetrokken is overigens niet helemaal duidelijk: wellicht heeft dat connexiteit met de door HDB gestelde vraag of ter zake de MSOB afstemming heeft plaatsgevonden met de inlichtingendiensten, waarop nooit antwoord is verkregen. HDB benadrukt het 'Willen': LIMC begeeft zich ongewenst op het terrein van de inlichtingendiensten, en levert producten buiten de taakstelling van CLAS die niet aan CLAS zijn. Die Minister wordt daardoor kwetsbaar.

[redacted] vraagt aan LIMC de verzekering dat de stroom aan LIMC-producten onmiddellijk stopt en trekt een directe parallel met de situatie in Denemarken resp. Canada waar de ambtelijke en politieke top in

moeilijkheden is gekomen door gerommel van inlichtingendienst en krijgsmacht. [redacted] zegt dit toe (ten bewijze daarvan zie het mailbericht hieronder).

Kort en goed is het verloop en de uitkomst van de bijeenkomst een andere geweest dan de bgen's [redacted] en [redacted] zich hadden voorgesteld. LIMC (C-OOCL) is door HDB en DJZ definitief naar rechts gericht. Verzoeken om MB/MSOB gaan in het vervolg niet meer onderlangs via de (TOC-)werkvloer, maar via de koninklijke weg. De door LIMC gevraagde 'guidance in the way ahead' bestaat volgens DJZ/HDB enkel in inzet krachtens MB/MSOB of TTW'en onder de Diensten of de politie, andere smaken zijn er niet. Een wetswijziging in dezen acht HDB/DJZ politiek gezien ondenkbaar.

Tot zover.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

.....
Kabinet Commandant Landstrijdkrachten
Koninklijke Landmacht
Ministerie van Defensie
Kromhoutkazerne | Herculeslaan 1 | Utrecht | [redacted]
Postbus 90004 | 3509 AA | Utrecht | MPC 55A
.....
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]**@mindef.nl**

Van: %LIMC, CLAS
Verzonden: donderdag 27 augustus 2020 16:39:53
Onderwerp: Beëindiging verzending producten LIMC

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Van: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI/IGP D
Verzonden: donderdag 17 september 2020 14:08
Aan: [redacted], CLAS/OOCL/VUSTCO/41AFD/C-GEVBT/E-PEL; [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/SIE S3/BUR OPN; [redacted] MA, CLAS/OOCL/JISTARC/106INLNCIE/A-ASIC; [redacted], CLAS/OOCL/JISTARC/106INLNCIE/A-ASIC; [redacted], CLAS/OOCL/JISTARC/106INLNCIE/A-ASIC; [redacted], CLAS/OOCL/JISTARC/109OSINT/REGIOGP
CC: [redacted] CLAS/OOCL/HQ/LIMC; [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/KCEN; [redacted], CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI/BUR ACK
Onderwerp: afspraken/highlights politie incl actiepunten

FYI en actie:

Vandaag politiemedewerkers [redacted] ([redacted] en [redacted] gsm [redacted]) ontvangen in verband met aanvang werkzaamheden LIMC.

Afspraken/highlights

- [redacted] bekijkt de samenwerking beleidsmatig (juridisch, onder welke voorwaarden informatiedeling mogelijk etc.) en zal geregeld op het LIMC aanwezig zijn om de samenwerking te verkennen;
- [redacted] is een OSINT-analist van de politie; hij heeft de bevoegdheid om beroepsmatig op sociale media actief te zijn; hij zal voortaan iedere donderdag aanwezig zijn op het LIMC en bij 109 OSINTcie om inhoudelijk de samenwerking op OSINT-gebied in beweging te krijgen;
- Afgesproken is dat [redacted] deze week binnen het Virus narratief (pseudowetenschappelijke discussie; weerstand tegen COVID-19 maatregelen) de situatie op sociale media monitort; daarbij kijkt hij vooral naar oproepen in de virtuele dimensie om activiteiten uit te gaan voeren in de fysieke dimensie (lees demonstraties, blokkades, petities) etc. Zijn bevindingen presenteert hij volgende week donderdag **24 september tijdens de sync meeting desinfo** hier op het LIMC; deze resultaten zijn dan aanleiding voor het afspreken van verdere activiteiten;
- Desinfoteam vast nadenken over vervolgacties voor [redacted];
- Vanuit 109 zal [redacted] functioneren als POC naar [redacted], [redacted] en [redacted] graag de inhoudelijke POC's vanuit het desinfoteam naar [redacted]; ik zal zelf de lijntjes met [redacted] kort houden en terugkoppeling verzorgen naar C- en CS-LIMC;
- Aan de (wnd) LIMC [redacted] en [redacted] het verzoek om toegang tot kazerne en LIMC te faciliteren **voor** aanstaande donderdag 24 september;
- Vooralsnog dus op de donderdagen presentie van de politie in het LIMC; het is mogelijk/waarschijnlijk dat dit op termijn wordt uitgebreid naar twee dagen inclusief een extra OSINT-mdw.

Tot zover.

Mvg

[redacted]
Land Information Manoeuvre Cenre (LIMC)

Ministerie van Defensie
Luitenant-kolonel Tonnetkazerne (LTK) / Eperweg 141 / 8084 HE 't-Harde / [redacted]
Postbus 1000 / 8084 ZX / 't-Harde / MPC 35CA

.....

[redacted]

[redacted]

Van: [redacted]@politie.nl>
Verzonden: maandag 12 oktober 2020 09:16
Aan: [redacted], CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI; [redacted] A., CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI/IGP D; [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/109OSINT/REGIOGP; [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: Voortgang samenwerking Defensie project desinformatie

Beste collega's,

Graag deel ik met jullie een succes in ons gezamenlijke project. In de mail hieronder verleent OvJ [redacted] toestemming vanuit het LP om het eerste Osint-product formeel met Defensie te mogen delen. (Ter info: [redacted] is met Art. 10 (1) (d) en [redacted] is voorlopig contactpersoon LP.)

Het is voor het eerst in het project dat de cyclus op deze wijze wordt gesloten en dat betekent dat we samen het begin van de hoofddoelstelling hebben gerealiseerd.

We zullen deze cyclus vaker doorlopen aan de hand van nieuwe producten. Het wordt uiteraard interessant als we een punt bereiken waarop het LP problemen voorziet en er juridische oplossingen bedacht moeten worden.

De Coronacrisis stelt nieuwe beperkingen maar door de flexibele manier van werken loopt het proces geen vertraging op. De productie gaat gewoon door en [redacted] en [redacted] van Team Osint zijn voortvarend bezig op dit onderwerp in nauwe samenwerking met Defensie onder begeleiding van [redacted] en [redacted]. Dank voor jullie inzet die deze voortgang mede mogelijk maakt!

We zijn uiteraard afhankelijk van ontwikkelingen in de maatschappij maar naar mijn idee verloopt het tijdpad goed. Ook zal er naar verwachting voldoende aanbod blijven van casussen die betrekking hebben op desinformatie ten aanzien van de Coronacrisis, wat de focus van het project is.

Naar ik hoop is iedereen zo weer voldoende up to date ten aanzien van dit project. Mochten er vragen of opmerkingen zijn neem dan gerust contact op.

Allen dank voor de inzet en succes de komende tijd!

Vriendelijke groet,

[redacted]

Politie Landelijke Eenheid
Dienst Landelijke Informatie Organisatie
[redacted]

Van: [redacted] (Landelijk Parket)" [redacted]@om.nl>
Verzonden op: donderdag 8 oktober 2020 20:47
Aan: [redacted]@politie [redacted] (Landelijk Parket)" [redacted]@om.nl>
Onderwerp: RE: Document desinformatie OSINT

Beste [redacted]

Zoals je wellicht weet is [redacted] inmiddels Art. 10 (1) (d) [redacted] en kwam ik maandag terug van verlof. Vandaar een vertraging in de reactie vanuit het LP. Inmiddels gelezen. Wat mij betreft geen bezwaar tegen deling met Defensie.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
informatie officier van justitie

Openbaar Ministerie
Landelijk Parket

Team beleid & strategie

Posthumalaan 74

3072 AG Rotterdam

[redacted]

[redacted]
[redacted]

[redacted]

---------- Disclaimer ----------
De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.
Kennisneming door anderen is niet toegestaan.
De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.
Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.
Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op

[redacted]

Van: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Verzonden: woensdag 14 oktober 2020 09:14
Aan: [redacted]
Onderwerp: FW: antwoordnota continuering LIMC
Bijlagen: 2020011168.pdf; 20201012_nota_antwoord-continuering-LIMC_STCLAS_DKO_N_KvM_v0.4.docx

From: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ
Sent: woensdag 14 oktober 2020 08:32
To: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Cc: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Subject: FW: antwoordnota continuering LIMC

[redacted],

Ik heb om bijgaande communicatie gevraagd en dus gekregen, maar nog geen tijd gehad om het te lezen (erg druk hier). Kun jij alvast een voorschotje nemen? Ik vermoed dat er (nog) weinig juridisch in staat, maar je weet maar nooit.

We spreken elkaar!
Groet,
[redacted]

From [redacted] CLAS/ST CLAS/STAF/AFD S&P [redacted]@mindef.nl>
Sent: dinsdag 13 oktober 2020 21:21
To: [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR M&D [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/AFD F&C [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] LAS/ST CLAS/DIR M&D/AFD IV&CIS/SIE IV [redacted]@mindef.nl>; %JZ CLAS, CLAS/ST CLAS/APP ST/KAB/SIE JZ [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR M&D [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/AFD F&C/SIE MI <[redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/STAF/AI [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR T&O [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR P&O/DIR [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR K&O [redacted]@mindef.nl>
Subject: FW: antwoordnota continuering LIMC

[redacted],

Op verzoek van [redacted] naar aanleiding van zijn mededeling in het stafberaad, stuur ik u de twee bijgevoegde documenten. Het 'PDF'-bestand is het verzoek van [redacted]-OOCL aan C-LAS om het LIMC te continueren en het 'Word'-bestand is de antwoordnota (in concept) daarop.

Zou u (indien van toepassing) eventuele opmerkingen / verbetervoorstellen NLT vrijdag aanstaande 12.00u naar mij kunnen (laten) sturen, zodat ik dit kan verwerken in het finale antwoord.

DP&O en DT&O heb ik hiervoor gisteren reeds benaderd.

Bij voorbaat dank.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Staf Commando Landstrijdkrachten
Koninklijke Landmacht
Kromhoutkazerne | Herculeslaan 1 | 4811 MA| Utrecht | [redacted]
Postbus 90004 | 3509 AA | Utrecht | MPC 55A

[redacted]

From: [redacted], CLAS/ST CLAS/STAF/AFD S&P
Sent: maandag 12 oktober 2020 21:22
To: [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR P&O/DIR [redacted]@mindef.nl>; [redacted], CLAS/ST CLAS/DIR T&O [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted], CLAS/ST CLAS/DIR P&O/AFD PG/SIE FIEHUI [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR T&O/AFD ONTW/INNOVATIE [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/STAF/AFD S&P [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR K&O [redacted]@mindef.nl>
Subject: antwoordnota continuering LIMC

Collega's,

Bijgevoegd PDF bestand '2020011168' bestaat uit diverse verzoeken van [redacted] OOCL aan C-LAS om LIMC te continueren. Mij is gevraagd om een antwoord te formuleren en daarin heb ik een splitsing gemaakt tussen 'changing the business' en 'running the business', zie bijgevoegd Word-bestand / concept antwoordnota. Onder die laatste (running the business) heb ik beantwoording van de verzoeken samengevoegd, die m.i. door middel van een FRAGO kan worden afgedaan, echter daarmee kom ik op het terrein van DT&O en DP&O.

De antwoordnota heeft is al onder de ogen geweest van D-K&O en PC-LAS.

Mijn verzoek aan u is om de Nota intern uw directie (respectievelijk DP&O en DT&O) te laten *staffen* voor woensdag 08.00u aanstaande, zodat ik aansluitend de evt. aanpassingen kan verwerken en de antwoordnota de lijn in kan sturen. Hoewel ik voor alle verbetervoorstellen open sta, zou ik jullie willen vragen om met name kritisch te kijken naar hetgeen vermeld onder 'running the business', dit wordt namelijk automatisch een vervolgopdracht voor DT&O iccw DP&O om te verwerken in een FRAGO.

[redacted] zal dit morgen ook in het stafberaad aanhalen.

Bij voorbaat dank,

[redacted]

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Staf Commando Landstrijdkrachten
Koninklijke Landmacht
Kromhoutkazerne | Herculeslaan 1 | 4811 MA| Utrecht | [redacted]
Postbus 90004 | 3509 AA | Utrecht | MPC 55A

[redacted].nl
www.landmacht.nl

[redacted]

Van: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ
Verzonden: donderdag 15 oktober 2020 10:54
Aan: [redacted], CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Onderwerp: RE: antwoordnota continuering LIMC

Hoi [redacted]

Dank voor jouw reactie. Ik zal een korte reactie aan DK&O sturen. Ik heb beide stukken gelezen ik kom (deels) tot dezelfde conclusies als jij.
Fact of the matter is: er zal en moet een volwassen LIMC komen. En dat is geen juridische, maar een operationele en organisatorische keuze. Wat hier inderdaad opvalt is dat er straf wordt doorgebouwd en *en marge* iets wordt over een juridisch kader (inzake BDM, nota bene). En een juridisch kader is toch voorwaardelijk is voor organisatie, inzet, oefening en training.
Ik maak hier gewag van bij DK&O.

Groet,
[redacted]

From: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Sent: woensdag 14 oktober 2020 14:29
To: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ
Cc: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I ; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR B&S&T
Subject: RE: antwoordnota continuering LIMC

[redacted] goedemorgen,

onderstaande is mijn reactie na een snelle analyse. **Beter niet verder verspreiden; onder ons houden**. Een eventuele reactie/interventie van ons zal qua toonzetting wellicht wat gematigder moeten zijn om het juiste effect te genereren.

Het klopt dat er (nog) weinig juridisch in staat, en dat is juist de makke. De nadruk ligt op het 'kunnen' en 'willen', maar over het 'mogen' wordt niet of nauwelijks gesproken. Alleen in de reactie van C-LAS/D K&O wordt op het laatst gerefereerd aan het verzoek van de minister om voor 1 december het juridisch en ethisch kader in relatie tot gedragsonderzoek scherp te hebben. Daarover straks meer.

Eerst: het stuk van [redacted] staat m.i. bol van de doelredeneringen, [redacted] Art 11 om nut en noodzaak van het LIMC maar te bewijzen. Zo staat er: [redacted] Volgens mij heeft geen enkele overheid specifiek gevraagd om inzet van het LIMC, en worden producten ongevraagd bij civiele overheden 'bezorgd'. Dit hangt m.i. samen met in de alinea daarboven geschreven zin: [redacted] Ik kan het mis hebben, maar geen van die verzoeken zagen specifiek op inzet van het LIMC. Maar 1x is bezien of het LIMC kon worden ingezet in bijstand, tbv de NCTV, maar dat liep spaak. Het LIMC is altijd ingezet geweest in de zijlijn van dat soort inzetten, op de achtergrond, wat problematisch is omdat er voor LIMC-werk dus geen specifieke grondslag was (het bijstandsverzoek zag er immers niet op) terwijl het LIMC wel 'echt' werk verricht, in opdracht van C-LAS. Volgens mij klopt dit gewoon niet, nog los van de vraag wat ze dan precies doen en hoe zich dat verhoudt tot bijvoorbeeld de WIV en de AVG. Zie verder de zin in de zesde alinea: [redacted] Die noodzaak en behoefte ziet m.i. op inzet van andere CLAS-eenheden dan specifiek het LIMC, dus ik zie niet goed [redacted]

Omdat de focus erg ligt op 'willen' en 'kunnen' vraag ik me af of JZ OOCL betrokken is geweest bij het opstellen van het stuk van OOCL. Ik vermoed van niet. En daarmee wordt eigenlijk dezelfde fout gemaakt als bij de oprichting van de recente JISTARC-eenheden. Art 11 [redacted]

Problematisch is dan ook dat C-LAS instemt met de verzoeken van [redacted] om op de huidige voet door te gaan in de experimentele fase, in afwachting van een structurele inbedding van het LIMC. Opvallend is dan [redacted] Art 11 [redacted] Je zou denken [redacted] voor het inrichten zes weken wacht tot helder is wat nu het juridisch en ethisch kader is, omdat dat immers bepalend zal zijn voor wat je uiteindelijk mag, zowel in juridisch als ethische (en daarmee beleidsmatige) zin. Wat dat ethische en juridische kader betreft: volgens mij gaat dat over het kader voor BDM. Dat roept de vraag op wat de relatie van BDM is met LIMC. Doen ze dat dan ook? En overigens ging daar de pijn niet over wat betreft LIMC, die ging over wat ze met OSINT doen, zonder grondslag en irt de AVG. Dat kader moet ook duidelijk worden.

Hoewel ik me realiseer dat dit geen documenten zijn om te delen, zou ik toch wel eens willen weten hoe DJZ hier naar kijkt, zeker nu DJZ (als het goed is) betrokken is bij het opstellen van dat juridisch en ethisch kader. Laat ik het algemener formuleren: ik kan me niet voorstellen dat het verstandig van C-LAS zou zijn om deze verzoeken van OOCL nu goed te keuren zonder dat af te stemmen met het Plein. Art 11 [redacted]

Ik denk wel dat we iets moeten hiermee, al is het alleen maar om aan te tonen dat we aan de voorkant betrokken moeten zijn, wat weer niet is gebeurd, en dat we niet achteraf het verwijt krijgen dat we niets gezegd hebben als we onze vinger opsteken. Vraag is: hoe verpakken we deze boodschap?

Tot zover.

Groet,

[redacted]

From: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ [redacted]@mindef.nl>
Sent: woensdag 14 oktober 2020 08:32
To: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I [redacted]@mindef.nl>
Subject: FW: antwoordnota continuering LIMC

reeds beoordeeld

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted] R [redacted]

OOCL
Commandant

[redacted]
~~PERSISTENCE COVID-19~~

CLAS2020011935 / 6-10-2020

HQ OOCL
APELDOORN
14 oktober 2020
2020011935

OPERATIEBEVEL NO. 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) van COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

Tijdzone: B

Refertes:
1. Operatie Aanwijzing DOPS t.a.v. COVID-19;
2. DOSCO-nota Voorbereiding tweede golf COVID-19 (BS2020014315) d.d. 22 juni 2020;
3. CEAG-richtlijn Personenvervoer van personen zonder klachten passen bij COVID-19 d.d. 1 september (20200901);
4. C-DVVO-nota uitvoeringsbepalingen dienstverlening DVVO d.d. 12 augustus 2020 (D0SC02020033236);
5. CEAG-richtlijn Bijeenkomsten Defensie d.d. 08 september 2020;
6. CEAG-richtlijn Advies vaccinatie influenza ten tijde van COVID-19 d.d. 07 september 2020;
7. CEAG-richtlijn Gebruik van ventilatiesystemen d.d. 04 september 2020;
8. CEAG-richtlijn Isolatie en quarantaine defensiemedewerkers tijdens en na inzet d.d. 07 augustus 2020;
9. CEAG-richtlijn Inzet en testbeleid defensiemedewerkers zonder gezondheidsklachten passend bij COVID-19 d.d. 04 september 2020;
10. OPERATIEBEVEL 20001-04 (Inrichten en Instandhouding Quarantaine en Isolatie Locaties) van C-LAS (CLAS2020009197);
11. Operatiebevel 2020-039 (RESILIENCE COVID-19) van C-OOCL, d.d. 16 april 2020 (2020005068);
12. Operatiebevel 2020-722 (PERSISTENCE COVID-19) van C-LAS, d.d. 30 september 2020 (2020009596);
13. Frago 001 bij operatiebevel 2020-722 (PERSISTENCE COVID-19) van C-LAS , d.d. 08 oktober 2020 (2020012099);
14. Frago 002 bij operatiebevel 2020-722 (PERSISTENCE COVID-19) van C-LAS , d.d. 15 oktober 2020 (2020012394).

1. TOESTAND
   a. Algemeen
      (1) Om een 'nieuw' startpunt vast te stellen vervangt dit bevel het OPERATIEBEVEL 2020-039 (RESILIENCE COVID-19) met de daarbij behorende FRAGO's. De meest belangrijke informatie is vanuit RESILIENCE in dit bevel opgenomen;
      (2) De corona besmettingen nemen in Nederland toe en een tweede golf COVID-19 besmettingen is nu aan de orde;
      (3) Premier Rutte heeft tijdens de persconferentie van 13 oktober 2020 strengere maatregelen per 14 okt aangekondigd, deze maatregelen zijn opgenomen in dit bevel;
      (4) C-DVVO heeft de uitvoeringsrichtlijnen aangepast. Door de aanpassingen is het CLAS verplicht om (niet medische) mondkapjes te gebruiken indien er meer dan 2 personen in niet-operationele en civiele voertuigen zitten https://digion.mindef.nl/images/Uitvoeringsrichtlijnen%20dienstverlening%20DVVO%20ihkv%20COVID-19%20Geldig%20vanaf%2021-09-20_tcm7-1461944.pdf;
      (5) De Europese Unie heeft bij het instellen van het EU-inreisverbod een lijst van uitzonderingscategorieën reizigers opgesteld die niet onder het inreisverbod vallen. Een onderdeel van het EU-inreisverbod is de thuisquarantaine verplichting;
      (6) Het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) is inmiddels opgeschaald met steun vanuit Defensie.
   b. Dreiging
      De corona besmettingen nemen in Nederland toe en een tweede golf COVID-19 besmettingen is een feit. Daarbij komt dat de civiele zorginstellingen op dit moment een hoger ziekteverzuim onder hun personeel zien. Er wordt een uitvraag naar ondersteuning voor civiele zorginstellingen verwacht.
   c. Eigen troepen

N/C

d. CLAS

(1) Evaluatie C-LAS

Het zat er al aan te komen: strengere COVID-maatregelen om de trend naar boven te kunnen stoppen, vanaf 29 september 2020 is het een feit. De strengere maatregelen die zijn aangekondigd, raken ons allemaal. Dat is niet leuk, wel noodzakelijk. Als overheidsorganisatie hebben we een voorbeeldfunctie. Defensie is een 'vitale' organisatie en blijft daarom een uitzonderingspositie houden. Echter, met die uitzonderingspositie moeten we zorgvuldig omgaan. In de uitvoering gaan we daarom door zoals we al bezig waren, onder andere - qua safety - met de vijf '*lines of defence*'. Waar mogelijk volgen we de maatregelen, zo niet dan hanteren we daarvoor de vRAO procedure. In de staven moeten we ons houden aan de bestaande en nieuwe maatregelen. De afgelopen periode werd het steeds drukker en organiseerden we weer meer bijeenkomsten. Het is zaak om weer volop invulling te geven aan wat van ons gevraagd wordt. Dat betekent (1) thuis werken tenzij het echt niet anders kan en (2) dat we alle niet-essentiële fysieke bijeenkomsten kritisch beschouwen. We stimuleren onze mensen om zoveel als mogelijk niet naar de kazernes te komen en gebruik te maken van de digitale mogelijkheden die we hebben. Alle niet-essentiële bijeenkomsten worden op een alternatieve wijze (digitaal) voortgezet.

Door allerlei ontwikkelingen kunnen wijzigingen snel optreden en is ook de uitvoering van ons jaarprogramma nog onzeker in de huidige vorm. Het aantal COVID-19 besmettingen heeft nu het punt bereikt dat een 2e golf COVID-19 besmettingen een feit is. Daarnaast is het gebruikelijk dat er veel mensen in de deze periode verkouden worden en toenemende druk op de GGD test-capaciteit waarschijnlijk is. Daarnaast is het CLAS (her)start met veel activiteiten om 'Zelf Inzetbaar' te blijven. Dit betekent dat civiele steunaanvragen moeten worden afgewogen tegen de activiteiten om inzetbaar te blijven. Het CLAS levert, indien noodzakelijk, te allen tijde steun aan de civiele autoriteiten. De landmacht blijft een betrouwbare partner

(2) Opdracht CLAS

Ondersteun als CLAS de civiele autoriteiten binnen het Koninkrijk der Nederlanden met militaire capaciteiten gedurende de periode van COVID-19 pandemie teneinde de gevolgen van de COVID-19 pandemie te beperken en garandeer daarbij dat het CLAS nu en in de toekomst inzetbaar blijft voor alle drie haar hoofdtaken.

(3) Oogmerk C-LAS

(a) *Purpose*

De samenleving kijkt nadrukkelijk naar de landmacht als *'last man and woman standing'*; een altijd inzetbare en beschikbare organisatie; niet voor niets is de krijgsmacht bestempeld als een zogenaamde 'vitale organisatie' om de samenleving te laten blijven functioneren. In deze tijd van crisis laten wij zien dat wij, op een zo veilig mogelijke wijze voor onze mensen, ingezet kunnen worden wanneer de politiek en/of de civiele autoriteiten dat vragen. Hierbij is het CLAS een deel van de oplossing en niet een deel van het probleem. Laten wij daarom niet gaan verslappen. We moeten daar waar nodig snel op kunnen schalen en kunnen bijspringen. Alleen samen krijgen we corona onder controle. Houd je daarom aan de richtlijnen die voor jouw onderdeel en locatie van toepassing zijn. Spreek elkaar waar nodig hierop aan.

(b) Method

i. Het adagium '*last man and woman standing*' valt voor mij uiteen in drie operatielijnen:

(i). Ten eerste de operatielijn om 'zelf inzetbaar' te blijven, waarbij wij als militair en militaire organisatie zelf gezond blijven doordat wij zoveel mogelijk de richtlijnen van het RIVM en CEAG volgen alsmede zoveel mogelijk thuiswerken;

(ii). Ten tweede de operatielijn 'inzetbaarheid' nu en in de toekomst, waarbij wij de eenheden gereed blijven stellen voor huidige en toekomstige missies door te blijven trainen en essentiële opleidingen te continueren;

(iii). Ten derde de operatielijn 'Nationale Inzet', bestaande uit Militaire Bijstand en steun (MB/MS) en Militaire Steun in het Openbaar Belang (MSOB) en overige opdrachten' tijdens deze crisis, waarbij wij steun leveren daar waar het civiele gezag en de civiele instanties de druk niet meer aankunnen.

ii. Door invulling te geven aan de vijf '*lines of defence*':
   (i). Commandanten maken hun risicoafwegingen en nemen bij het niet kunnen voldoen aan de RIVM- en CEAG-richtlijnen aanvullende mitigerende maatregelen en leggen dit vast middels de vRAO;
   (ii). Senior onderofficieren of aangewezen functionaris hebben binnen de eenheid de rol om de veiligheid van het personeel en organisatie te bewaken;
   (iii). Wekelijks gesprekken te voeren met de medezeggenschaporganen;
   (iv). Op elk niveau wordt om advies gevraagd bij medische specialisten en het CEAG;
   (v). Periodiek vinden er dzv St CLAS gesprekken plaats met de voorzitters van de bonden.

iii. Ik wil een goede balans tussen enerzijds de maatregelen die het RIVM en CEAG hebben afgekondigd en anderzijds de noodzakelijke voortzetting van opleidingen en trainingen. Bij alle activiteiten moeten zoveel als mogelijk de maatregelen van het RIVM en CEAG opgevolgd worden, alsmede de aanvullende richtlijnen vanuit het CAT, DAOG en HDBV. Om operationele redenen kan hiervan afgeweken worden.

iv. Het personeel tijdens deze crisis verdient aanvullende zorg als zij ook op een missie gaan. Dit houdt in dat we hot-debriefen na inzet en belangstelling van commandanten realiseren en vooral zorg dragen voor een goede (ook mentale-) nazorg tijdens en na afloop van deze crisis. Dit geldt dus ook voor personeel dat binnen het Koninkrijk wordt ingezet.

(c) *Endstate*
De *endstate* is bereikt wanneer de COVID-19 crisis voorbij is. Daarbij heeft de Nederlandse bevolking kunnen zien dat de Landmacht op velerlei wijze heeft bijgedragen aan het mitigeren van de COVID-19 crisis, waardoor zij heeft bewezen een betrouwbare en effectieve veiligheidspartner te zijn. *Last but not least*: onze mensen hebben op zo veilig mogelijke wijze hun werk kunnen uitvoeren en zijn inzetbaar voor operatielijn 2 (Missies/SIC-opdrachten) en operatielijn 3 (Nationale Inzet).

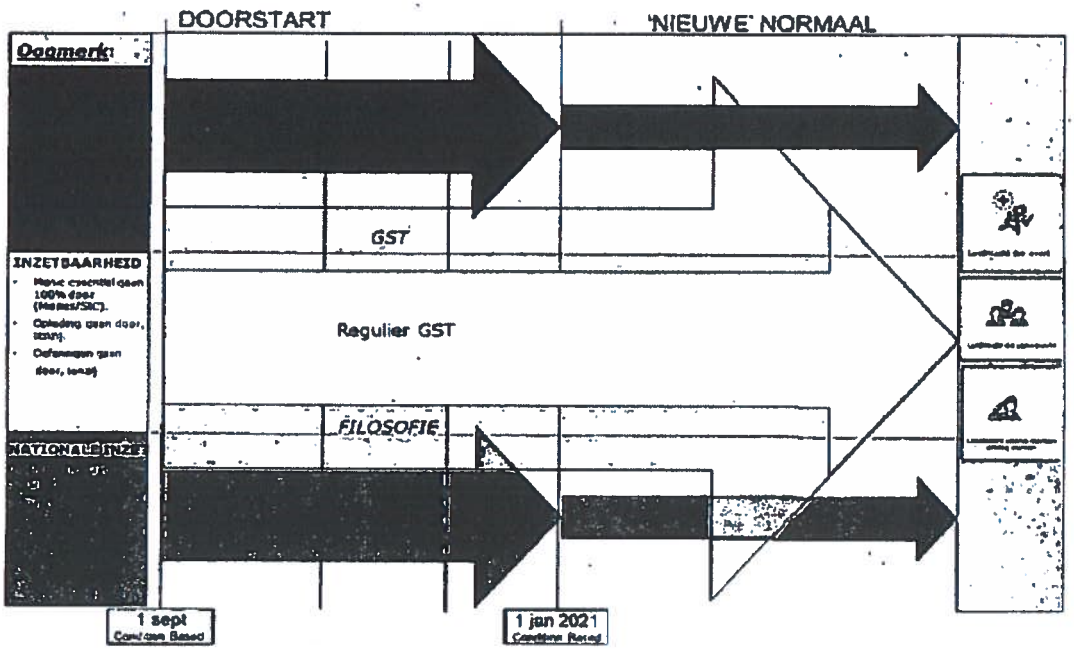
2. OPDRACHT
Lever militaire steun aan civiele instanties en blijf daarbij zelf inzetbaar nu en in de toekomst teneinde de gevolgen van de COVID-19 crisis voor de samenleving te beperken.

3. UITVOERING
Oogmerk
De afgelopen maanden zijn wij op meerdere locaties in Nederland ingezet. Wij hebben daarbij steeds onze meerwaarde bewezen. Ik vertrouw erop dat Nederland ook nu op ons kan rekenen. Tegelijkertijd is het goed om te beseffen dat wij in Nederland tot de vitale beroepsgroepen behoren. Wij moeten klaar zijn voor inzet wanneer Nederland of de NAVO dat van ons vraagt.

Om onze taak goed uit te kunnen oefenen moeten we inzetbaar blijven. Daarom verwacht ik van u dat u de persoonlijke hygiënemaatregelen van het RIVM/CEAG opvolgt. Daarnaast blijven wij de eenheden gereedstellen voor huidige en toekomstige missies door te trainen en essentiële opleidingen te continueren. Dat is één van de redenen dat we doorgaan met oefening ZEBRA SWORD 2020. Met aandacht voor uw en onze veiligheid kunnen we ons daarbij richten op uitdagende oefendoelstellingen, waarbij opdrachten met betrekking tot 'Nationale Inzet' de hoogste prioriteit hebben.

a. Operatieconcept

PERSISTENCE

(1) Operatielijn 1 (Zelf inzetbaar)
  (a) I.h.k.v de eerste operatielijn (Zelf Inzetbaar) wordt er zo veel mogelijk gehouden aan de preventieve maatregelen van het RIVM en CEAG. Er wordt zo veel als mogelijk thuis gewerkt (norm 80%-20% hanteren) en anders is er werkplek spreiding;
  (b) Bij vereiste processen kan de norm 50%-50% gehanteerd worden;
  (c) C en plv C treden gescheiden op, idem voor uitwisselbare functionarissen;
  (d) Het uitvoeren van activiteiten is mogelijk, mits het volgende gerealiseerd wordt:
    i. Overwegingen per activiteit:
      (i). Bezien moet worden of deze activiteit door moet gaan of dit ook op een ander moment kan;
      (ii). Bezien wordt hoe en onder welke condities deze activiteit kan worden uitgevoerd;
      (iii). Een ieder is bewust van de uitstraling die deze activiteit heeft;
      (iv). Commandanten dan wel hoofdorganisatoren mogen besluiten of de (sociale) activiteit door gaat.
    ii. Restricties activiteiten:
      (i). Geen afmars, appèls, exercitie etc. op kazerneterrein;
      (ii). Maximaal aantal personen buiten is gesteld op 4 personen. Hier kan van worden afgeweken bij gereedstellingsactiviteiten. In voorkomend geval dient een gereedstellingsnoodzaak aan ten grondslag te liggen en dient een vRAO per activiteit te worden opgemaakt. Voor meerdere activiteiten in deze kan incidenteel een overkoepelende vRAO worden opgemaakt om stafcapaciteit te besparen;
      (iii). Geen ceremonies, saamhorigheidsactiviteiten, *battlefield tours* etc.
      (iv). Maximaal aantal personen in een gebouw is 30 personen per zaal/ruimte, mits voldaan wordt aan de algemeen geldende regels. In voorkomend geval kan de norm van 30 pers in een ruimte incidenteel worden overschreden. Hiervan dient een gedegen registratie te worden gearchiveerd en in de lijn gecommuniceerd;
    iii. De volgende criteria kunt u gebruiken ter overweging van uw activiteiten:
      (i). Operationele noodzaak

Deze activiteiten draagt in meer of mindere mate bij aan de gereedstelling van onze eenheden;

(ii). Uitlegbaarheid
Nadien moet aan derden uitlegbaar zijn waarom deze activiteit(en) doorgang moest(en) vinden;

(iii). Handhaafbaarheid
Activiteiten worden zoveel als mogelijk ingericht conform de RIVM-richtlijnen. Indien dit niet mogelijk is wordt een goede vRAO opgemaakt en worden aanvullende maatregelen genomen om risico's te mitigeren. Voorbeelden hiervan kunnen zijn: aanpassen groepsgrootte, inrichten van ontsmettingspunten, activiteit organiseren op een andere locatie, registratie, afstanden vergroten, toezicht instellen, etc.

(e) Om een adequaat Bron en ContactOnderzoek (BCO) uit te voeren moet er ook een registratie plaats vinden:

i. Voor (sociale) activiteiten
Deze registratie wordt tot twee weken na de bijeenkomst bewaard bij de eenheid (cie niv of hoger) op een afgesloten locatie. De registratie bestaat voor defensiemedewerkers uit de naam en Peoplesoft nummer. Voor niet-defensiemedewerkers bestaat deze uit de naam, e-mailadres en telefoonnummer;

(i). Aan de te registreren personen wordt bekend gesteld dat de registratie dient om, na een geconstateerde COVID-19 besmetting, een ieder hiervan op de hoogte te brengen waarmee zij in staat zijn maatregelen te treffen en dat deze registratie tot twee weken na de bijeenkomst bij de eenheid in een afgesloten locatie wordt bewaard;

(ii). Het AVG-aanspreekpunt, veelal de B&B'er, van de eenheid draagt zorg voor registratie in het AVG-register.

ii. Vergaderingen
Dit dient op de volgende wijze gerealiseerd te worden. De vz/secr van het overleg nodigt de deelnemers altijd via outlook uit. Dit betekent ook dat er geen extra mensen uitgenodigd worden buiten de formele outlook uitnodiging om. Na afloop van de vergadering dient de vz/secr de lijst in outlook te verifiëren en evt. aan te passen. Op deze wijze wordt altijd (in de interne bedrijfsvoering) een registratie geborgd.

(f) In de uitgegeven CEAG-richtlijn (werkwijze Terugkeer op werk na negatieve test) staat aangegeven dat de HDE mag besluiten om personeel, ondanks negatieve COVID-19 test, niet deel te laten nemen aan activiteiten. Ik vind het onwenselijk dat er verschillende besluiten op een CLAS locatie door verschillende HDEn gedaan kunnen worden, omdat op CLAS-kazernes personeel van andere DOn werkzaam zijn en werken. Er is geen inzicht in wie getest is en je ziet enkel mensen met (milde) klachten lopen, kortom het is veelal niet duidelijk of iemand wel of niet COVID-19 heeft. Dit geeft onrust onder het personeel en ik vind dit onwenselijk. In afwijking op de voornoemde CEAG-richtlijn mag de EAC per locatie bepalen dat personeel, ondanks negatieve test, niet deel mag nemen aan activiteiten;

(g) Binnen Nederland zijn regionaal en lokaal de risico's om besmet te raken verschillend. Bij centrale maatregelen worden sommige regio's te veel beperkt en mogelijk zelfs andere regio's misschien te weinig. Ik wil de commandanten ruimte geven om in lijn met regionale maatregelen te handelen;

(h) Als onderdeel van de EU-inreisverbod zijn groepen reizigers uitgezonderd van de quarantainemaatregel. Deze quarantainemaatregel geldt voor reizigers uit landen met een oranje/rood reisadvies vanwege corona zowel binnen als buiten Europa. Militair personeel is één van de groepen die in formele zin uitgezonderd zijn van deze maatregel (niet alle EU-landen confirmeren zich hier echter aan). Daar waar mogelijk moet in lijn met deze richtlijn gehandeld worden maar bij operationele noodzaak kan op de uitzonderingsclausule gehandeld worden. Er dient toestemming van het gastland te zijn en een NATO reiswijzer geldt dan als bewijsstuk. In geval van quarantaine of isolatie wordt er gehandeld conform CEAG-richtlijn (bijlage R-8 "Isolatie en quarantaine defensiemedewerkers tijdens

en na inzet"). Voor missie en/of oefeningen blijft OPBEVEL CLAS 20001-04 (Inrichten en Instandhouding Quarantaine en Isolatie) van kracht;

(i) Extra maatregelen (EU) inreisverbod:
   i. DEU
      Bij inreizen dient een negatief PCR-testresultaat (niet ouder dan 48 uur en in het Duits of Engels) aangetoond te worden. Een quarantaine periode achteraf, of een extra test naderhand, wordt niet verwacht wanneer men in het bezit is van een negatief testresultaat;
   ii. BEL: https://travel.info-coronavirus.be/public-health-passenger-locator-form (federale richtlijnen met formats).

(2) Operatielijn 2 (Inzetbaarheid)
   (a) I.h.k.v de tweede operatielijn (Inzetbaarheid) zijn de gereedstellingsactiviteiten sinds 1 september 2020 hervat;
   (b) Oefeningen en trainingen worden zo veel als mogelijk ingericht volgens de principes van bubbels, brandgangen en vectoren conform BIJVOEGSEL C1 (UITREIKSTUK TRAININGSOVERWEGINGEN);
   (c) Theoretisch zijn militairen afkomstig uit rode gebieden uitgezonderd van een quarantaine verplichting binnen de EU, echter landen wijken in hun recht hiervan af. Binnen de landmacht hanteren we de volgende richtlijnen:
      i. Verkenningen voor oefeningen en trainingen in het buitenland kunnen door gaan, mits er geen personeel uit rode gebieden afkomstig is. Indien personeel uit een rood gebied afkomstig is, moet er een negatieve COVID-test (niet ouder dan 48u) overhandigd kunnen worden;
      ii. Grotere oefeningen en trainingen (bataljon en hoger) gaan door. Met dien verstande dat de oefening (zoveel mogelijk) plaatsvindt op een oefen- schietterrein en de bubbel-systematiek wordt toegepast. Zo wordt voorkomen dat er (onnodig) contact is met lokale burgers. Discipline is hierbij vereist;
      iii. Tot nader order gaan ZESW, SOB-III en de certificering in Guz Altmark t.b.v. eFP door. Dagelijks verandert de situatie COVID-19 en dit kan invloed hebben op deze oefeningen:
         (i). De schietbaanverkenningen van SOB-III worden bij voorkeur in week 46 uitgevoerd. Hierdoor is er een gedegen schietvoorbereiding mogelijk en wordt er invulling gegeven aan het bubbel principe;
         (ii). Veranderingen worden in de commandantenlijn bekend gesteld;
         (iii). Alternatieve programma's dienen voorbereid te worden.
      iv. Project STRONG blijft tot nader order doorgaan;
      v. Kleine oefeningen (compagnie en kleiner) buitenland zoveel mogelijk cancelen en een alternatief programma in Nederland uitvoeren. De alternatieve oefeningen vinden plaats op een militair oefen- en/of schietterrein. Contact met burgerbevolking wordt te allen tijde vermeden. Voor missies en SIC-gereedstellingen blijven ook de kleine oefeningen onverminderd door gaan;
      vi. Bij dienstreizen is contact met lokale burgers waarschijnlijk. Voor personeel dat uit een rood gebied komt hanteren we de civiele norm;
      vii. Buitenlandse militairen afkomstig uit oranje/rode gebieden worden gehouden aan de 10-daagse quarantaine verplichting.
   (d) Er zijn binnen de landmacht individuen die te maken hebben met een bijzondere situatie. Zij hebben bijvoorbeeld familieleden behorende tot de categorie met een verhoogd risico, in deze gevallen weegt de commandant met het individu en het Sociaal Medisch Team van de eenheid af of dit individu mee op oefening/training gaat;
   (e) Opleidingen
      i. Deze vinden in principe binnen de RIVM-richtlijnen doorgang en worden daar waar mogelijk via e-learning en/of op afstand gegeven;
      ii. Rijopleidingen blijven onverminderd doorgaan, deze zijn essentieel voor de voortzetting van Defensie;
      iii. Indien er noodzakelijk moet worden afgeweken van de RIVM-richtlijnen wordt een vRAO opgemaakt en worden er aanvullende mitigerende maatregelen getroffen.
   (f) Verdere richtlijnen staan verwoord in bijlage C (MAATREGELEN);

(g) In bepaalde gevallen is het mogelijk om voorafgaande aan (gereedstelling) oefeningen een COVID-19 test uit te voeren, zie CEAG-richtlijn (Inzet en testbeleid defensiemedewerkers zonder gezondheidsklachten passend bij COVID-19).

(3) Operatielijn 3 (Nationale Inzet)
(a) Deze operatielijn blijft voortduren;
(b) Deze eenheden blijven t.n.o. werken conform:
i. De ATW (Arbeidstijdenwet);
ii. De RTW (Rijtijdenwet).
(c) Ter voorbereiding op de inzet in het kader van de 2de COVID-19 golf biedt het Instituut samenwerking Defensie en Relatieziekenhuizen (IDR), in samenwerking met het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMCU), een trainingsprogramma aan van circa twee weken gericht op de AMA en AMV. Vanaf 14 september kunnen de AMA/AMV'ers zich laten scholen, locatie Utrecht (CMH/UMCU) en daarna een stage op een IC volgen, locatie NTB. Het stage deel op het IC heeft als doel: de werkwijze en awareness van de complexe zorg op een IC verkrijgen. Ik stem in met het voorstel van C-DOSCO om onze AMA en AMV-capaciteit zoveel als mogelijk de gelegenheid te geven deel te nemen aan dit programma, maar dit mag niet ten koste gaan van de hieronder in willekeurige volgorde aangegeven lopende opdrachten:
i. Gereedstellingsactiviteiten voor missie en/of stand-by opdrachten;
ii. Het decentraal ondersteunen van keuringen waarmee de instroom moet worden vergroot;
iii. Uitvoeren van onderzoek naar zogenaamde sneltesten COVID-19;
iv. Het ondersteunen van EGB-gezondheidscentra;
v. Het ondersteunen voor een grotere opleiding instroom medisch personeel KMS en DGOTC;
vi. Ondersteuning aan en gereedstelling tijdens ZESW en SOB-III.

b. Zwaartepunt
Vooralsnog blijft het zwaartepunt liggen bij operatielijn 3 (Nationale Inzet) om, indien nodig, de samenleving te ondersteunen.

c. Opdracht aan eenheden
(1) Alle eenheden
(a) Algemeen
Draag zorg voor (mentale-)personeelszorg tijdens en na de COVID-19 crisis.
(b) Operatielijn 1
Voer de maatregelen uit conform bijlage C (MAATREGELEN).
(c) Operatielijn 2
i. Plan en organiseer gereedstellingsactiviteiten binnen uw eenheid teneinde het niveau 3 en staflevel-2 zo veel als mogelijk vast te houden;
ii. Het dicht op elkaar werken van militairen tijdens een les of oefening (zoals een voertuigbemanning) op niveau 2 en 3 is toegestaan, met dien verstande dat zoveel als mogelijk conform de richtlijnen RIVM/CEAG wordt gewerkt.
(d) Operatielijn 3
Hrm het leveren van personeel en middelen tbv MB/MSOB/overige opdrachten.
(2) HQ OOCL
(a) Hrm het voorbereiden en uitvoeren van een HQ OOCL OPS;
(b) Hrm het leveren van personeel tbv SDNO en LOCC.
(3) LIMC
Steun het TOC ten einde de analysecapaciteit te vergroten; specifieke steunaanvraag volgt dzv TOC.

d. Coördinerende bepalingen
(1) Tijdbalk
(a) Toelichting en CBB in de Lamara 30 september 2020;
(b) 14 sept t/m 31 dec 2020 10% AMA/AMV voorbereiding op 2e Golf.
(2) Ehdn dienen multifunctionele ruimtes (bijv. koffiekamer) 1,5 m 'bestendig' in te richten;

(3) Ehdn dienen onderdeels bars te sluiten;
(4) Historische collecties en musea sluiten tot nader order;
(5) Maneges dienen ook de richtlijnen van de KNHS te volgen;
(6) Bereid zo veel als mogelijk AMA/AMV capaciteit (middels het door het IDR samengestelde programma (3-4 dagen scholing en 4-5 dagen stage IC)) voor op taken in het kader van de 2e golf COVID-19 teneinde dit personeel voor te bereiden op ondersteuning aan civiele zorginstellingen. Middels bijlage R-10 (Aanmeldingsformulier AMA, AMV IDR 2e golf) kan beschikbaar personeel worden ingeschreven;
(7) Gebruik mondkapjes
  (a) EAC bepaalt, indien noodzakelijk, per locatie of draagplicht van toepassing is (aan te geven door bijvoorbeeld het plaatsen van borden bij ingang gebouw);
  (b) Personeel draagt mondkapje te allen tijde op de man;
  (c) Personeel volgt lokale aanwijzingen op;
  (d) Draagplicht geldt wel voor zgn. doorstroomlocaties, waarbij de mondkapjes gedragen worden in de verkeersruimtes (daar waar mensen met elkaar in contact komen (bijv. in- en uitgang, gangen);
    i. Paresto/KEK gebouw
    ii. Lesgebouwen;
    iii. Gezondheidscentra;
    iv. Congres-, vergader- en auditoria-complexen;
    v. LO/s-gebouwen.
(8) Voer de maatregelen uit conform bijlage C (MAATREGELEN) teneinde verspreiding van COVID-19 te voorkomen;
(9) Richt oefeningen en trainingen in conform bijvoegsel C1 (UITREIKSTUK TRAININGSOVERWEGINGEN) teneinde de kans op besmettingen te verkleinen;
(10) Bij iedere inzet melden militairen zich in correct militair tenue, tenzij operationele eisen of OPSEC dit niet toelaten;
(11) Voorafgaande aan alle activiteiten wordt risicomanagement adequaat toegepast, zie bijlage KK (RISICOMANAGEMENT);
(12) Draag zorg voor (mentale-)personeelszorg tijdens en na crisis COVID-19 teneinde aandacht te hebben voor ons personeel, zowel ingezet personeel alsook personeel wat langdurig thuis zit;
(13) Communicatie
  (a) DCo voert de regie op communicatie en initieert berichten over nieuwe inzetten;
  (b) Eenheden mogen communiceren over lopende inzetten na afstemming met communicatie CLAS;
  (c) Lijnen van woordvoering conform bijlage X (COMMUNICATIE);
  (d) Kernboodschap: Defensie ondersteunt de civiele autoriteiten bij de bestrijding van COVID-19.
(14) In afwijking op de uitgegeven bijlage RR-1 (werkwijze Terugkeer op werk na negatieve test) bij FRAGO 013 (OPBVL 2020-039) mag de EAC (i.p.v. HDE) besluiten om de 'oude' regeling te hanteren aangaande terugkeren van personeel na klachten COVID-19. Dit om eenduidig beleid per locatie te voeren en onrust te voorkomen. Ofwel: indien dit besluit door de EAC is genomen blijft het personeel bij klachten thuis, totdat deze 24 uur klachtenvrij is. Dit ondanks een eventuele negatieve COVID-19 test;
(15) Registreer deelnemers tijdens vergaderingen en (sociale) activiteiten teneinde bij een positieve COVID-19 een gedegen BCO uit te voeren;
(16) Voer de richtlijnen conform bijlage R-8 (Isolatie en quarantaine defensiemedewerkers tijdens en na inzet) van CEAG uit teneinde besmettingen tijdens en na inzet te voorkomen. Defensie conformeert zich aan het advies van de Rijksoverheid en het RIVM om de COVID-19 quarantaineperiode in te korten van 14 naar 10 dagen. Dit is niet van toepassing op defensiemedewerkers die voorafgaand aan een inzet in quarantaine gaan. Bij dit type quarantaine zijn alle maatregelen er op gericht om een 0% risico te bereiken om te voorkomen dat een defensiemedewerker onverhoopt toch besmet is met het COVID-19 virus en klachten ontwikkelt tijdens een missie.

4. LOGISTIEK
   a. Plan voor de logistiek
      (1) Eenheden leggen (naast de aanwezige batch I (OPLAN 10401) en gegarandeerde capaciteit voorraden) geen extra voorraden aan tenzij hiertoe een specifieke opdracht is gegeven;
      (2) Logistieke voorraden t.a.v. batch II/III (OPLAN 10) zijn centraal georganiseerd door de verschillende bedrijven en worden uitgegeven/beschikbaar gesteld na opdracht in overleg met en dtv TOC;
      (3) Beschikbaarheid van materieel is essentieel. Het onderhoud van het materieel behoort tot een essentieel proces en het personeel dat benodigd is voor onderhoud mag tussen de 50-100% aanwezig zijn. Dit geldt ook voor de voorraden en bevoorradingsprocessen.

   b. Personeelslogistiek
      (1) Algemeen
      Meer informatie is te vinden op de intranetpagina's INFORMATIE COVID-19 en Tips voor thuiswerken;
      (2) Personeelsvoorziening
      Het is toegestaan om niet-beëdigd KL personeel in te zetten indien de bereidheid tot afleggen van de eed/belofte schriftelijk is vastgelegd. Het is toegestaan om met gebruik van elektronische middelen de eed/belofte mondeling (hardop uitgesproken met getuigen) op afstand af te nemen.
      (3) Personeelszorg
         (a) Vanuit goed werkgeverschap wordt contact gehouden met het personeel door de commandant om feeling te houden met het personeel en de organisatie;
         (b) Veel gestelde P&O-vragen tijdens de coronacrisis zijn opgenomen in een FAQ-document op intranet. Deze lijst wordt regelmatig bijgewerkt: FAQ P&O;
         (c) Aan alle Landmacht eenheden worden uitwasbare (zie wasvoorschrift) mondkapjes verstrekt. Medewerkers van Landmacht eenheden ontvangen vier mondkapjes per persoon. De Koninklijke Landmacht mondkapjes mogen ook privé gedragen worden. Na zes uren dragen (cumulatief) dienen de mondkapjes gewassen te worden;
         (d) Personeel Risico Management (PRM):
         Tijdens het besluitvormingsproces over het al dan niet laten doorgaan van militaire activiteiten dienen commandanten, ondersteund door hun *dedicated* PRM-functionaris, een Risico Analyse Operationeel optreden (RAO) uit te laten voeren. Zie tevens bijlage KK (RISICOMANAGEMENT);
         (e) Verlof
            i. Wordt vooralsnog niet ingetrokken;
            ii. Conform de vermelding in de P&O flash van 24 maart 2020 dient u geen buitengewoon verlof te muteren voor medewerkers die verplicht of noodgedwongen thuis moeten blijven en daarbij geen functionele of alternatieve werkzaamheden uit kunnen voeren. Uitgangspunt is dat het betreffende personeel weliswaar thuis zit, maar daar waar nodig opgeroepen kan worden om op de werkplek of elders werkzaamheden te verrichten. Met vragen hierover kunt u contact opnemen met uw P-dienst.
         (f) Thuiswerken
            i. Medewerkers dienen hun vergoedingen en verplichtingen niet aan te passen als gevolg van het thuiswerken door toedoen van COVID-19 maatregelen. Defensie komt met richtlijnen waarbij ook gekeken wordt naar Rijksbrede ontwikkelingen en de bijzondere situatie van medewerkers. Commandanten en lijnmanagers worden op de hoogte gehouden door de P&O flash;
            ii. Per 19 augustus 2020 moeten alle nieuwe aanvragen voor een tegemoetkoming in de kosten van het woon-werkverkeer, voor zowel dagelijks als niet-dagelijks reizen, worden beoordeeld door de leidinggevende van de medewerker (de transactieafhandelaar). Met deze nieuwe werkwijze wordt geborgd dat de tegemoetkoming die de medewerker ontvangt, overeenkomt met het daadwerkelijke reisgedrag van de medewerker. Lijnmanagers moeten erop toezien dat nieuwe aanvragen alleen worden toegekend indien er daadwerkelijk naar de plaats van tewerkstelling wordt gereisd conform de regelgeving. Als een medewerker niet naar de plaats van

tewerkstelling reist en bijvoorbeeld alle dagen thuiswerkt, mag er geen tegemoetkoming worden toegekend.

(g) Roosterverschuivingen van personeel worden voorgelegd aan de MC.

(h) Paresto
De bedrijfsrestaurants blijven open waarbij de geldende richtlijnen van kracht zijn. Indien hier niet aan voldaan kan worden kan de commandant besluiten om het eetgedeelte van het bedrijfsrestaurant te sluiten. In dat geval biedt Paresto een "take-away service". In overleg met Paresto kan er een uitzondering worden gemaakt voor locaties waar militairen gelegerd zijn en zij door deze maatregel noodgedwongen buiten of in te kleine ruimtes hun maaltijd moeten nuttigen. In dat geval worden er passende maatregelen getroffen

(i) VVHO-toelage tijdens quarantaine
De voorwaarde voor de toekenning van VVHO-toelage is niet van toepassing zodra de quarantaine op een door DOPS i.o.m. CLAS aangewezen locatie plaatsvindt t.b.v. een missie. De medewerker wordt gecompenseerd door middel van een bijzondere tegemoetkoming incidenteel. De vergoeding is zichtbaar als "bijzondere tegemoetkoming incidenteel" op de loonstrook. Dit betreft een vergoeding gelijk aan dé VVHO toelage cf. art 6, zonder de onbelaste onkostencomponent. De medewerker heeft dan alleen aanspraak op de belaste component VVHO, omdat Defensie daar zorg draagt voor extra kosten zoals internet, bewassing enzovoort. (de onbelaste vergoeding, zie art. 5, derde lid regeling VVHO).
   i. Tijdens quarantaine voorafgaande aan de missie is deze toelage van toepassing en wordt achteraf berekend d.t.v. DOPS J1 als steller.
   ii. Na terugkomt van de missie wordt er geen toelage ontvangen.
   iii. Q CIdW is op basis van VROB art 7.3.c (Consignatie op de werkplek)
   iv. Q t.b.v. oefeningen en opleidingen worden vergoed cf. gestelde in order eigen eenheid.

(j) Ziekmeldingen werknemers
Zie Bijlage C (MAATREGELEN);

(k) Nazorg
Nazorg zal geschieden cf. bijvoegsel R-3 (ZORGPLAN INZET COVID-19);

(l) Hulplijnen
Mogelijke hulplijnen t.b.v. thuisfront en militair in de volgorde:
   i. SITCEN conform bereikbaarheid of via de Thuisfront App;
   ii. 0e lijns zorg GV bereikbaarheid 0800-5777777 (24/7);
   iii. 1e lijns zorg D-BMW, BMW loket telnummer 088-9505010 buiten kantoortijden hulpverleningslijn 0900-4155555 (24/7);
   iv. 2e lijns zorg MGGZ 030-2502599;
   v. Het Collegiaal Netwerk Land [redacted]@mindef.nl), pers eigen eenheid bij eventuele inzet binnen NL.

(4) Operationele gezondheidszorg
   (a) Alle militairen dienen gebruik te maken van de militair geneeskundige dienst. Bij ziekte, voor vaccinatie en/of Dental.FIT afspraken belt u altijd met een gezondheidscentrum van het EGB;
   (b) Burgermedewerkers bij Defensie dienen een positieve COVID-19 testuitslag te melden aan hun bedrijfsarts cf. BARD art.89. lid 1,2 en 3;
   (c) De 'civiele' COVID-19 app zit in de proeffase en één ieder wordt verzocht om deze app, zodra gereed, te downloaden;
   (d) Zorgpersoneel en zgn. 'kwetsbaren' wordt dringend aangeraden zich te laten vaccineren tegen influenza. Missie gerelateerd personeel wordt geadviseerd om deze prik ook te halen;
   (e) Preventieve (COVID-19) testen
   Defensiemedewerkers kunnen in sommige gevallen ook getest worden als ze geen gezondheidsklachten hebben. Dit is alleen indien er een operationele noodzaak aanwezig is. Dit kan bijvoorbeeld zijn omdat ze op inzet naar het buitenland gaan en een negatieve test een eis is van het andere land. Het realiseren van deze testen gaat altijd in overleg met de stafarts (Brigade GMED) en het EGB.
   (f) Conform de CEAG-richtlijn (Gebruik ventilatiesystemen) is aanvullende ventilatie niet noodzakelijk om ziekteverspreiding van COVID-19 tegen te gaan:

i. Het is belangrijk dat werkruimten goed geventileerd zijn. Een goede ventilatie van de ruimten waarin gewerkt wordt is altijd van essentieel belang voor de gezondheid van de medewerkers. Dit is altijd het geval en is niet specifiek voor verspreiding van het COVID-19 virus;
ii. Ruimten zijn in principe goed geventileerd wanneer deze voldoen aan de eisen als opgelegd in de geldende versie van het Bouwbesluit;
iii. Extra ventilatie daar waar dat eenvoudig te realiseren is kan nooit kwaad en vormt invulling van het voorzorgsprincipe en goed werkgeverschap.

(5) Financiële logistiek
(a) Richtlijnen voor doorbetaling reservisten zijn opgenomen in bijlage FF (BETALING EN INZET RESERVISTEN);
(b) Als gevolg van de huidige pandemie maken onderdelen van Defensie extra kosten. De richtlijnen van Finance & Control (F&C) hoe hier mee om te gaan zijn opgenomen in bijlage RR (AANVRAGEN, REGISTRATIE GOEDEREN/DIENSTEN) en bijlage TT (FINANCIELE ZAKEN). De inkoop wetgeving blijft behouden.
(c) Vergoeding meerdaagse activiteiten:
i. Bij het uploaden in DIDO is het van belang dat een *juiste benaming* als kenmerk wordt gebruikt;
ii. Bij toepassing van woorden als 'COVID-19' of 'Corona', controleert cluster Control van het DC HR of de inzet daadwerkelijk t.b.v. COVID-19 plaatsvindt;
iii. Gebruik **alleen** bij de inzet van medisch personeel t.b.v. COVID-19 de omschrijving: 'inzet medisch personeel COVID-19';
iv. Bij het toepassen van verkeerde benamingen kan onnodige vertraging van de uitbetaling plaats vinden.

c. Materiaallogistiek
(1) Aanvragen Persoonlijke Beschermingsmiddelen
(a) Niet-medische coronagerelateerde PBM's aanvragen via de PBM-catalogus in Digi-Inkoop. Werkwijze: http://kpu.intern.mindef.nl/Werkwijze/WI_PBM-artikelen.pdf;
(b) Medische PBM's aanvragen via SAP bij MGLC. Deze artikelen mogen alleen met motivatie aangevraagd worden voor medische inzet. De meest recente werkwijze en lijst van gecontroleerde artikelen staat in: Klantbericht MGLC.
(2) Bedrijfsvoering en diensten
(a) H-AFD BDFV&DNSTN is verantwoordelijk voor de ondersteuning van het CLAS bij de processen bedrijfsvoering, facilitair management (FM), vastgoedmanagement, milieu, brandweerzorg (VMB) en verplaatsingen en maakt waar nodig afspraken met andere Defensieonderdelen (DOn) en externe dienstverleners;
(b) H-AFD BDFV&DNSTN heeft een Logistieke Aanwijzing uitgegeven; deze Logistieke Aanwijzing bevat de aangepaste klanteninformatie voor alle CLAS eenheden op het gebied van interne en externe dienstverlening als gevolg van de afgekondigde maatregelen in dit operatiebevel;
(c) Link naar de Logistieke Aanwijzing: CLAS VMB - Startpagina.

d. Verplaatsingen
(1) Beleid, Wet en Regelgeving Verplaatsingen
(a) Indien ontheffingen of verruiming van de wet- en regelgevingen nodig zijn worden deze defensie breed en integraal (dus ook met toezichthouders) afgestemd;
(b) ADR-chauffeurs certificaten, die tussen 1 maart en 1 november verlopen, blijven geldig tot 30 november 2020. De geldigheid kan met 5 jaar worden verlengd indien voor 1 december 2020 bijscholing is gevolgd en het examen opnieuw is afgelegd. De maatregel is gepubliceerd in de Staatcourant.
(2) Dienstreizen en bezoeken aan het buitenland dienen kritisch beschouwd te worden op noodzaak teneinde besmettingen te voorkomen.
(3) Richtlijnen gebruik voertuigen
(a) Niet-operationeel
Om risico's van besmetting in voertuigen te voorkomen heeft DVVO hun uitvoeringsrichtlijnen gewijzigd. Het CLAS volgt deze richtlijnen. Het dragen van een niet-medisch mondkapje is verplicht bij meer dan twee inzittenden, tenzij er onderling 1,5m afstand gehouden kan worden. Afwijkingen hierop zijn mogelijk

na een vRAO. Dit geldt bij gebruik van voertuigen tijdens niet-operationeel gebruik (dus voor civiele voertuigen, PNOD-voertuigen en militaire voertuigen) en ook voor bijvoorbeeld woon- werkverkeer;

(b) Operationeel
Indien het de veiligheid belemmert is bij het nabootsen van operationele omstandigheden (FTX/LFX) het niet verplicht om mondkapjes te dragen. Bijvoorbeeld: als de communicatie onderling in gevechtsvoertuigen met het dragen van mondkapjes niet gewaarborgd kan blijven.

e. Reinigen van materieel na contact met COVID-19
Richtlijnen CEAG zie: Richtlijn voor reiniging materieel na contact COVID-19.

5. BEVELVOERING EN VERBINDINGEN

a. Bevelvoering

(1) Aansturing van de ehdn vindt in eerste instantie via de lijn plaats. Vooralsnog hoeven er bij de ehdn geen actiecentra ingericht te worden en opgeschaald te worden. Afhankelijk van de mate van opschaling zal een *Battle rhythm* worden gehanteerd en zullen er SITREPS verstuurd worden. Alvorens daadwerkelijk op te schalen vindt er overleg met de Medezeggenschapscommissie plaats. Bijlagen *Battle rhythm* en SITREP volgen.

(2) De C2-keten m.b.t. steunverlening loopt als volgt:
De CDS (d.t.v. DOPS/CAT) geeft opdrachten aan C-LAS. Het TOC beoordeelt de opdrachten van het CAT in samenhang met andere Nationale Inzet-opdrachten en adviseert C-LAS. Na besluit C-LAS stuurt het TOC na flattering door D-T&O de daadwerkelijke inzet van de detachementen aan. Per inzet wordt afgewogen of het TOC de detachementen rechtstreeks aanstuurt dan wel dat de inzet door de desbetreffende RMC wordt aangestuurd. In beginsel worden inzetten in steun aan regionale/lokale diensten door de RMC aangestuurd, de nationale/bovenregionale inzetten worden door het TOC aangestuurd;

(3) Locatie: St CLAS/TOC: Kromhoutkazerne gebouw K10;

(4) Afhankelijk van de mate van opschaling zal een *Battle rhythm* worden gehanteerd en zullen er SITREPS verstuurd worden. Alvorens daadwerkelijk op te schalen vindt er overleg met de Medezeggenschapscommissie plaats. Bijlagen *Battle rhythm* en SITREP volgen.

b. Verbindingen

(1) Alle documenten in relatie tot COVID-19 worden gerubriceerd met [redacted];

(2) Voor de bedrijfsvoering wordt gebruik gemaakt van MULAN en indien benodigd vindt er een VTC tussen C-LAS en zijn ondercommandanten plaats;

c. Informatie management

(1) E-mail berichten worden automatisch gearchiveerd door JIVC;

(2) Opdrachten worden vastgelegd in orders, in Xpost verspreid en gearchiveerd.

Waarmerking

Hoofd Sectie G3 OOCL

[redacted]

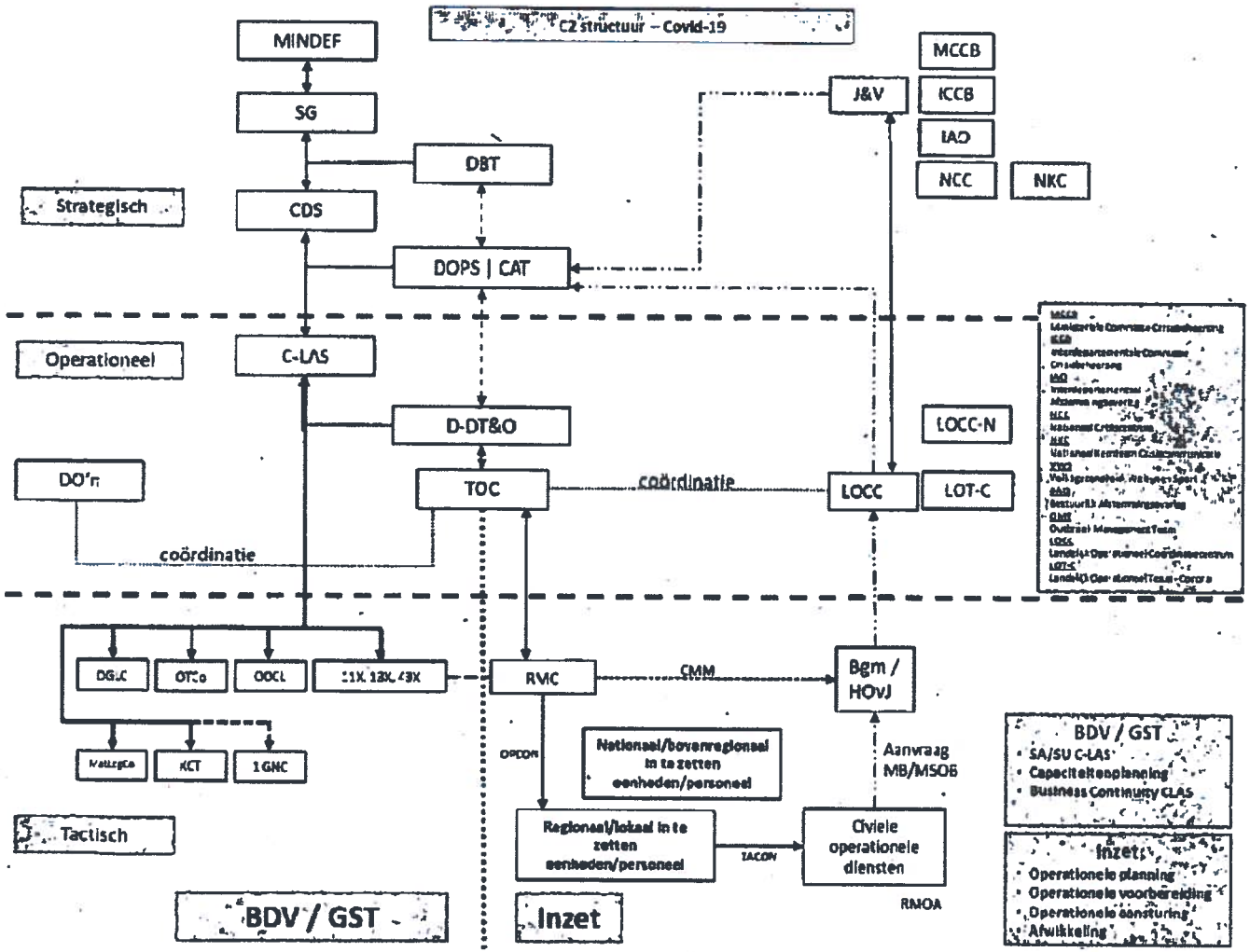
Commandant OOCL

[redacted]

Bijlagen:

B	C2 Structuur
C	Maatregelen
C-1	Uitreikstuk trainingsoverwegingen
FF	Betaling reservisten
KK	Risicomanagement
KK-1	Proces RI&E en vRAO
R-2	ATW
R-3	Zorgplan inzet COVID-19
R-7	Vastgoed Infrastructuur
R-8	Richtlijn Isolatie en quarantaine defensiemedewerkers tijdens en na inzet
R-10	Aanmeldingsformulier AMA, AMV IDR 2e golf
RR	Aanvragen, registratie goederen en diensten
RR-3	Vragenlijst Medische Screening art12h4a
X	Communicatie
TT	Financiele zaken
ZZ	Verzendlijst

BIJLAGE B: (C2 STRUCTUUR) bij OPERATIEBEVEL NO. 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

Toelichting C2 Structuur:

1. Hiernaast is de lijn-staf-organisatie weergegeven. Deze werkt zowel van hoog naar laag alsook van laag naar hoog.
2. De CDS (d.t.v. DOPS/CAT) geeft opdrachten aan C-LAS. Het TOC beoordeelt de opdrachten in samenhang met GST en Nationale Inzet-opdrachten.
3. Het TOC geeft vervolgens inzetadvies aan C-LAS/Dir T&O die vervolgens een inzetbevel uitgeeft in de organieke lijn aan de ondercommandanten (G3/G3 NATOPS van de brigades in CC).
4. Per Nationale Inzet wordt afgewogen of het TOC de detachementen rechtstreeks aanstuurt danwel dat de inzet door de desbetreffende RMC wordt aangestuurd.
5. In beginsel worden inzetten in steun aan regionale/lokale diensten door de RMC aangestuurd, de nationale/bovenregionale inzetten worden door het TOC aangestuurd.
6. De detachementscommandanten rapporteren afhankelijk van inzet en zoals opgedragen in het bevel aan de RMC danwel het TOC.

BIJLAGE C: (MAATREGELEN) bij OPERATIEBEVEL NO. 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

1. TOESTAND
   Zie rompbevel.

2. OPDRACHT
   Zie rompbevel.

3. UITVOERING
   a. Operationeel
      (1) Contactberoepen zijn toegestaan. Deze maatregel kan als "kapstok" worden gebruikt om de 1,5 meter daar waar noodzakelijk los te laten in het militaire domein (operationeel en opleidingen), aangezien het militaire optreden (en opleiden) in veel omstandigheden vereist dat militairen dichter bij elkaar werken.
      (2) (Schiet)oefeningen Nederland
         (a) Risico acceptatie: Ter voorbereiding op missie is de acceptatie van risico hoog, Mission First;
         (b) Het uitvoeren van (schiet)oefeningen in Nederland zijn toegestaan. Bij voorkeur wordt er geoefend op militaire schiet- en oefenterreinen. De oefenende eenheden spreiden hun activiteiten zoveel mogelijk in plaats, tijd en activiteit om zoveel mogelijk te voldoen aan de RIVM/CEAG richtlijnen. Bij gebruik van niet-militair oefenterrein (strook) wordt zo veel mogelijk afstand gehouden naar burgers waar het kan, maar te allen tijde een minimale afstand van 1,5m. Het aanvragen van niet-militaire oefenterreinen gebeurt via de organieke procedure;
         (c) Indien het niet mogelijk is om de geldende richtlijnen te volgen wordt een vRAO door de Leider der Oefening (LDO) opgemaakt.
      (3) (Schiet)oefeningen buitenland
         (a) Risico acceptatie: Ter voorbereiding op missie is de acceptatie van risico hoog, Mission First;
         (b) Het uitvoeren van (schiet)oefeningen en andere activiteiten in het buitenland zijn toegestaan. Hierbij wordt zo veel als mogelijk invulling gegeven aan de geldende richtlijnen. Deze geldende richtlijnen kunnen afwijken van de Nederlandse richtlijnen. Indien dit het geval is worden deze door de lokale organisatie van het desbetreffende land aan de *Officer with Primary Responsibility* (OPR) bekend gesteld;
         (c) Indien het niet mogelijk is om de geldende richtlijnen te volgen wordt een vRAO door de LDO opgemaakt en dienen commandanten in de lijn in staat gebracht te worden om besluiten te nemen a.d.h.v. de vRAO.
      (4) Trainingen
         (a) Risico acceptatie
            i. Voor trainingen niet direct ter voorbereiding op missie is de acceptatie van risico gemiddeld;
            ii. Voor trainingen ter voorbereiding op missie is de acceptatie van risico hoog, Mission First.
         (b) Het is toegestaan om met de crew van gevechtsvoertuigen en uitgestegen bemanning gezamenlijk te verplaatsen en te trainen;
         (c) Indien het niet mogelijk is om de geldende richtlijnen te volgen wordt een vRAO door de LDO opgemaakt en dienen commandanten in de lijn in staat gebracht te worden om besluiten te nemen a.d.h.v. de vRAO. Het verplaatsen en trainen met de crew en uitgestegen bemanning gezamenlijk in gevechtsvoertuigen is opgenomen in de vRAO van CLAS en het bijkomende risico is geaccepteerd.

(d) Voor trainingsoverwegingen zie bijvoegsel C1 (UITREIKSTUK TRAINGSOVERWEGINGEN) bij bijlage C (MAATREGELEN).

b. Opleidingen
   (1) Leerlingen t/m de middelbare scholen hoeven geen 1,5m afstand te houden. Deze maatregel heeft v.w.b. de 1,5m afstand geen (positief gevolg) voor CLAS. Uitgangspunt is tot 18 jaar en geldt dus niet voor opleidingen binnen CLAS. De vRAO blijft noodzakelijk om daar waar nodig af te wijken van de 1,5m. Het advies is daarom ook om de binnen OTCO de 1,5m afstand zo veel als mogelijk aan te houden.
   (2) Leslokalen /vergaderruimtes /auditoria
      (a) 1,5 meter blijft overeind;
      (b) In het gebruik van ruimtes voor leerlingen onder 18 jaar hoeft er geen vRAO's te worden opgesteld indien leerlingen <1,5 meter bij elkaar komen.
      (c) Legering:
         i. 1,5 meter blijft overeind;
         ii. In het gebruik van legering voor leerlingen onder 18 jaar is de mogelijkheid de legering op maximale capaciteit te benutten <1,5 meter.
c. Richtlijnen gebruik voertuigen: zie rompbevel.
d. Sportscholen, sauna's, (sport)kantines
   (1) De LO/S organisatie kan de sport infrastructuur gebruiken;
   (2) Sporten in groepen van maximaal 4 personen;
   (3) Spreiding (tijd/ruimte) in activiteiten;
   (4) Maatregelen m.b.t. 1,5m en ontsmetten na gebruik zijn noodzakelijk;
   (5) Daarnaast is er ruimte om tijdens sportactiviteiten 'normaal' spelcontact te hebben,. oftewel de 1,5m hoeft (tijdelijk) niet gehanteerd te worden, dit wanneer normaal spel niet mogelijk is;
   (6) Voorafgaand en na sporten dienen sporters wel 1,5m afstand tot elkaar te houden;
   (7) Douche ruimtes mogen gebruikt worden;
   (8) Schoonmaken en luchten tussen douchemomenten cfm CEAG-richtlijn (Douchen op het werk bij Defensie).
e. MBV-aanpassingen 2020
   (1) Door de COVID-19 situatie heeft het CLAS bij de CDS verzocht om aanpassing in de MBV eisen, deze zijn geaccordeerd.
   (2) Risico acceptatie
      (a) Het behalen van de jaarlijkse MBV-eisen vallen in het kwadrant training en de acceptie van het risico gemiddeld;
      (b) Het behalen van de MBV-eisen ter voorbereiding op missie vallen in het kwadrant operationeel werk en de acceptatie van het risico is volledig, Mission First;
      (c) In de vRAO van CLAS is de MBV opgenomen en de bijbehorende risico's zijn geaccepteerd. .
   (3) Aangepaste MBV-eisen voor 2020
      (a) Het volledige theoretisch gedeelte van de MBV blijft voor het CLAS personeel verplicht en een e-learning certificaat dient te worden overlegd;
      (b) Het praktijk gedeelte ZHKH, CBRN en brandbestrijding lessen hoeft dit jaar niet te worden uitgevoerd;
      (c) Het praktijk gedeelte *Search Aware & Ammunition Awareness* (SA/AAW) wordt met 1,5m afstand uitgevoerd;
      (d) Voor het HQ OOCL, staf OGCLAS en de staven van de OOCL commando's geldt dat voor 2020 aan het praktijkgedeelte persoonlijk wapen (Colt + Glock) conform de A-700 is voldaan mits een geldig e-learning certificaat kan worden overlegd;
      (e) Voor het overig gedeelte van OOCL (incl. staf 400Gnkbat en staf 101Gnbat) geldt dat het praktijkgedeelte van het schieten wel verplicht blijft;
      (f) CLAS personeel dat wordt uitgezonden of op werkbezoek gaat naar een missiegebied dient compleet aan alle gestelde eisen conform de A-700 of A-700/1 te voldoen, zij zijn dus niet uitgezonderd van de hierboven beschreven bepalingen;

(g) Commandanten kunnen e.e.a. op de reguliere wijze laten vastleggen in PeopleSoft.

f. Gezondheidsindicaties en testbeleid werknemers

(1) Conform het AMAR dient iedere militair zich bij ziekte primair tot de militaire geneeskundige dienst te richten. Voordat de militair contact op zoekt met civiele geneeskundige specialisten neemt de militair eerst contact met een gezondheidscentrum van het EGB. Door dit te doen zorgt de militair er tevens voor dat indien nodig er acties tegen verdere verspreiding genomen kunnen worden. Het EGB zal bij een melding de militair ook wijzen op het onderzoeksprogramma naar sneltesten als een optie;

(2) Indien er urgentie is om te testen gezien **operationele omstandigheden** of andere activiteiten met een hoog afbreuk risico (denk aan essentiële oefeningen en dienstreizen naar het buitenland (bijvoorbeeld in het kader van de vliegeropleiding), dan kunnen tests worden afgenomen door het **EGB en uitgevoerd bij het RIVM**. Hiervoor gelden de **richtlijnen van het RIVM niet**. Personeel dient dan door de commandant (CC en/of hoger) bij het EGB te worden aangemeld. Dit kan alleen van maandag t/m donderdag. Vrijdag t/m zondag is RIVM loket voor Defensie gesloten;

(3) Indien er een wens is om te testen omdat er zorgen zijn over de **gezondheid en inzetbaarheid van zowel (een groep van militairen)** als commandanten, dan is er de mogelijkheid om personeel via het **EGB** aan te melden voor het **onderzoeksprogramma van AMC en Defensie naar sneltesten**. Hiervoor dient contact opgenomen te worden met de afdeling zorgexpertise van het EGB [redacted]@mindef.nl, [redacted]@mindef.nl en [redacted]@mindef.nl. Hierna wordt bij het personeel de gebruikelijke PCR-test afgenomen cfm de normen, tevens neemt het personeel deel aan een onderzoeksprogramma waarmee Defensie bijdraagt aan de ontwikkelingen van sneltesten in Nederland;

(4) Blijf thuis bij één of meer van de volgende klachten: niezen, keelpijn, neusverkoudheid, loopneus, licht hoesten, benauwdheid, verhoging tot 38 graden, koorts of plotseling verlies van reuk of smaak. Bel uw gezondheidscentrum van het EGB om uw situatie te bespreken. Uw VMA bespreekt de testmogelijkheden met u. Laat u alleen testen bij klachten.

(a) **Test positief**: u blijft thuis tot 24 uur klachtenvrij **én** ten minste 7 dagen na start klachten. Volg de adviezen van de VMA of bedrijfsarts over werkhervatting en inzetbaarheid. Uw VMA neemt de vervolgstappen met u door.
De GGD informeert u over de maatregelen, zoals de duur van de isolatie, de quarantaine voor de rest van het huishouden en het uitvoeren van een bron- en contactonderzoek (BCO);

(b) **Test negatief**: bij een negatieve testuitslag mag u in principe weer aan het werk. Het terugkeren naar het werk wordt in overleg met de leidinggevende afgestemd.

(5) Uitvoering test

(a) De werknemer neemt telefonisch contact op met een gezondheidscentrum van het EGB;

(b) Het gezondheidscentrum beoordeelt of er een indicatie is om te testen en verwijst werknemer door voor een test bij de GGD;

(c) De werknemer belt het gratis landelijk nummer (7 dagen per week van 8.00 tot 20.00 uur bereikbaar) voor een afspraak bij een GGD locatie in de buurt;

(d) De GGD vraagt naar klachten en het BSN nummer ter identificatie;

(e) De GGD neemt de test af;

(f) In afwachting van de uitslag van de test blijft de werknemer **thuis**;

(g) De werknemer krijgt de testuitslag binnen 48 uur van de GGD;

(h) De militair is verplicht om de testuitslag te delen met het gezondheidscentrum (12H uit de Wet Ambtenaren Defensie, het BARD, art89 en AMAR, art 92 en 96). De burgermedewerker wordt verzocht om de testuitslag te delen met de bedrijfsarts;

(i) De arts bespreekt aan de hand van de uitslag de inzetbaarheid en werkhervatting;

(j) De uitslag is **medisch vertrouwelijk** en wordt vastgelegd in het medisch dossier (GIDS);
(k) Bij een positieve testuitslag start de GGD een bron- en contactonderzoek (BCO);
(l) Bij een BCO deelt de werknemer alleen naam en telefoonnummer van Defensie collega's waarmee hij/zij in nauw contact is geweest met de GGD, zonder te vermelden dat het om een militair gaat. De werknemer bespreekt het inzetbaarheidsadvies met zijn leidinggevende;
(m) Neem altijd telefonisch contact op met uw militair arts (huisartsenpost buiten werktijden) wanneer uw klachten erger worden, u heeft koorts (meer dan 38 graden Celsius) en u hoest of ademt moeilijk. Neem bij ernstige klachten direct contact op;

g. Richtlijn reanimatie binnen Defensie
(1) De Nederlandse Reanimatie Raad (NRR) heeft haar op 23 maart uitgebrachte advies herzien. Die ging over het beperken van hulpverlening bij reanimatie in verband met COVID-19. Defensie volgt de adviezen van de NRR. Zie: reanimatieraad.nl/coronavirus-en-reanimatie (te benaderen via internet). In het advies staat opgenomen dat voor hulpverleners geldt, zoals dit ook gold voor de coronacrisis, dat zij er voor kunnen kiezen geen beademingen te geven als ze dat niet willen of kunnen. Deze keuze geldt uiteraard ook andersom. Hulpverleners kunnen er voor kiezen wel te beademen als het advies is dit niet te doen;
(2) Defensiepersoneel dat hiertoe is opgeleid, reanimeert conform de NRR-richtlijn van 19 juni 2020;
(3) Voor de basale reanimatie geldt vanaf nu dat het advies is deze weer uit te voeren volgens de normale richtlijn inclusief beademen, tenzij de centralist van de meldkamer ambulancezorg aangeeft dat de COVID-19 richtlijn voor reanimatie gevolgd dient te worden.

h. Richtlijnen m.b.t. art.12h4a (cluster verandering)
(1) De personen die in aanmerkingen komen voor een clusterverhoging verzoeken wij een mail te sturen naar; %CEAG BGZ Nieuw Milligen, DOSCO/DGO/CEAG;
(2) De keurling die een clusterverhoging aanvraagt moet van tevoren de bijhorende vragenlijst (zie bijlage RR-3) invullen en naar het CEAG BGZ toesturen. Ook wil het CEAG BGZ de uitslag van de DCP en de FIT-test op het gewenste functiecluster digitaal ontvangen;
(3) Zodra de mail ontvangen is, zal betrokkene gebeld worden om zo spoedig mogelijk een afspraak in te plannen. Vergeet dus niet een telefoonnummer bij de aanvraag te vermelden.

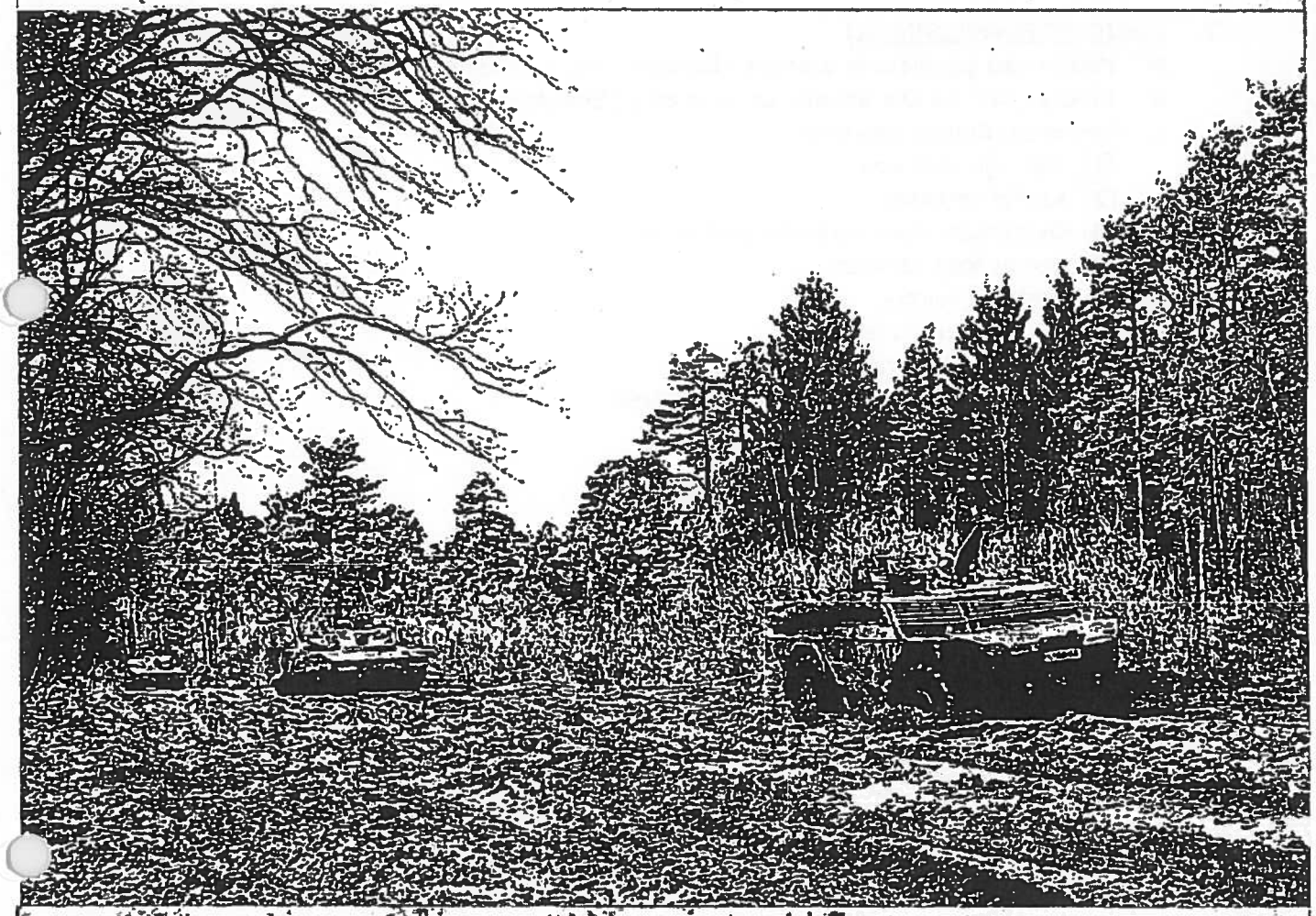
i. Zie de website van het RIVM, de pagina van DOSCO met de aangepaste dienstverlening van de DVVO en de themapagina COVID-19 van het CEAG voor de meest actuele informatie:
(1) https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19/vragen-antwoorden;
(2) http://intranet.mindef.nl/dosco/images/20200520_Richtlijnen%20hervatten%20dienstverlening%20DVVO_tcm4-1461936.pdf;
(3) http://intranet.mindef.nl/portaal/actueel/dossiers/covid-19/covid19.aspx.

4. LOGISTIEK
N/C

5. BEVELVOERING EN VERBINDINGEN
N/C

COVID-19

CORONAVIRUS
DISEASE

Uitreikstuk
Trainingsoverwegingen

INHOUD

REFERTES

1. INTRODUCTIE

2. COVID-19 BEVEILIGINGEN
   a. Maken van geïsoleerde groepen (Bubbels) c.q. compartimentering
   b. Creëren van fysieke afstand en scheiding (Brandgangen)
   c. Vectoren (Bubbel brekers)
      (1) Wat zijn vectoren
      (2) Aantal vectoren
      (3) Overdracht door vectoren verkleinen
      (4) Een bubbel verlaten
      (5) Besloten ruimte
      (6) Een bubbel binnengaan
      (7) Bubbel handelingen
   d. Identificeren positieve gevallen en isoleren
      (1) Identificeren
      (2) Testen
      (3) Behandeling
      (4) Reinigen
   e. Quarantaine/isolatie
   f. Implementeren van beveiligingsmaatregelen in alle omgevingen

3. NIVEAUS VAN GEACCEPTEERD RISICO
   a. Grootte van het element
   b. Essentieel personeel
   c. Reikwijdte van de training

4. COVID-19 KADER
   a. Beoordeel de omstandigheden in het lokale trainingsgebied
   b. Transport- en verplaatsingsoverwegingen
   c. Infrastructuur
      (1) Legering
      (2) Douches en toiletten
      (3) Was regeling
   d. Distributie van eten
      (1) Eetzaal
      (2) Aan bubbels

5. BESCHERMENDE MAATREGELEN TIJDENS TRAININGEN
   a. Niveau van geaccepteerd risico
   b. Overwegingen bij fysieke training

Refertes:

1. NAVO ATP 3.11.32 Multi-service Tactics, Techniques, and Procedures for Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear Passive Defense.
2. USA 7ATC Training Playbook COVID-19.
3. CEAG-richtlijnen COVID-19

1. INTRODUCTIE

De COVID-19-pandemie creëerde een nieuwe, uitdagende en onbekende omgeving voor commandanten, kaderleden, soldaten en gezinnen. COVID-19 doet zich voor als een veelzijdige tegenstander die de rol op zich neemt van zowel een enigszins directe biologische bedreiging voor onze strijdmacht als een blijvende toestand die van invloed is op alle trainingen. Aangezien alle niveaus zich blijven aanpassen aan deze bedreiging en de blijvende toestand, moeten eenheden zich blijven concentreren op twee prioriteiten. Ten eerste moeten afstands- en isolatiepraktijken de eenheid beschermen om ervoor te zorgen dat militairen gezond blijven en klaar zijn om te worden ingezet. Ten tweede moeten eenheden gereedheid opbouwen en behouden door het uitvoeren van training. Training vereist dat commandanten en formaties collectieve taken uitvoeren in de nabijheid van elkaar, wat een risico creëert.

Dit uitreikstuk is mede tot stand gekomen door concepten uit het Amerikaanse uitgegeven 7ATC Training Playbook en biedt commandanten overwegingen om trainingen te plannen en uit te voeren, terwijl het risico voor de troepenmacht wordt beperkt. Daarnaast zijn ARBO-principes in dit stuk zo veel als mogelijk verwerkt. De technieken en procedures in dit document zijn richtlijnen voor het bestrijden van COVID-19 tijdens trainingen en zijn van toepassing op specifieke trainingsactiviteiten en/of -omstandigheden. Ook dient er rekening gehouden te worden met de normale weerseffecten bij trainingen en deze toepassen op de planning en uitvoering.

2. COVID-19 BEVEILIGINGEN

COVID 19 presenteert een bestaande, veranderende biologische bedreiging voor de krijgsmacht. De aanpak van de effecten van het virus moet worden vormgegeven door bestaande doctrines onder de ARBO en CBRN-paraplu te gebruiken.
De effecten van het virus kunnen volgens de ARBO-doctrine worden aangepakt door:

- Het wegnemen van de bron
- Het wegnemen van de transmissie
- Het beperken van de gevolgen

Figuur 1 is van ATP 3.11.32 Multi-service tactieken, technieken en procedures voor chemische, biologische, radiologische en nucleaire passieve verdediging. Dit raamwerk biedt richtlijnen bij het vormgeven van het trainings- en manoeuvreschema voor eenheden en helpt tegen het virus te beschermen.

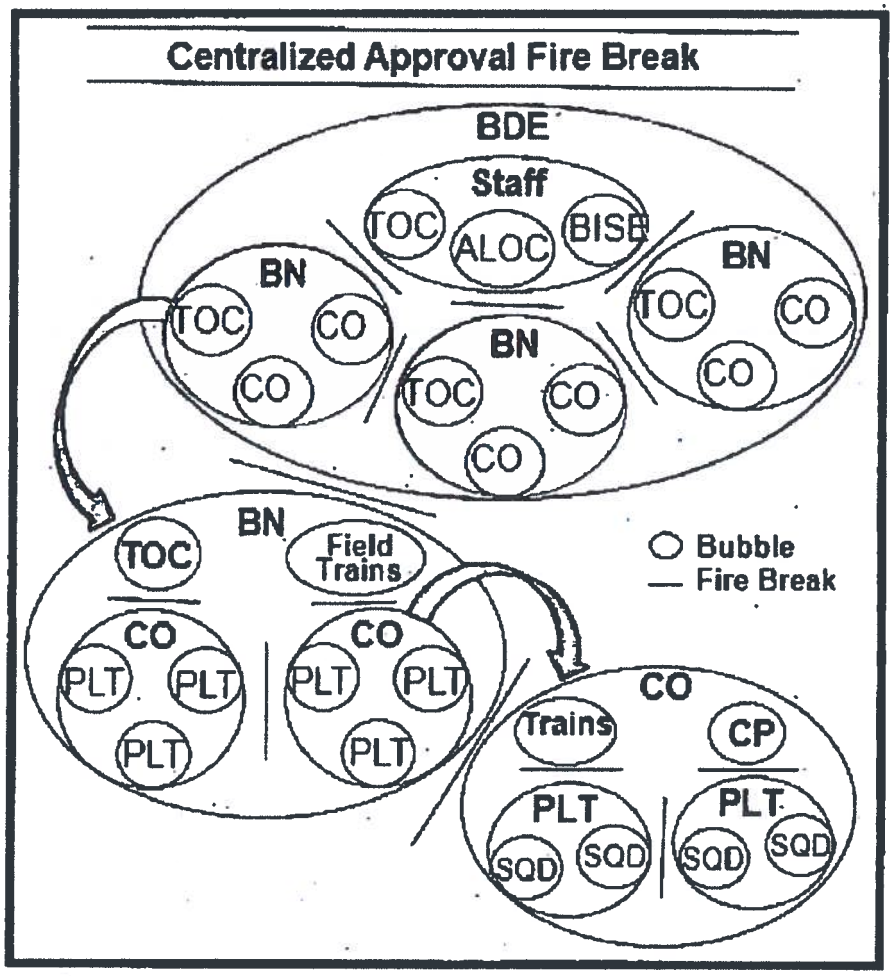

FIGURE 1: Bubbels en brandgangen

a. Maken van geïsoleerde groepen (Bubbels) c.q. compartimentering
De initiële planning van de training voor elke eenheid vereist een bewuste afweging van de grootte van de eenheid die training geeft of volgt en hoe de eenheid van plan is de eenheden in de kleinst mogelijke groepen te verdelen.
(1) Bubbels kunnen worden voorgesteld rond groepen die zijn gescheiden van een groter onderdeel of eenheid, beperkt zijn tot specifieke trainingsgebieden of trainingslocaties, en specifieke groepen mensen.
(2) Bubbels worden gevormd door personen zonder (vermoedelijke) COVID-19.
(3) Bubbels worden bepaald als groepen dit vereisen (voorbeeld: compleet voertuig) en die effectief kunnen worden geleverd. Ook dienen er beperkingen en verplichtingen aan bubbels gegeven te worden:
(a) Beperkt toegang tot gebieden buiten de training;
(b) Specifieke toestemming om de bubbel te verlaten of te betreden;
(c) Voorbeelden van bubbels: buddy-paar, voertuigbemanningen, groepen, secties, pelotons, compagnieën en bataljons.

b. Creëren van fysieke afstand en scheiding (Brandgangen):
   (1) Brandgangen zijn fysieke afstandsmaatregelen of is een specifiek protocol voor het binnenkomen of verlaten van bubbels;
   (2) De grenzen die door deze brandgangen worden gevormd moeten verboden gebieden afbakenen, er dienen procedures te zijn om inbreuk op deze beschermde gebieden en bubbels te voorkomen. Ook dient bepaalt te worden welk niveau het overschrijden van de grenzen goedkeurt.

c. Vectoren (Bubbel brekers)
   (1) Personeel dat bewust is aangewezen om de bubbel te verlaten of aanwezig is als er een risico van infectieoverdracht tussen bubbels vanwege trainingsvereisten is, wordt aangeduid als vectoren.
   (2) Het aantal vectoren moet worden beperkt tot alleen essentieel personeel. Veelvoorkomende vectoren zijn onder meer commandanten, sleutelfiguren, terreinmedewerkers, logistieke medewerkers en onderhoudspersoneel.
   (3) Er zijn protocollen door het CEAG opgesteld om de overdracht door deze vectoren te beperken, zoals onder andere het thuisblijven bij klachten, het handen wassen protocol en de 1,5m afstand regel. Het gebruik van persoonlijk beschermingsmiddelen (PBM), schoonmaken en eventuele andere acties moeten bewust worden overwogen. Commandanten betrekken hierbij hun medisch- en veiligheidsadviseur.
   (4) Een bubbel verlaten (indien van toepassing en in overeenstemming met de richtlijnen van de commandant):
      (a) Houd 1,5m afstand;
      (b) Vertrek via de vastgestelde uitgang.
   (5) Als u zich in een besloten ruimte wilt bevinden met mensen uit een vreemde bubbel pas dan het volgende toe:
      (a) Kom binnen via de vastgestelde ingang;
      (b) Was handen;
      (c) Houd 1,5m afstand;
      (d) Vertrek via de vastgestelde uitgang.
   (6) Een bubbel binnengaan (indien van toepassing en in overeenstemming met de richtlijnen van de commandant):
      (a) Kom binnen via de vastgestelde ingang;
      (b) Was handen;
      (c) Houd 1,5m afstand;
      (d) Vertrek via de vastgestelde uitgang.
   (7) Bubbel handelingen
      (a) Handhaaf zo veel als mogelijk de fysieke afstand van 1,5m;
      (b) Handen wassen of ontsmetten bij het aankomen bij een vreemde bubbel en het opnieuw betreden van een bubbel;
      (c) Draag indien voorgeschreven te allen tijde de PBM, behalve tijdens eten of het toepassen van persoonlijke hygiëne;
      (d) Als u een voertuig heeft gebruikt en dit voertuig wordt hierna door anderen gebruikt, reinig dan het voertuig na gebruik conform schoonmaakprotocol.

d. Identificeer positieve gevallen en isoleer
   (1) Identificeren
      (a) Bespreek intern de bubbel dat klachten worden gemeld, bevraag elkaar actief (buddy-protocol).
      (b) Indien de militair symptomen van COVID-19 vertoond, dient deze zich ziek te melden en zo snel als mogelijk te melden bij de militair arts.
      (c) Meest voorkomende symptomen:
         i. Neusverkoudheid
         ii. Loopneus
         iii. Niezen
         iv. Keelpijn
         v. Hoesten
         vi. Verhoging of koorts
         vii. Benauwdheid
         viii. Plotseling verlies van reuk en/of smaak
         ix. Vermoeidheid
         x. Spierpijn
         xi. Hoofdpijn
         xii. Diarree
   (2) Testen:
      (a) Laat personeel met klachten passend bij COVID-19 contact leggen met de militaire arts;
      (b) Op advies arts moet personeel mogelijk getest worden bij een test instantie;
      (c) Bij besmetting wordt er een bron- en contactonderzoek uitgevoerd en dit kan consequenties hebben voor de eenheid;
      (d) De gehele bubbel moet extra alert zijn op eventuele klachten passend bij COVID-19, bij minimale klachten zie punt (a);
      (e) Commandanten plaatsen na overleg met de medische adviseur het personeel of de eenheid (bubbel) indien nodig in een speciaal aangewezen leef/slaap locatie.
   (3) Behandeling:
      (a) De behandeling ligt primair bij de militaire arts. Hij/zij behandelt binnen de beschikbare mogelijkheden de symptomen van het personeel;
      (b) Laat personeel binnen de bubbel zo min mogelijk met anderen in contact komen. Overleg met de militaire arts over het verdere plan van aanpak;
      (c) Indien mogelijk uitvoeren van een Bron-Contact-Onderzoek door bevoegde instantie;
      (d) Overweeg samen met de militaire arts om individuen of de gehele bubbel te verhuizen naar een speciaal aangewezen slaap/leef locatie (isolatie) om verdere besmetting te voorkomen.
   (4) Reinigen:
   Reinig/ontsmet conform CEAG-richtlijnen de door (vermoedelijk) positief COVID-19 besmette personeel gebruikte sanitair, voertuigen, legeringsfaciliteiten, etc.

e. Quarantaine/isolatie
   (1) Scheidt (vermoedelijk) positief besmet personeel van de eenheid;
   (2) Plaats leden van de bubbel (afzonderlijk) in een speciaal aangewezen slaap/leef locatie en laat deze bij symptomen naar de arts gaan.
   (3) Voorbeeld: groep van 10 personen zit in een bubbel. Één persoon is (vermoedelijk) positief COVID-19. (Vermoedelijke) besmette persoon gaan naar een aparte slaap/leef locatie (isolatie) en de rest van de groep gaat naar een andere slaap/leef locatie (quarantaine).

f. Implementeer veiligheidsmaatregelen na overleg met de medisch en/of CEAG-adviseur
   (1) PBM: gezichtsmaskers;
   (2) Handen wassen of ontsmetten;
   (3) Fysiek afstand (1,5m);
   (4) Spreiding van personen in tijd en ruimte;
   (5) Bubbels, brandgangen en vectoren c.q. compartimentering

3. NIVEAUS VAN GEACCEPTEERD RISICO

Bij het overwegen van risico voor training, moeten commandanten de kosten-baten afwegen van het uitvoeren van de training tegen de personeelsrisico's en de kosten van implementatie van COVID-beveiligingsmaatregelen.

Voorwaarden voor training:

a. Grootte van het element
   (1) Organiseer geïsoleerde groepen in verhouding tot het aantal potentiele vectoren bij het uitvoeren van trainingen;
   (2) De grootte van de bubbel is naast de benodigde grootte voor de training ook afhankelijk van bijvoorbeeld hoe de bubbel gelegerd kan worden;
   (3) De minimale bubbel grootte kan de voertuigbemanning of het complete voertuig zijn. Dit is afhankelijk van de training, legering, etc.;
   (4) Planningen moeten gemaakt worden om zo min mogelijk vectoren te creëren en daardoor zoveel als mogelijk te voorkomen dat COVID-19 verder verspreid.

b. Essentieel personeel
   (1) Zijn commandanten aanwezig en in staat om uitvoering aan de trainingen te geven?
   (2) Zijn (externe) OT/E nodig?
   (3) Is extern personeel benodigd voor het inrichten/organiseren/onderhouden van de training?
   (4) Planningen moeten gemaakt worden om zo min mogelijk vectoren te creëren en daardoor zoveel als mogelijk te voorkomen dat COVID-19 verder verspreid.

c. Reikwijdte van de training
   (1) Zal het resultaat van de training de ondersteuningsvereisten en de potentiele risico's rechtvaardigen?
   (2) Welke training kan personeel in quarantaine nog steeds uitvoeren?
   (3) Hoe of wanneer kan geïsoleerd personeel de training inhalen?

4. COVID-19 KADER
   a. Beoordeel de omstandigheden van het lokale trainingsgebied
      (1) Quarantaine overwegingen:
         (a) Kazerne;
            i. Medische faciliteiten;
            ii. Legering/huisvesting, was/douche faciliteiten;
            iii. Keuken faciliteiten.
      (2) (Vermoedelijke) positieve COVID-19 gevallen:
         (a) Verplaats personeel naar een speciaal aangewezen slaap/leef locatie of naar huis;
         (b) Laat vermoedelijk positieve COVID-19 gevallen een afspraak maken met de militaire arts;
         (c) Volg adviezen van bevoegde instantie op m.b.t. bron-contact-onderzoek;
         (d) Volg adviezen van militaire arts op m.b.t. behandeling, legering en afvoeren;
         (e) Voer indien nodig militairen met (vermoedelijk) COVID-19 af conform de CEAG-richtlijnen;
         (f) Zorg ervoor dat materieel, locatie en gebied gereinigd wordt.

   b. Transport- en verplaatsingsoverwegingen
      Transport en verplaatsingen worden in principe conform de geldende richtlijnen uitgevoerd. Indien vereist om van deze richtlijnen af te wijken, dan kunnen in overleg met de medisch adviseur of CEAG aanvullende PBM (zoals bijvoorbeeld mond/neus maskers) benodigd zijn om de restrisico's te mitigeren. Eenheden verplaatsen zich zo veel als mogelijk op verschillende tijdstippen en via verschillende routes om de drukte tijdens pauzes, het laden en lossen te verminderen. Commandanten moeten rekening houden met de grootte van de laad- en losgebieden om te bepalen hoe het vertrek kan worden gespreid.

   c. Infrastructuur
      (1) Legering:
         (a) Invulling van de kazernelegering in Nederland wordt bepaald door het Facilitair Bedrijf Defensie (FBD) i.s.m. de Baseco's van de eenheden.
         (b) Afstand
            Indien beschikbaar is een persoonlijk onderkomen de beste methode van legering. Voor planningsoverwegingen van legering in gebouwen dient minimaal 1,5m afstand gehouden te worden. Indien hiervan (noodzakelijk) wordt afgeweken bestaat er een groter risico op besmettingsverspreiding. Door het bubbel principe goed toe te passen wordt dit grotere risico vervolgens weer verkleind.
         (c) Preventieve maatregelen
            i. Maak het slaapgedeelte 's ochtends en 's avonds schoon;
            ii. Houd zo veel als mogelijk een minimale fysieke afstand van 1,5m aan;
            iii. Gebruik één ingang/uitgang om de hygiëneprocedure te controleren;
            iv. Buiten het gebied wordt een plek gecreëerd om de handen te wassen/ontsmetten;
            v. Handen wassen/ontsmetten bij het betreden van de legering;

vi. Enkele- en stapelbedden: configureer de bedden wisselend, waarbij het ene bed met hoofdeinde aan de muur ligt en het volgende bed met het voeteinde aan de muur ligt, enz.;
vii. Niet eten/drinken in het slaapgedeelte.

(2) Douches en toiletten:
(a) Over het algemeen moet bij het plannen van douches/toiletten rekening met de bubbels worden gehouden. Het verdient de voorkeur dat elke bubbel zijn eigen natte groep heeft of dat bubbels gefaseerd in tijd gebruik maken van de douches/toiletten. Afzonderlijke douches/toiletten moeten worden aangewezen voor vermoedelijke COVID-19 besmet personeel;
(b) Er zullen douchetijden gepland moeten worden om vectoren tot bubbels te voorkomen. Gebruik door meerdere bubbels moet worden vermijden;
(c) Om besmetting te voorkomen door vectoren worden de douches/toiletten gesloten wanneer deze worden schoongemaakt door schoonmaakpersoneel;
(d) Douches/toiletten gaan open zodra schoonmaakpersoneel klaar is met schoonmaken en het gebied heeft verlaten.

(3) Was regeling:
De planning van de was regeling is in principe niet anders dan bij normale trainingen. De capaciteit van de geleverde was service is ter beoordeling van de commandant. Typische planningsoverwegingen zijn onder meer: duur van de training, omvang van de training, omgeving van de training en het weer van de training.

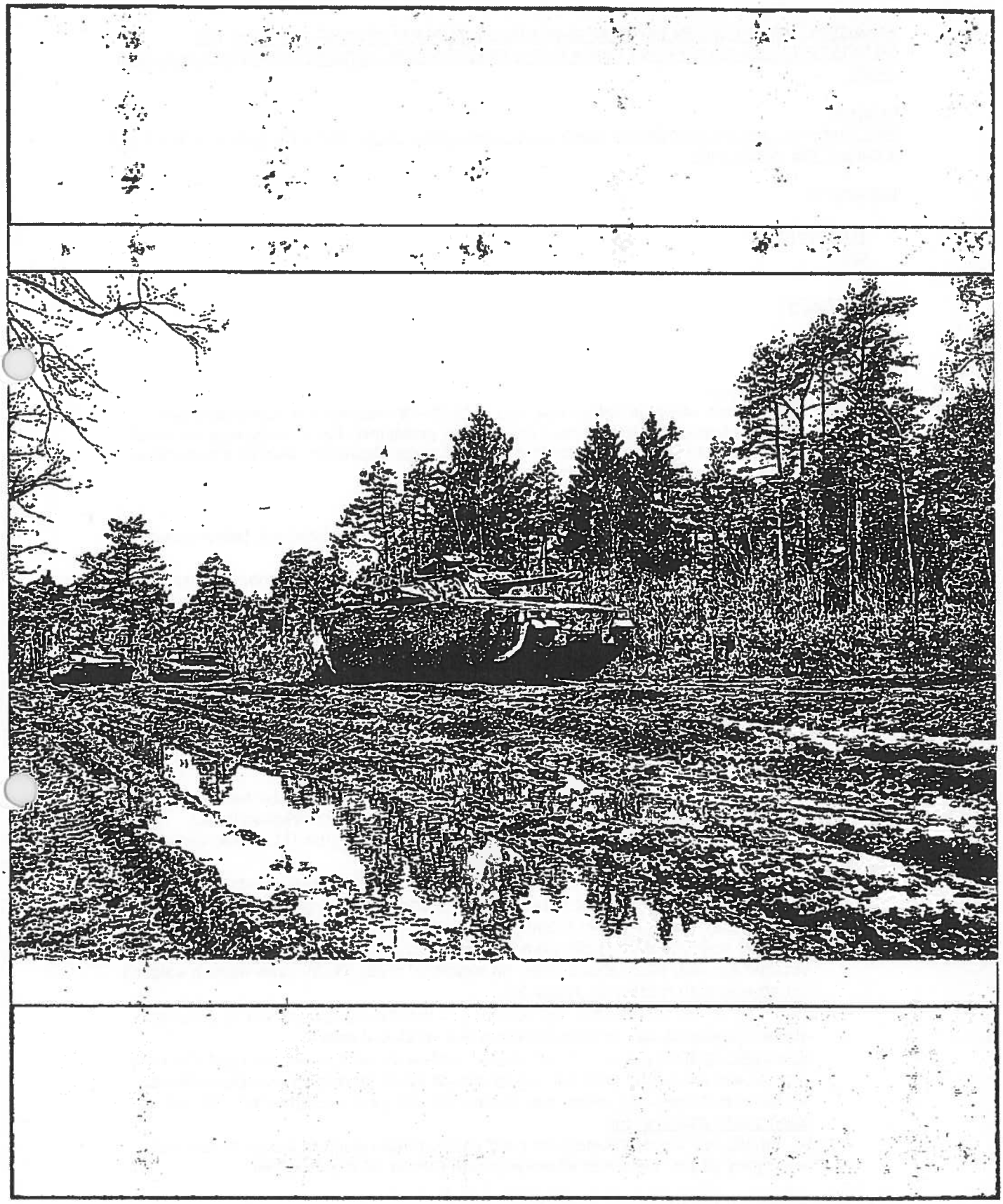
d. Distributie van eten
(1) Eetzaal:
(a) Het transportteam vervoert de voorraden naar de eetzaal en lost deze op de daarvoor aangewezen locatie bij de eetzaal;
(b) Het eetzaal personeel blijft op minimaal 1,5 meter afstand totdat het transportteam alles heeft uitgeladen en is vertrokken;
(c) Het eetzaal personeel pakt de voorraden en verplaatst deze naar de daarvoor bestemde gebieden;
(d) Het eetzaal personeel wast/ontsmet handen.

(2) Aan bubbels:
(a) Implementeer een enkel punt van binnenkomst/uitgang;
(b) Plaats een toezichthouder bij de ingang om de doorstroom te regelen en ervoor te zorgen dat iedere militair handen wast en afstand houdt;
(c) Handen wassen/ontsmetten bij het betreden van de ruimte;
(d) Voedsel serveerders wassen/ontsmetten hun handen voordat uitgeserveerd wordt;
(e) Het heeft de voorkeur om het voedsel door serveerder op een dienblad/bord te plaatsen;
(f) Bij het eten van voedsel houdt in ieder geval een minimale afstand van 1,5m tot andere bubbels aan;
(g) Na het eten wordt ongebruikt eten weggegooid in vuilniszakken;
(h) Reinig de bereidings- en eetruimte na gebruik.

5. BESCHERMENDE MAATREGELEN TIJDENS TRAININGEN

a. Niveau van geaccepteerd risico:
De hoogste verantwoordelijke voor COVID-19-beperkingsprocedures is de Leider der Oefening (LDO). Delegatie van die autoriteit naar onderliggende niveaus wordt aanbevolen op basis van de beoordeling van de vRAO (verbeterde Risico Analyse Operationele omstandigheden) uitkomsten. Bubbels onder eenheid/installatie/bedrijf niveau worden aanbevolen om het risico op verspreiding van COVID verder te verminderen. Minimaal aanbevolen bubbel is de bemanning/sectie vanwege de interactie die nodig is om effectief te trainen en de vereiste dagelijkse interactie van personeel binnen dat niveau. Er moet een vRAO door de LDO worden uitgevoerd om te bepalen welk bubbelniveau nodig is.

b. Overwegingen bij fysieke training (LO/S)
De aanbevolen grootte van de eenheid die fysieke trainingen (LO/S) uitvoert, is niet groter dan het peloton. Als er een grotere eenheid noodzakelijk is, dan ligt de verantwoordelijkheid hiervoor bij de LDO en dienen er verspringingen in de start van de groepen te worden aangebracht om brandgangen tussen de bubbels te creëren.
(1) Verantwoordelijkheden van militairen:
    (a) Houdt 1,5m afstand van elkaar, maar in ieder geval tot andere bubbels;
    (b) Neem je eigen water mee;
    (c) Was of ontsmet je handen na elk evenement;
    (d) Reinig na gebruik het gebruikte materieel en apparatuur.
(2) Verantwoordelijkheid organisator fysieke training (LO/S):
    (a) Zorgt voor één ingangs- en uitgangslocatie met handwas of ontsmet mogelijkheden;
    (b) Draagt zorg dat oefeningen op 1,5m afstand van elkaar uitgevoerd kunnen worden en hanteert de bubbels indien dit niet mogelijk is;
    (c) Laat na elke oefening het gebruikte materieel en apparatuur reinigen.
(3) Verantwoordelijkheden commandant:
    Ziet erop toe dat personeel zich houdt aan de mitigerende maatregelen.

BIJLAGE FF: (BETALING EN INZET RESERVISTEN) bij OPERATIEORDER NO: 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

Refertes:
http://intranet.mindef.nl/portaal/actueel/nieuws/Nieuwsberichten/2020/03maart/20200320_informatie_reservisten.aspx.

Tijdzone: B

1. TOESTAND
   N/C

2. OPDRACHT
   N/C

3. UITVOERING
   a. Operatieconcept
      De maatregelen vanwege het coronavirus (COVID-19) hebben ook voor reservisten gevolgen. Defensie wil niet dat deze groep in de problemen komt. Uitgangspunt is dat reservisten doorbetaald krijgen conform de gemaakte afspraken, waarbij alternatieve werkzaamheden worden aangeboden.

   b. Reservisteninzet n.a.v. COVID-19
      (1) Iedere militair, dus ook de reservist, dient rekening te houden met (alternatieve) inzet indien daar in de huidige situatie om wordt gevraagd;
      (2) Alle inzeturen – oproep via de commandantenlijn – worden als zodanig betaald;
      (3) Bij inzet in het kader van COVID-19 dient op de appellijst als opkomstreden 'operationele inzet' aangegeven te worden met als toelichting 'COVID-19'. Betreft het uren in de voorbereiding/gereedstelling, gebruik dan als opkomstreden 'bedrijfsvoering' met als toelichting 'COVID-19';
      (4) De eenheid dient via de periodieke rapportage (KP) 'Realisatie opkomsturen reservisten 2020' inzichtelijk te maken hoeveel reservistenuren zijn gebruikt in het kader van COVID-19. Zie 3.1 en 3.2 in rubriek A van de betreffende rapportage.

   c. Reservisten met een IIR
      (1) De richtlijnen ten aanzien van reservisten met een lopende IIR zijn niet veranderd. De meeste reservisten met IIR werkafspraken kunnen hun werkzaamheden conform de richtlijnen (80% thuiswerken) in overleg met hun IIR opdrachtgever uitvoeren;
      (2) Reservisten die hun IIR werkzaamheden niet kunnen uitvoeren, melden zich telefonisch bij hun IIR opdrachtgever. Deze probeert vervangende werkzaamheden te verzorgen. Mocht het niet mogelijk zijn vervangend werk aan te bieden, dan meldt de reservist zich bij zijn primaire commandant en is bereikbaar en beschikbaar voor alternatieve inzet, op locatie of thuis. De IIR uren worden volgens het afgesproken rooster doorbetaald;
      (3) Indien op de IIR een flexibel werkrooster van toepassing is waarvoor appèllijsten worden ingediend, dan moeten deze worden verstuurd naar ikbenreservist@mindef.nl. Het aantal uren per week dat mag worden gedeclareerd is gelijk aan het aantal uren dat vermeld staat op de Oproep in werkelijke dienst. Als hierover vragen zijn, neem dan contact op met de accounthouders IIR, ook via ikbenreservist@mindef.nl;
      (4) Bij het aflopen van de IIR-periode vindt conform het reguliere proces al dan niet verlenging plaats. Dit is niet afhankelijk van COVID-19 maatregelen.

   d. Reservisteninzet met een (jaar)planning.
      (1) Voor reservisten die werken conform een (jaar)planning worden zoveel als mogelijk

alternatief ingezet. Denk aan voorbereidende werkzaamheden t.b.v. een eventuele inzet, trainen voor fysieke gereedheid of het volgen van e-learningmodules;
(2) De (alternatieve) inzet kan op andere tijden dan de geplande inzet plaats vinden;
(3) Vaststaande afspraken conform een (jaar)planning met betrekking tot opkomsturen worden nagekomen op basis van een reëel opkomstpercentage. Hierbij wordt alleen uitgegaan van reeds gepland personeel. Personeel dat niet specifiek voor een activiteit gepland staat wordt niet uitbetaald. De uitvoering van deze maatregel ligt op het niveau van de (bataljons)commandant, moet vallen binnen de toegewezen reservistenuren en komt - net als de jaarplanning - voor rekening van de eenheid.

e. Reiskosten- en overige vergoedingen
(1) Reiskostenvergoedingen en toeslagen zoals oefentoelage worden alleen betaald indien van toepassing;
(2) Thuiswerken levert geen woon-werkverkeer op en afgelaste O&T momenten leveren geen oefentoelage op.

f. Inleveren persoonlijke- en groepsappèllijsten
(1) Gegeven de huidige bijzondere omstandigheden geldt tot nader order een tijdelijke aanpassing van de werkwijze met betrekking tot appèllijsten;
(2) De appèllijsten (Dfe313 en Dfe314) hoeven niet door de reservist en zijn bevoegd gezag te worden ondertekend maar mogen als volgt ook digitaal worden aangeboden:
(a) De reservist vult zelf de persoonlijke appèllijst dfe313 in (https://productie.cordys.mindef.nl/cordys/nl-mindef-bop/portal/index.html#/tabbip?id=4404B32EE94A3912E053E764320A69F0) en verstuurt deze per e-mail aan zijn bevoegd gezag;
(b) Bevoegd gezag controleert en stuurt - indien compleet en juist - de appèllijst door:
i. naar de p-beheerder van de eenheid of Administratie.Reservisten@mindef.nl voor opkomsten bij de primaire eenheid;
ii. naar ikbenreservist@mindef.nl voor IIR'n die op basis van appèllijsten worden uitgevoerd;
iii. De verzending vanuit het bevoegd gezag geldt als digitale handtekening aan DCPL/P-beheer;
iv. De individuele p-beheerders zijn geïnformeerd door H-Administratiecentrum DCPL.

g. Coördinerende bepalingen
(1) Ziekmelding reservisten
(a) De reservist meldt zich ziek bij zijn primaire commandant;
(b) De primaire commandant meldt de reservist ziek.

4. LOGISTIEK
N/C

5. BEVELVOERING EN VERBINDINGEN
N/C

[redacted]

Ministerie van Defensie

Bijlage KK (RISICOMANAGEMENT) bij OPBEVEL NO. 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) van COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

Defensiestaf
Directie Operaties
J3

Den Haag - Plein-
Kalvermarktc,
Kalvermarkt 32-
's-Gravenhage
2500ES 's-Gravenhage
www.defensie.nl

Contactpersoon
[redacted]

Datum
27 maart 2020

Referentie:
BS2020005441

CZSK
CLAS
CLSK
KMar
DOSCO
DMO
MIVD

NOTA

Aanbieding FRAGO nr. 001 risicomanagement COVID-19

Bij beantwoording datum, onze referentie en onderwerp vermelden.

Hierbij bied ik u aan het partieel bevel (FRAGO) nr.001 (Risicomanagement COVID-19) bij operatieaanwijzing 20.005 (Defensie Inzet COVID-19). Ik verzoek u uitvoering te geven aan het hierin gestelde.

DE DIRECTEUR OPERATIES

[redacted]

[redacted]

Defensiestaf
Directie Operaties

Datum
27 maart 2020

Referentie
BS2020005441

Titel	FRAGO 001 Risicomanagement COVID-19
Nummer	BS2020005441
Datum	27 maart 2020
Refertes	A. BS2020005201 Operatieaanwijzing 2020.001 Aanpak COVID-19 van Directie Operaties B. BS2020004596 NOTA IVD - Veiligheidswaarschuwing COVID-19 (coronavirus)

1. TOESTAND

a. Algemeen

Het Coronavirus (COVID-19) houdt Nederland in zijn greep en heeft tot verregaande maatregelen geleid. Ook op Defensie wordt een beroep gedaan ter ondersteuning van vitale infrastructuur en vitale processen ter voorkoming van maatschappelijke ontwrichting. Bij al onze activiteiten, dus op dit moment ook die in het kader van Corona, is gedegen risicomanagement noodzakelijk.

b. Evaluatie commandant

De huidige Coronacrisis vraagt het uiterste van onze professionaliteit. Juist omdat de risico's die voortkomen uit dit virus nieuw, specifiek en soms wat ongrijpbaar zijn, is deze order bedoeld om u te helpen deze risico's bij inzet te beheersen.

Ik vraag van u risico's adequaat te managen en dit goed vast te leggen. Door uzelf te dwingen risico's en uw overwegingen en besluiten vast te leggen, maakt u ze niet alleen tastbaar, maar ook bespreekbaar. Dit kan helpen de onzekerheid die gepaard zal gaan bij inzet tijdens deze Coronacrisis te beperken; Iedere opdracht is anders, ook bij deze crisis. Ook de scenario's en bijbehorende risico's zullen dus sterk kunnen verschillen, zeker in de snel opeenvolgende ontwikkelingen. U zult moeten vertrouwen op uw eigen analyse om ze in kaart te brengen. Maar om u te helpen zo volledig mogelijk te zijn kunt u een beroep doen op uw *safety*-experts.

2. OPDRACHT

Geef uitvoering aan risicomanagement en gestelde richtlijnen bij de militaire inzet voor de aanpak van COVID-19.

3. UITVOERING

Oogmerk

Met deze instructie reik ik u als commandant of uw staf handvatten voor adequaat risicomanagement bij operationele inzet vóór, tijdens en na de inzet in het kader van COVID-19. Ik benadruk dat veilige uitvoering van de beoogde opdracht centraal staat. Het is van belang hierbij een gebalanceerde focus te houden op de juiste wijze van inzet van ons defensiepersoneel.

[redacted]

Defensiestaf
Directie Operaties

Datum
27 maart 2020

Referentie
BS2020005441

a. Operatieconcept

(1) Risicomanagement
Bij risicomanagement voor deze operatie zijn diverse overwegingen en acties van belang. Een aantal zijn specifiek opgenomen als coordinerende bepaling.

(2) Bedrijfscontinuiteit en weerbaarheid
Waarborging van een zekere mate van continuiteit van de te leveren ondersteuning is cruciaal. Denk daarom bij de voorbereiding en uitvoering van opdrachten in termen van *sustained operations* die ook effectief zijn[1]. Leg vast hoe eenheden in te zetten zijn om de ondersteuning zo lang mogelijk effectief en veilig vol te houden.

(3) Inzet van defensiepersoneel
Defensiepersoneel wordt ingezet daar waar civiel beschikbare capaciteiten tekortschieten als gevolg van de effecten van COVID-19. De inzet van ons eigen personeel vergt daarom specifieke focus zoals in de coordinerende bepalingen zijn opgenomen.

b. DO'n, inzet-detachementen en SNR's/ C-Contco

Geef uitvoering aan risicomanagement en gestelde richtlijnen bij de militaire inzet voor de aanpak van COVID-19.

c. Coördinerende bepalingen

(1) Zie referte A.

(2) Leg de overwegingen, argumentatie en besluiten voortkomend uit voorgaande aspecten in de daarvoor geldende orders vast.

(3) Risicomanagement

(a) De gebruikte termen sluiten aan bij de door CDS/DOPS gebruikte risicomanagement instrumenten zoals verwoord in de *mission safety*-documenten uit de DOPS SOP 3500-serie.

(b) Acties en overwegingen

i wees duidelijk over uw risicobereidheid en neem expliciet besluiten over het belang van de inzet, de te nemen maatregelen en het accepteren van restrisico's: leg dit dus altijd vast;

ii gebruik wanneer tijd geen of een beperkte kritische factor is (dagen) de vRAO ('verbeterde Risico Analyse Operationeel') als risicomanagement instrument.

iii gebruik alleen wanneer tijd kritisch is (uren) de ORM ('Operationeel Risico Management'). De ORM is een kortcyclisch risico managementinstrument voor besluitvorming;

iv gebruik als allerlaatste check voor de start van uitvoering van werkzaamheden de LMRA ('last minute risk assessment');

v werk vanuit scenario's: stel hoofdscenario's vast en werk deze verder uit. Deze scenario's vormen de basis voor de risicoanalyses;

vi evalueer de scenario's regelmatig op actualiteit om planning en uitvoering van opdrachten afgestemd te houden op wijzigende omstandigheden;

1 Ook wel: weerbaarheid (*resilience*) en bedrijfscontinuiteit (*business continuity*)

[redacted]

[redacted]

Defensiestaf
Directie Operaties

Datum
27 maart 2020

Referentie
BS2020005441

vii stem uw risicoanalyse af met overheidsdiensten of andere betrokkenen waar u de opdracht mee uitvoert;

viii neem *safety*-expertise met kennis van risicomanagement op in uw crisis- of beleidsteams om het risicomanagementproces te begeleiden en overweeg *safety*-expertise toe te voegen bij uitvoerende eenheden voor hands-on advies en toezicht;

ix communiceer uw risicobenadering met uw in te zetten personeel en geef aan hoe het verkrijgen feedback is georganiseerd.

(4) Inzet van defensiepersoneel

De veilige uitvoering van de beoogde opdracht staat centraal. Het is van belang hierbij een gebalanceerde focus te houden:

(a) wees bedacht op afwijkende of bijzondere *command & control* structuren onder civiel gezag en zorg voor duidelijkheid over verantwoordelijkheden en bevoegdheden;

(b) heb uitdrukkelijk aandacht voor de veiligheid en gezondheid van het eigen personeel. Maak daarbij ook gebruik van de actuele adviezen van het RIVM die voor Defensie zijn vertaald door het CEAG en te vinden zijn op intranet van Defensie.

(c) let op de kwaliteit van het in te zetten personeel: is het voldoende opgeleid, is er voldoende ervaring binnen de eenheid aanwezig en heeft het de juiste bevoegdheden?

(d) let op de kwaliteit, inzetbaarheid en geschiktheid van het in te zetten materieel;

(e) wees bedacht op het uitvoeren van minder beoefende, bijzondere of niet-organieke taken;

(f) stimuleer het melden van niet-veilige situaties en reageer hier alert op;

(g) denk aan nazorg van het personeel na uitvoering van opdrachten;

(h) evalueer de opdracht, geef snel feedback naar het naast hogere niveau en verwerk de lessons learned in nieuwe opdrachten.

4. LOGISTIEK

Zie referte A.

5. BEVELVOERING EN VERBINDINGEN

Zie referte A.

DE DIRECTEUR OPERATIES

[redacted]

BIJVOEGSEL KK-1: (PROCES RI&E en vRAO) bij BIJLAGE KK: (RISICOMANAGEMENT) OPERATIEBEVEL NO. 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

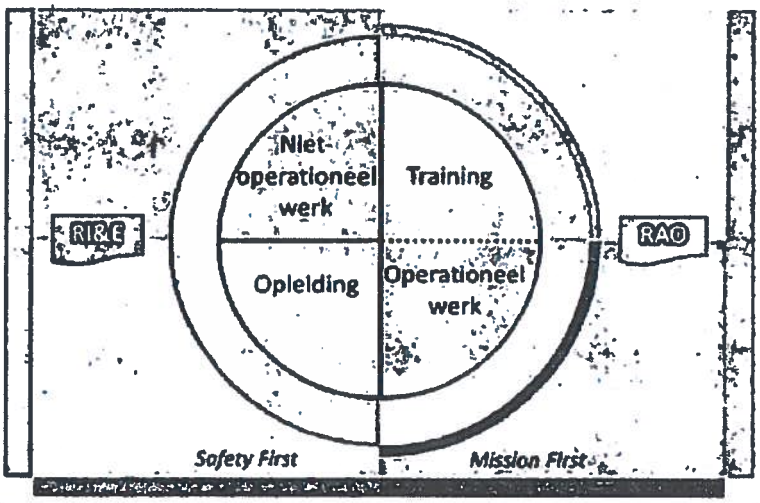
1. TOESTAND

Algemeen

a. In OPERATIEBEVEL 2020-039 (RESILIENCE COVID-19) wordt bepaald dat, indien commandanten genoodzaakt zijn om af te wijken van de RIVM/CEAG richtlijnen, of hun RI&E (Risico-Inventarisatie & Evaluatie), er een vRAO (verbeterde Risico Analyse Operationele omstandigheden) opgemaakt dient te worden;

b. Bijvoegsel KK-1 opgesteld om het verschil tussen de RI&E en de vRAO nader te verduidelijken;

c. Het werken binnen Defensie kan worden opgedeeld in vier kwadranten: niet-operationeel werk, opleiding, training en operationeel werk;

d. Activiteiten zijn niet altijd gebonden aan slechts één kwadrant, activiteiten kunnen meerdere kwadranten beslaan. De acceptatiegraad van het risico is per kwadrant verschillend. Zie hiervoor bijlage C (MAATREGELEN), par.3.b. e/v bij FRAGO 012 bij OPERATIEBEVEL 2020-039 (RESILIENCE COVID-19);

e. Risico's voor de kwadranten niet-operationeel werk en opleiding worden normaliter inzichtelijk gemaakt via een RI&E;

f. De RI&E wordt opgemaakt tot en met het niveau van bataljon/zelfstandige eenheid (BAT/ZE);

g. Een RI&E is een systematische methode om de risico's tijdens de terugkerende standaard activiteiten-en processen te inventariseren, te evalueren en te kwantificeren. De wettelijk verplichte toetsing van de RI&E gebeurt door het CEAG;

h. Indien commandanten genoodzaakt zijn af te wijken van de RIVM/CEAG richtlijnen of hun RI&E wordt er als aanvulling op de bestaande RI&E een vRAO opgemaakt;

i. Risico's voor de kwadranten training en operationeel werk zijn over het algemeen afwijkend ten opzichte van standaard activiteiten en processen. Zodoende worden deze risico's inzichtelijk gemaakt via de Vrao;

j. Het doel van het opstellen van een vRAO is het inzichtelijk maken van risico's die betrekking hebben op personeel, materieel en faciliteiten. Dit stelt commandanten in de gelegenheid om adequate (tijdelijke) beheersmaatregelen te treffen. De risicoscore (=kleur) na het treffen van aanvullende beheersmaatregelen bepaalt wie bevoegd is om het restrisico te accepteren. Zie hiervoor de besluitbevoegdheidstabel opgenomen in FRAGO 007 par.3. b. bij OPERATIEBEVEL 2020-039 (RESILIENCE COVID-19);

k. De vRAO wordt opgemaakt tot en met het niveau van BAT/ZE. Het opstellen ervan is onderdeel van het integrale besluitvormingsproces. Dit betekent dat iedere functionaliteit/sectie vanuit zijn eigen expertise een bijdrage levert. De vRAO moet voldoende diepgang hebben om de risico's op de onderliggende niveaus (cie, pel en gp)

In kaart te brengen. Indien de onderliggende niveaus risico's onderkennen die van toepassing zijn op het hogere niveau, geven zij deze door aan het BAT/ZE. De commandant BAT/ZE neemt vervolgens een beslissing over het al dan niet accepteren en mitigeren van deze risico's, waarna ze worden opgenomen in de vRAO. Commandanten dienen transparant te zijn over de keuzes die zij maken in de richting van hun personeel en medezeggenschapsorganen. Eventuele problemen moeten besproken worden met de MC, eigen personeel en GMED;

l. De vRAO is een levend document; dat betekent dat de resultaten van de risicoanalyse gedurende het gehele proces verder wordt uitgewerkt en verbetert. Cdtn blijven gedurende het gehele proces betrokken en besluiten indien nodig over een veranderde rest-risico;

m. De onderliggende niveaus kunnen voor de beoordeling van risico's gebruik maken van een taak-risicoanalyse (TRA);

n. Voorbeeld: Een compagnie stelt een TRA op voor het uitvoeren van onderhoud aan de voertuigen na een oefening. Een peloton stelt een TRA op voor een dag te velde;

o. Staf CLAS sie PVA d.z.v escalatieprocedure richting C-LAS en koppelt dit terug in de lijn.

2. OPDRACHT

Maak op een vRAO bij afwijking van de RIVM/CEAG richtlijnen, of de RI&E, teneinde de risico's t.a.v. COVID-19 zoveel mogelijk te mitigeren.

3. UITVOERING

a. Operatieconcept
   (1) Plan: neem kennis van de gewijzigde aanvullende beheersmaatregelen; zie 5.0 vRAO CLAS COVID-19. Bij afwijking RIVM/CEAG richtlijnen, of de RI&E d.z.v een actuele vRAO;
   (2) Do: implementeer de actuele de vRAO;
   (3) Check: de resultaten van de risicoanalyse worden gedurende het gehele proces verder uitgewerkt en verbetert. Cdtn blijven gedurende het gehele proces betrokken en bij veranderde rest-risico's nemen ze indien nodig een besluit;
   (4) Act: evalueer aanvullende beheersmaatregelen en stuur bij indien aanvullende beheersmaatregelen niet afdoende zijn. Indien noodzakelijk d.z.v CLAS sie PVA de mogelijkheid tot escalatieprocedure richting C-LAS.

b. Invulinstructie vRAO
   (1) Stap 1: bepalen van het bereik
   Hier worden kort en bondig de processen/ activiteiten van de eenheid beschreven waaraan risico's zijn verbonden;
   (2) Stap 2: identificeren gevaren
   Voor het invullen van gevaarsrubriek kan worden gekozen uit het tabblad 'Gevaarsrubrieken vRAO'. Deze zijn niet-limitatief;
   (3) Stap 3: beschrijven scenario's en mogelijke schade
   In deze stap wordt het risicoscenario uitgeschreven. Wat kan er gebeuren, en wat is de mogelijke schade voor personeel, materieel of faciliteiten? Zie het tabblad 'Handleiding scenario';
   (4) Stap 4: (reguliere) beheersmaatregelen en borging
   In deze stap worden de reeds bestaande beheersmaatregelen beschreven. Bijvoorbeeld: tijdens het schieten is het al verplicht om gehoorbescherming en een veiligheidsbril te dragen;
   (5) Stap 5: bepalen van de risicoscore waarbij drie factoren meespelen (zie het tabblad instructies beoord risico)
      (a) W = Waarschijnlijkheid: hoe waarschijnlijk is het dat het beschreven scenario zich voordoet?
      (b) E = Effect: Hoe ernstig is het gevolg van het beschreven scenario?
      (c) B = Blootstellingsfrequentie: Hoe vaak doet zich de ongewenste situatie, waarbij het ongewenste effect kan optreden?
      (d) Risicoscore: De risicoscore correspondeert met de gelijknamige tabel onder het tabblad 'Instructies beoord risico'. De score en de bijbehorende kleur bepalen de urgentie tot het nemen van maatregelen en het niveau dat bevoegd is om een restrisico te accepteren. Het is uitdrukkelijk niet de bedoelingen om de risicoscore achteraf aan te passen om zodoende de noodzaak tot het nemen van maatregelen af te zwakken.

(6) Stap 6: analyseren en formuleren verbeterpunten
Omschrijving knelpunt: hier wordt bondig het overgebleven risico beschreven. Aan de hand van dit knelpunt worden aanvullende beheersmaatregelen getroffen;
(7) Stap 7: bepalen restrisico
Score wordt opnieuw berekend aan de hand van dezelfde factoren als onder stap 5;
(8) Stap 8: uitvoering
(a) Wie realiseert de aanvullende beheersmaatregelen?
(b) Realisatiedatum;
(c) Gereed: ja/nee;
(d) Wie bevoegd is om het restrisico te accepteren=kleur rest-risico score?

c. Coördinerende bepalingen
(1) Lever de actuele vRAO aan bij de Sie G3, bureau NATOPS via %HQ OOCL G3 BUR NATOPS, CLAS/OOCL/HQ/SIE G3/OPOST (HQ.[redacted]@mindef.nl);
(2) De vRAO's worden door HQ OOCL beoordeeld en aangeleverd bij staf CLAS en dzv sie Personele Veiligheid en Arbeidsomstandigheden (PVA) en afdeling Gezondheidszorg (GZHZ) van staf CLAS voorzien van advies. Aansluitend worden de vRAO's geplaatst op de Database CLAS vRAO COVID-19;
(3) Het streven is dat de steller van de vRAO binnen 48 uur een advies ontvangt.

4. LOGISTIEK
N/C

5. BEVELVOERING EN VERBINDINGEN
a. Bevelvoering
N/C
b. Verbindingen
N/C
c. Reports en returns
(1) De Database CLAS vRAO COVID-19 is te benaderen via DATABASE CLAS vRAO COVID-19;
(2) De vRAO CLAS is te benaderen via vRAO CLAS;
(3) Tele-en fysieke ondersteuning (tips en tools) beschikbaar vanuit sie PVA via [redacted]@mindef.nl.

BIJLAGE R-2: (ATW) bij OPERATIEBEVEL NO.2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

1. ALGEMEEN
   a. Defensiepersoneel dient zich net als alle andere organisaties te houden aan de werk en rusttijden. Voor Defensie is dit vastgelegd in het AMAR (militairen) en het BARD (burgers). Er zijn Defensie-specifieke uitzonderingsmogelijkheden bij varen, vliegen en oefenen (en aangelegenheden die daarop rechtstreeks betrekking hebben). Daarnaast kan de Minister van Defensie in nader te bepalen gevallen de werk en rusttijden buiten werking stellen, bijvoorbeeld bij Nationale inzet, zoals in het verleden is gebeurd bij militaire ondersteuning bij de wateroverlast en de varkenspest (art. 2.4 ATW);
   b. De druk op de bedrijfsvoering van het CLAS in het kader van het Corona-virus leidt tot vragen over de mogelijkheden om de werk en rusttijden buiten werking te stellen en over het daarbij behorende vergoedingenregime. In deze bijlage wordt hierop nader ingegaan. Kern: alleen de Minister van Defensie (i.c. de HDP) kan de werk en rusttijden buiten werking stellen. C-LAS kan hiertoe (op advies ACKL & POC werk en rusttijden) bij de HDP een verzoek indienen. Commandanten wenden zich tot het ACKL met een verzoek om een uitzondering regelgeving in relatie tot het Corona-virus.

2. OPDRACHT
   Zie rompbevel.

3. UITVOERING
   a. Proces: uitzondering werk en rusttijden
      (1) De inzet van CLAS-personeel in relatie tot het Corona-virus kan (door de commandant) niet als oefening worden aangemerkt om op deze manier de werk en rusttijden buiten werking te stellen. De commandant dient zo lang mogelijk te proberen de inzet van zijn personeel binnen de kaders van de werkroosters te laten plaatsvinden. In een aantal situaties kan de commandant ruimere werktijden toepassen: hij zal dit dan moeten voorleggen aan zijn medezeggenschap ter instemming. In bijlage 1 treft u een overzicht van standaard- en overlegnormen. Aanpassing op het standaard rooster van de militair/burger moet worden voorgelegd aan de medezeggenschap;
      (2) Er kunnen zich in relatie tot het Corona-virus situaties voordoen waarbij de commandant zijn taak niet meer kan uitvoeren binnen de kaders van de reguliere roosters. Bijvoorbeeld omdat er een essentiële taak in het gedrang komt door ziekte onder het defensiepersoneel en de commandant daardoor niet meer in staat is het personeel binnen de kaders van de werk en rusttijden in te zetten;
      (3) In die gevallen dient de commandant een gemotiveerd verzoek in dat hij binnen de regelgeving de opdracht niet kan uitvoeren. De opdrachtgever zal, na analyse andere opties, C-LAS verzoeken een uitzondering op de regelgeving aan te vragen bij de Minister van Defensie (in casu de HDP). Dit proces is nader uitgelegd in bijlage 2.
   b. Vergoeding inzet personeel i.r.t. Corona
      (1) Zolang het personeel binnen de kaders van de werk en rusttijden wordt ingezet geldt het reguliere vergoedingenstelsel (vergoeding voor overwerk, ZZF, consignatie- of aanwezigheidsdiensten). Bij inzet tijdens buitengewone omstandigheden kan de vergoeding van de inzet plaatsvinden op basis van de vergoeding voor meerdaagse activiteiten (art 6 VROB);

(2) Net als het buiten toepassing verklaren van de werk en rusttijden in bijzondere omstandigheden is ook het van toepassing verklaren van de vergoeding voor meerdaagse activiteiten *vanwege bijzondere inzet*, géén bevoegdheid van de commandant of hoofd defensieonderdeel, maar van de Minister van Defensie (i.c. de HDP). Hiervoor geldt binnen het CLAS dezelfde aanvraagprocedure als bij de uitzondering op de regelgeving;

(3) Het van toepassing verklaren van de meerdaagse activiteiten-toelage bij bijzondere inzet betekent niet automatisch dat daarmee ook de werk en rusttijden is uitgezonderd. Je kan dan nog steeds binnen de kaders van de werk en rusttijden worden ingezet, waarbij de extra beslaglegging wordt afgekocht met de meerdaagse activiteitentoelage;

(4) Wanneer er aanspraak bestaat op een vergoeding voor meerdaagse activiteiten, bestaat er geen aanspraak op vergoedingen voor consignatie, voor beperking in de bewegingsvrijheid of voor overwerk. Nadere informatie over Startpagina P&O is te vinden op het intranet onder "werktijden" link;

(5) Voor de inzet van militair medisch personeel in civiele ziekenhuizen i.v.m. het Corona-virus (steunverlening in het kader van openbaar belang) geldt dat de extra beslaglegging wordt afgekocht met de meerdaagse activiteitentoelage. De toepassing werk en rusttijden voor de inzet van dit personeel wordt op dit moment door de HDP bezien. In afwachting daarvan is van belang dat het desbetreffende militair medische personeel gewoon in de roosters van de civiele ziekenhuizen kan meedraaien.
Zie in dit kader ook de FAQ COVID-19 (CORONA) op het intranet ("veel gestelde P&O-vragen tijdens de Corona-crisis").

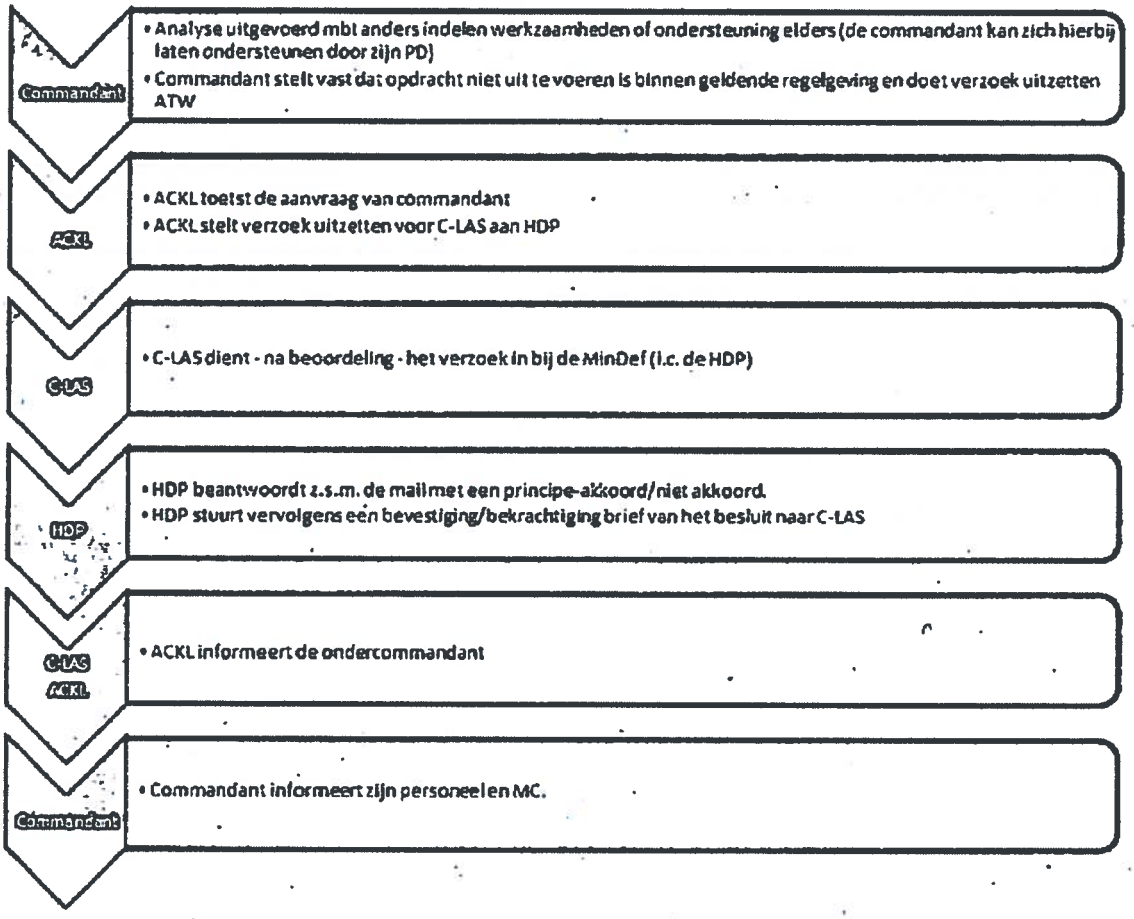
4. LOGISTIEK
N/C

5. BEVELVOERING EN VERBINDINGEN
N/C

Bijlage 1: Overzicht regelgeving Werk en Rusttijden:

Max arbeidsduur per dagdienst		
	Standaardnorm	Overlegnorm met MC
Arbeidsduur per dienst	9 uur	10 uur
Arbeid per week	45 uur	Meer dan 45 uur per week
Arbeidsduur per 4 weken	Geen	Gemiddeld 50 uur per week
Arbeid per 13 weken	Gemiddeld 40 per week	Gemiddeld 45 uur per week
Max rusttijden per dienst		
Dagelijkse rust	11 uur per 24 uur 1 x per week inkorten 8 uur	Geen
Wekelijkse rust	36 uur in periode van 7x24 60 uur in periode van 9x24	Geen
Max arbeidsduur bij verlengde dagdienst (overwerk)		
Betreft de som van reguliere arbeidsuren en overuren. Vereist: onvoorziene omstandigheden, incidenteel en niet periodiek		Commandant kan dit toepassen zonder overeenstemming MC
Arbeidsduur per dienst	12 uur	12 uur
Arbeidsduur per week	60 uur	60 uur
Arbeidsduur per 13 weken	Gemiddeld 48 uur per week	Gemiddeld 48 uur per week
Pauze (tijdsruimte van minimaal 15 minuten)		
Arbeid per dienst > 5'5 uur	Minimaal 30 min	Minimaal 30 min mag opsplitsen in 2 x 15 min
Arbeid per dienst > 8 uur	Minimaal 45 min waarvan 30 min aaneengesloten	
Arbeid per dienst > 10 uur	Minimaal 60 min waarvan 30 min aaneengesloten	
Nachtarbeidsduur		
Arbeid per nachtdienst	8 uur	9 uur
Arbeid op za en zo		11 uur
Arbeid per week	45 uur	Geen
Arbeid per 4 weken	Geen	Gemiddeld 50 uur per week
Arbeid per 13 weken	Gemiddeld 40 uur per week	Gemiddeld 40 uur per week

Bijlage 2: Proces aanvragen uitzonderingen ATW

Ministerie van Defensie

Defensiestaf
Directie Operaties

Locatie
Plein-Kalvermarktcomplex
Kalvermarkt 32
's-Gravenhage

Postadres
Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage
MPC58B

Contactpersoon
Maj IC Heerspan
[redacted]

Onze referentie
BS2020008991

Datum
12 JUNI 2020

Bij beantwoording, datum, onze referentie en onderwerp vermelden.

Aan:
CZSK
CLAS
CLSK
KMar
DOSCO
DMO
DCC

Iaa:
DOSCO/DGO tav CMGGZ
DOSCO/DPOD tav DGV
DOSCO/DPOD tav DCPZ
BS/DDOPS tav HJ1

NOTA

Aanbieding Zorgplan inzet Covid-19

Hierbij bied ik u aan het Zorgplan inzet Covid-19.

Dit 'Zorgplan inzet COVID-19' is opgesteld om de zorgcontinuïteit van de ingezette medewerker te waarborgen. Daarnaast is dit plan geschreven om in een vroegtijdig stadium eventuele noodzakelijke zorg te kunnen signaleren, daar waar nodig adequate zorg te kunnen bieden om zodoende eventuele problemen in de toekomst te voorkomen.

Ik verzoek u uitvoering te geven aan het hierin gestelde.

https://dwrd.mindef.nl/sites/SWR000112/SitePages/startpagina.aspx

DE DIRECTEUR OPERATIES,

[redacted]

Ministerie van Defensie

Zorgplan inzet COVID-19

Datum: 29 april 2020
Status: Definitief – Versie 1.0

Colofon

Defensiestaf
Directie Operaties

Locatie
Plein-Kalvermarkt Complex
Kalvermarkt 32
's-Gravenhage

Contactpersoon DOPS/J1 OPZ

Aanleiding

Defensie wordt momenteel veelvuldig ingezet voor assistentie bij de zorg voor COVID-19 patienten. Deze defensiemedewerkers zijn veelal direct betrokken bij het uitvoeren van de zorg voor COVID-19 patienten of zijn werkzaam bij de ondersteunende diensten die de randvoorwaarden creeren om deze zorg te kunnen bieden. De aard van de werkzaamheden maakt deze inzet bijzonder en stelt hoge eisen aan de defensiemedewerkers omdat zij voor langere tijd direct betrokken zijn bij deze zorg-intensieve patienten in een zeer hectische crisisperiode. De defensiemedewerker is goed opgeleid om in bijzondere omstandigheden op te treden. Desondanks is, gezien de aard en duur van deze militaire bijstand een gepast zorgplan van essentieel belang.

Doelgroep

In dit plan wordt gesproken over medewerkers. Hiermee worden bedoeld: alle militairen (inclusief reservisten) en burgermedewerkers van Defensie. Ook thuisfrontzorg is opgenomen in dit zorgplan aangezien de inzet van de medewerker invloed kan hebben op de thuissituatie (systeembenadering).

Uitgangspunten

Het voor u liggende 'Zorgplan inzet COVID-19' is opgesteld om de zorgcontinuiteit van de ingezette medewerker te waarborgen. Daarnaast is dit plan geschreven om in een vroegtijdig stadium eventuele noodzakelijke zorg te kunnen signaleren, daar waar nodig adequate zorg te kunnen bieden om zodoende eventuele problemen in de toekomst te voorkomen.
Dit zorgplan is als extra zorg, naast de reeds bestaande reguliere zorg, zoals beschreven in hoofdstuk 2.
Met dit zorgplan wordt beoogd dat:

- alle zorgactiviteiten, zowel vóór, tijdens als na de inzet staan beschreven;
- de onderlinge samenhang en het belang van de verschillende zorgactiviteiten duidelijk zijn;
- de verantwoordelijkheden ten aanzien van de uitvoering zijn vastgelegd;
- een uitvoerbaar zorgplan wordt vastgesteld dat uitgedragen, uitgevoerd en gehandhaafd wordt door alle Defensieonderlenen.

De organisatie van zorg bij inzet COVID-19

De zorg- en hulpverlening wordt vormgegeven vanuit het principe van "stepped care". Hierbij is het belangrijk om te bepalen welke hulp op welk moment nodig is. De volgende vier disciplines zijn hierin te onderscheiden:

Sociaal Medisch Team (SMT)

Het SMT heeft tot doel de commandant te ondersteunen in zijn/haar taken als werkgever op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn. De commandant en het SMT hanteren daarbij de volgende werkwijze:

- voor inzet dient de commandant iedere ingezette medewerker aan het SMT voor te leggen. Bij twijfel over de inzetbaarheid geeft het SMT advies;
- een "warme" overdracht van gegevens over de ingezette medewerkers vindt, indien nodig, plaats tussen het SMT van de organieke eenheid en het SMT dat verantwoordelijk is voor de medewerkers tijdens inzet;

- om de zorg tijdens inzet efficient te laten verlopen, dient voorafgaand, tijdens en na afloop van inzet, het SMT op regelmatige basis bijeen te komen;
- het SMT dat verantwoordelijk is tijdens inzet, draagt na afloop van inzet, de relevante zaken over die zich hebben voorgedaan tijdens inzet aan het SMT van de organieke eenheid;
- indien sprake is van langer durende zorg tijdens inzet en indien dit resulteert in een inzetbaarheidsbeperking, dan draagt de S1/G1 de medeweker over aan het organieke onderdeel.

Collegiale ondersteuning

De collega's (buddy's) steunen elkaar bij de opvang van alledaagse problemen tijdens en na de inzet. Hiertoe behoren ook de opvang en de begeleiding door de commandant, ondersteund door het eventueel aanwezige collegiaal netwerk Defensie (CND).

Hulpverlening

Medewerkers met psychosociale of psychische klachten kunnen tijdens en na inzet een beroep doen op de drie zorg- en hulpverleningsinstanties: Dienst Geestelijke Verzorging (DGV), Dienst Bedrijfsmaatschappelijk Werk (DBMW) of de Militaire Geestelijke Gezondheidszorg (MGGZ). Het thuisfront kan, indien de inzet van de defensiemedewerker leidt tot psychosociale problemen, gedurende de inzet terugvallen op ondersteuning vanuit DGV en DBMW. Het thuisfront kán dit zelf of via de militair kenbaar maken. Hiervoor kunnen zij een afspraak maken met het SITCEN, de hulpverleningslijn van Defensie of het loket van DBMW.

Medisch

Medewerkers met medische en fysieke klachten kunnen een beroep doen op de organieke geneeskundige voorzieningen van Defensie.

1. Producten en uitvoeringsproces

Het zorgplan is onderverdeeld in een vóór-, tijdens en na- traject en bestaat uit vier verplichte producten waarvan bepaald is dat elke ingezette medewerker deze ontvangt.

Deze vier producten bestaan uit:

- De informatievoorziening; *voor inzet*;
- Het eindgesprek; *tijdens inzet*;
- Het terugblikgesprek én de vragenlijst na inzet COVID-19; *na inzet*.

Het voortgangsgesprek tijdens inzet is een maatproduct en kan bijvoorbeeld worden gevoerd in de overgangsfase tussen beeindiging van een inzet en het opwerken voor een volgende (andére) inzet.

De coordinatie en de uitvoering van het zorgplan ligt primair bij de eenheidscommandant. Inhoudelijk zal echter DBMW verantwoordelijk zijn. Overall bewaakt DOPS/J1 het proces op hoofdlijnen en stuurt bij waar nodig.

a. *Voor inzet*

Informatievoorziening

- Voorlichting verantwoordelijk commandant tijdens inzet:
  De commandant ontvangt een folder van DBMW waarin staat beschreven waar DBMW in kan ondersteunen m.b.t. de inzet COVID-19
- Voorlichting medewerker:
  De medewerker die voor inzet wordt aangewezen krijgt informatie over de zorgmogelijkheden binnen Defensie.
- Voorlichting thuisfront:
  Het thuisfront van de ingezette medewerker ontvangt informatie over waar zij op terug kunnen vallen gedurende de inzet.

Het uitvoeringsproces m.b.t. de informatievoorziening

Producten:

- DBMW draagt ervoor zorg dat de folder voor de commandant, de brief voor de medewerker en de brief voor het thuisfront zijn opgemaakt.
- De MGGZ zorgt voor een folder/ informatiebrief inzake medische aangelegenheden.

Rollen en verantwoordelijkheden:

- DBMW overhandigt/mailt bovenstaande producten aan de S1/G1 of de daartoe aangewezen functionaris van de (ingezette) eenheid.
- DBMW biedt de folder aan bij de commandant en gaat in gesprek over de verschillende producten en vormen van zorg.
- De commandant/S1/G1 of de daartoe aangewezen functionaris zorgt ervoor dat de medewerkers en het thuisfront middels de brief geïnformeerd worden over het aanbod van zorg.

b. *Tijdens inzet*

Het voortgangsgesprek

Op verzoek van de commandant kan DBMW de ingezette medewerkers tussentijds benaderen voor een voortgangsgesprek. Dit gesprek kan worden beschouwd als een tussentijds evaluatiemoment en kan worden gevoerd voor verschillende doeleinden, zoals bijvoorbeeld:

- Ten behoeve van de onderlinge verstandhoudingen; de samenwerking verloopt anders dan verwacht;
- Bij zorgen over het welzijn of functioneren van de ingezette medewerker of eenheid;
- na einde inzet, volgt een (andere) volgende inzet.

Het doel van dit gesprek is om te horen hoe het met de medewerkers gaat. Tijdens dit gesprek zal de bedrijfsmaatschappelijk werker ingaan op de ervaring van werkzaamheden, de werkomstandigheden en op de werkbeleving. Daarnaast wordt ook aandacht geschonken aan zowel de individuele gesteldheid als het functioneren van het thuisfront, en wordt vooruitgekeken naar een mogelijk volgende inzet. Het gesprek heeft een onderhoudend en signalerend karakter en kan zowel in groepsverband plaatsvinden als individueel.

Het uitvoeringproces m.b.t. het voortgangsgesprek

Producten:

- DBMW draagt ervoor zorg dat het product; ' het voortgangsgeprek ' gereed is gesteld, zowel voor het gesprek in groepsverband als voor de individudele medewerker.

Rollen en verantwoordelijkheden:

- de commandant/SMT stemt met DBMW af wanneer het voortgangsgesprek plaatsvindt;
- DBMW draagt zorg voor de coordinatie van het voortgangsgesprek en betrekt indien nodig en in afstemmig de DGV bij de uitvoering van deze (groeps) gesprekken.

Het eindgesprek

Aansluitend aan de inzet vindt een eindgesprek plaats. Het gesprek dient bij voorkeur zo spoedig mogelijk plaats te vinden na einde inzet en voor terugkomst op de organieke eenheid.

Het eindgesprek beoogt een zorgvuldige overgang te faciliteren vanuit de inzet COVID- 19 naar de reguliere werkzaamheden op het organieke onderdeel en in de thuissituatie. Het gesprek start met een inleiding, gevolgd door een terugblik, een vooruitblik en ten slotte een afsluiting (inclusief psycho-educatie).

De groepsgrootte is maximaal 8 tot maximaal 12 personen (exclusief gespreksleiders), zodat voldaan kan worden aan de richtlijnen van het RIVM (1.5 meter afstand). Het heeft de voorkeur dat bij de samenstelling van de groepen organieke werkverbanden behouden blijven. Indien een groepsgesprek niet mogelijk is, vindt er een individueel eindgesprek plaats.

Het uitvoeringsproces m.b.t. het voortgangsgesprek

Producten:

- DBWM draagt er zorg voor dat het product; ' het eindgesprek' gereed is gesteld.

Rollen en verantwoordelijkheden:

- De commandant of de daartoe aangewezen functionaris stemt met DBMW af wanneer het eindgesprek plaats vindt;
- DBMW draagt zorg voor de coordinatie van het eindgesprek en draagt zorg voor een gesprekspartner/leider voor de uitvoering van het groepsgesprek. Gezien de thematiek is het wenselijk dat de militair gespreksleider medisch onderlegd is;
- Aan de hand van het aantal eindgesprekken kan het nodig/wenselijk zijn dat de DGV ondersteuning biedt bij de uitvoering van deze eindgesprekken;
- DBMW draagt zorg voor een eindverslag. Dit verslag zal verstuurd worden naar de verantwoordelijke commandant van de ingezette eenheid.

*c. **Na inzet***

Het terugblikgesprek; individueel of gezamenlijk met het thuisfront.

In het nazorgtraject vindt na zes weken het terugblikgesprek plaats. De medeweker heeft de keuzemogelijkheid om het gesprek alleen in te gaan of gezamenlijk met zijn of haar relatie, ook wel genoemd als het "gezamenlijk terugblikgesprek". Met de relatie van de medewerker wordt bedoeld; de partner van de medewerker of de primaire contactpersoon zoals geregistreerd in Peoplesoft.
Mocht de medewerker geen gebruik willen maken van het gezamenlijk terugblikgesprek, dan wordt het individuele terugblikgesprek door de verantwoordelijk commandant ingepland. Het gesprek is voor iedere ingezette medewerker verplicht.

Inhoud (gezamenlijk) terugblikgesprek:

Er wordt teruggekeken en stil gestaan bij de ervaringen van de medewerker (en eventueel van de relatie) over de periode tijdens inzet en over de periode na inzet binnen de thuissituatie, werk en maatschappij. Eventuele klachten en/of problemen kunnen individueel of gezamenlijk met de bedrijfsmaatschappelijk werker worden besproken. Indien gewenst kan een gepast hulpaanbod gedaan worden.

Het uitvoeringsproces m.b.t. het (gezamenlijk) terugblikgesprek.

Producten:

- DBWM draagt er zorg voor dat het product; ' het (gezamenlijk) terugblikgesprek' gereed is voor gebruik met de daarbij horende uitnodigingsbrieven en terugblikvragenlijsten.

Rollen en verantwoordlijkheden:

- De S1 of de daartoe aangewezen functionaris zorgt ervoor dat de medewerker en het thuisfront geinformeerd worden over het (gezamenlijk) terugblikgesprek. Afstemming over het proces en de werkwijze vindt plaats met de BMW'er van het onderdeel;
- De S1 stemt met DBMW af wanneer het terugblikgesprek plaatsvindt;
- DBMW draagt zorg voor de coordinatie van het terugblikgesprek en betrekt daar waar nodig en in afstemming de DGV voor de uitvoering van deze gesprekken.

Vragenlijst na inzet COVID-19.

Als afsluitend zorgmoment is er een vragenlijst na inzet COVID-19. Na drie maanden ontvangt de medewerker en de primaire relatie (zoals geregistreerd in Peoplesoft) automatisch een vragenlijst van de afdeling: Trends, Onderzoek & Statistiek (TOS). Wanneer naar aanleiding uit de vragenlijst een zorgsignaal komt, neemt DBMW telefonisch contact op om vervolgstappen voor zorg te inventariseren en aan te bieden. De vragenlijst na inzet COVID- 19 vormt het sluitstuk van dit (na) zorgtraject.

2. Registratie van het zorgtraject

Om adequaat te kunnen inspelen op eventuele toekomstige (na)zorgvragen is de zorgvuldige registratie van de inzet van belang. Deze vindt plaats met inachtneming van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

- Registratie door het OPCO/eenheid.
  Zowel de commandant van de organieke eenheid als van de ingezette eenheid zorgen voor de juiste registratie. Hierin houden zij o.a. bij waar de medewerkers zich bevinden tijdens de inzet, wat voor inzet het betreft en welke zorg de ingezette medewerkers hebben ontvangen. Deze activiteiten alsmede alle geregistreerde documenten worden centraal gearchiveerd door het OPCO.

  **In de bijlage II toegevoegd; een voorbeeld van een registratiedocument.*

- Registratie DBMW
  De clientregistratie en archivering in de eigen systemen. Alle zorgactiviteiten worden op naam van de medewerkers vastgelegd in HRHD BMW-module; BRS. Het kenmerk betreft "COVID-19".

- Bewaking proces
  Door zorg van DOPS J1 wordt bewaakt dat de in het zorgplan opgenomen activiteiten correct worden uitgevoerd.

BIJLAGE I Schema zorg proces

Voor Inzet	Het personeel en Thuisfront preventief informeren over de situatie waarom de militair zal worden ingezet (gesprekken en flyers) d.t.v commandant en SMT
Tijdens Inzet	m.b.t het personeel de inzet registreren (WWWWH) (bijlage II) contact houden met het personeel d.t.v C en SMT indien nodig hulp bieden of doorverwijzen d.t.v C en SMT
Na Inzet	• Direct gesprek met commandant en BMW • Indien nodig hulp bieden of doorverwijzen d.t.v C en SMT • Analyse maken m.b.t her inzet personeel
Nazorg	• Terugkeer gesprek 6 weken d.t.v commandant/ DBMW met de militair en zijn thuisfront • Indien nodig hulp bieden of doorverwijzen d.t.v DC BMW
Nazorg	• Na 3 maanden de nazorgvragenlijst d.t.v TOS aan de militair en zijn thuisfront

Afspraken:

- De commandant registreert de inzet van zijn personeel.
- BMW registreert alle gesprekken met het personeel.
- TOS verstuurt de nazorglijsten en maakt hier een evaluatie van
- DOSP J1 bewaakt dit proces op hoofdlijnen.

BIJLAGE II Registratieschema

Voorbeeld registratieformulier

NR	WID	Naam	Rang ID	Geslacht M/V	eenheid org	Brigade org	Inzet bij	Inzet locatie	begin inzet	einde inzet
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										

Bijzonderheden SM	Hotdebriefing. Y/N	Hotdebriefing dd	Bijzonderheden	Vervolgactie	Nagesprek Y/N	Nagesprek dd

Bijzonderheden	Vervolgactie	Nazorglijst	Bijzonderheden	Vervolgactie	terugkomdag uitnodiging

terugkomdag uitnodiging af/-aanmelding	Bijzonderheden	Vervolgactie

BIJLAGE R-7 (VASTGOED INFRASTRUCTUUR) bij OPERATIEBEVEL NO. 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

1. TOESTAND
De door het RIVM afgekondigde 1,5 meter richtlijn legt momenteel extra beperkingen op de beschikbare legeringscapaciteit. Het CLAS maakt een doorstart met het Opleidings- & Trainingstraject (O&T-traject) in het kader van de opgedragen verplichtingen en het daaraan gekoppelde gereedstellingstraject. De opgelegde RIVM-maatregelen maken het lastig voor commandanten om goed invulling te kunnen geven aan het O&T-traject.

2. OPDRACHT
Handel conform de prioritering en de geboden handelingsperspectieven voor commandanten.

3. UITVOERING
Oogmerk
Ik bepaal prioriteiten en geef een aantal richtlijnen voor commandanten, teneinde commandanten handelingsperspectief te bieden om een plan te maken en deze te realiseren.

a. Operatieconcept
(1) Opleiden gaat voor trainen, waardoor de hoogste prioriteit wordt belegd bij opleidingen. Daarbij verdienen Veva-leerlingen de grootst mogelijke zorg, aangezien zij geen Defensiemedewerkers zijn en over het algemeen jonger dan 18 jaar zijn. Tevens zijn door het vele thuiswerken minder binnenslapers op de kazerne. Om tot een goede uitvoering te kunnen komen, stel ik de volgende prioriteit vast:
(a) Opkomst/cohorten;
(b) Veva-leerlingen;
(c) Eigen personeel;
(d) *Host Nation* verplichtingen;
(e) Overige behoefte.
(2) Om commandanten enig handelingsperspectief te bieden volgt in de coördinerende bepalingen een aantal richtlijnen over hoe met bepaalde omstandigheden om te gaan en welke (alternatieve) mogelijkheden er zijn.

b. Coördinerende bepalingen
(1) Het binnenslapen dient zo veel mogelijk te worden ontmoedigd. Door het vele thuis werken kan de beschikbare capaciteit efficiënt worden gebruikt, bijvoorbeeld door het (tijdelijk) herbeleggen van kader legeringsgebouwen. De verschillende baseco's zijn verantwoordelijk voor de microbelegging. Commandanten dienen daarnaast stringenter toe te zien dat de legering ook daadwerkelijk wordt gebruikt conform gestelde bepalingen;
(2) Indien er dan nog een capaciteitsprobleem is, wordt er gezocht naar een regionale oplossing. Uiteraard eerst binnen de CLAS-locaties, maar in voorkomend geval ook bij andere Defensieonderdelen. Hierbij worden 'overlooplocaties' (kazernelocaties met vaste infrastructuur zonder vaste bezetting) gehanteerd. Voor regio Noord is hiervoor de Marnewaard, en eventueel 't Harde, geïdentificeerd. Voor regio Midden is dat de Harskamp en mogelijk in een later stadium Kamp Nieuw Milligen (zie ook pt. 3.b.(6)). Voor regio Zuid wordt nog een overlooplocatie gezocht. Een overlooplocatie kan worden gebruikt op aangeven van C-Baseco, als microbelegger, in overleg met Staf CLAS DM&D die hiervoor ruggenspraak houdt met staf CLAS DT&O;
(3) Er dient flexibel te worden omgegaan met de beschikbare ruimte gerelateerd aan de opgelegde RIVM-maatregelen (*spacing*). Het Facilitair Bedrijf Defensie (FBD) bepaalt, v.w.b. *spacing*, per legeringsgebouw/-kamer wat de norm is vanuit de 1,5m samenleving en hoe om te gaan met de sanitaire ruimtes. Dit wordt eventueel ondersteund door mitigerende maatregelen vanuit het FBD in samenwerking met Baseco. Denk bijvoorbeeld aan: ophangen posters, aanbrengen van belijning, tijdverdeling sanitaire ruimtes, etc;

(4) Eenheden die gaan oefenen op een locatie elders dan hun eigen kazerne maken in principe gebruik van veldlegering en niet van vaste infrastructuur;
(5) Voor kortdurende cursussen (lees: maximaal 2 weken) geldt: Cursusorganisatoren dienen indien mogelijk het programma zo in te richten dat thuisslapen mogelijk is. Indien thuisslapen niet mogelijk is en geen kazernelegering beschikbaar is, kan gebruik worden gemaakt van hotels in de omgeving van de cursuslocatie. Hierbij dient de hotelovernachting individueel gedeclareerd te worden via DIDO. Langere cursussen, dan wel cursussen die elkaar direct opvolgen, kunnen worden ondersteund met 'witte' tenten. Dit geldt ook voor langer durende legeringsproblemen, bijvoorbeeld *Host Nation* verplichtingen. Het Baseco maakt dit geval gebruik van het raamcontract van MATLOGCo. Ook hiervoor geldt dat via het Baseco afstemming met Staf CLAS DM&D plaats moet vinden i.v.m. de maximale uitputting van het raamcontract van MATLOGCo: Vergunningen zijn in principe niet nodig zolang de benutting van de tenten niet langer dan zes maanden duurt;
(6) De quarantainelocaties zijn momenteel vastgelegd middels OPBEVEL 20001-04 (INRICHTEN EN INSTANDHOUDING QUARANTAINE EN ISOLATIE LOCATIES) xpostnr: CLAS2020009197. Hier wordt niet aan getoornd;
(7) Deze richtlijnen leiden ertoe dat, in de basis, overnachten in vaste infrastructuur op locaties van NSM niet meer mogelijk is, tenzij er conform bovenstaande prioriteit wordt gehandeld en er nog vrije ruimte beschikbaar blijkt. Oefende/schietende eenheden dienen dus dagelijks te pendelen, dan wel gebruik maken van bivakruimtes op de locaties NSM;
(8) Commandanten kunnen, conform nota DOSCO2020023355, gebruik maken van speciaal ter beschikking gesteld CLAS-budget van K€370,-. Dit budget is aan te wenden voor snelle kleine aanpassingen aan infrastructuur met een bovengrens van K€15,-. De aanpassingen moeten bedoeld zijn voor COVID-maatregelen en gerelateerd zijn aan de opstart van O&T en/of de ondersteuning daarvan. Commandanten dienen zich hiervoor te wenden tot hun Baseco.

4. LOGISTIEK
N/C

5. BEVELVOERING EN VERBINDINGEN
N/C

BIJLAGE R-8 (Richtlijn Isolatie en quarantaine tijdens en na inzet) bij OPERATIEBEVEL NO. 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) van COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

Versie 02
Datum 7 augustus 2020

Ministerie van Defensie

Defensie Ondersteuningscommando
Defensie Gezondheidszorg
Organisatie
Coördinatiecentrum Expertise
Arbeidsomstandigheden en
Gezondheid

Locatie
Landhuis Aardenburg
Korte Molenweg 3
Doorn

Postadres
Postbus 185
MPC 58A
3940 AD Doorn

Contactpersoon
[redacted]@mindef.nl

www.defensie.nl/dosco

Bij beantwoording, datum, onze referentie en onderwerp vermelden

Isolatie en quarantaine defensiemedewerkers tijdens en na inzet

Richtlijn in het kader van COVID-19

DISCLAIMER- Deze richtlijn is geschreven op basis van de huidige stand van zaken en kennis m.b.t COVID-19.

DISCLAIMER- De commandant dient toestemming te hebben van de CDS en/of SG om de activiteit door te laten gaan. Het CEAG doet geen uitspraak over het wel of niet door kunnen gaan van de activiteit.

1 Bottom Line Up Front/uitgangspunt

Deze richtlijn is bedoeld voor leidinggevenden en andere (staf)functionarissen die betrokken zijn bij de voorbereiding, uitvoering en afronding van de isolatie en quarantaine van defensiemedewerkers die (mogelijk) tijdens inzet besmet zijn met het COVID-19 virus. Deze richtlijn geeft uitgangspunten waar de isolatie en quarantaine aan moet voldoen.

Deze richtlijn is vastgesteld door de MGA (Militair Geneeskundige Autoriteit) en zodoende bindend.

2 Aanleiding

Ondanks het uitvoeren van preventieve maatregelen, kunnen defensiemedewerkers tijdens inzet (missie of oefening) besmet raken met het COVID-19 virus. Men dient tijdens inzet in het buitenland zowel de Host Nation wet- en regelgeving als de Nederlandse (Defensie)maatregelen aangaande COVID-19 te volgen. Als lokale regels strenger zijn dan de Nederlandse (Defensie)maatregelen, dan gelden de maatregelen van het land van inzet.

Conform de Rijksoverheid (Defensie)maatregelen, dienen defensiemedewerkers met een verdenking op COVID-19 direct in isolatie te gaan. Indien mogelijk, dient de medewerker getest te worden. Medewerkers die in nauw contact zijn geweest met een medewerker met bevestigd COVID-19, moeten in quarantaine worden geplaatst. Door in isolatie of quarantaine te gaan, kan een persoon met (een verdenking op) COVID-19 andere mensen niet besmetten.

Indien noodzakelijk, moeten de isolatie en quarantaine (bij retour) in Nederland voort worden gezet. In het geval dat de COVID-19 besmetting (vermoedelijk) tijdens inzet plaats heeft gevonden, wordt een defensiemedewerker te allen tijde de mogelijkheid geboden om (bij retour) in Nederland in isolatie en quarantaine te gaan op een defensielocatie. Indien mogelijk en gewenst, kan er ook voor thuisisolatie en thuisquarantaine worden gekozen. Thuis kan ook – in de uitvoering- een hotel zijn.

De Rijksoverheid geeft Defensie medewerkers zonder klachten en terugkomend uit risico gebieden (oranje of rode reiscode, zie BUZA en voor actuele informatie Link) de mogelijkheid zich uit te zonderen van de 14 dagen quarantaine.

3 Context

- Deze richtlijn is van toepassing tijdens de COVID-19 pandemie en is in lijn met de thuisisolatie en thuisquarantaine richtlijnen van het RIVM;
- Defensiemedewerkers moeten, zowel in Nederland als in het buitenland, in isolatie indien men gezondheidsklachten passend bij COVID-19 heeft.
  - Dit betreft klachten zoals: verkoudheidsklachten (zoals neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn; hoesten), benauwdheid, temperatuur boven de 38 graden en plotseling verlies van reuk en/of smaak (zonder neusverstopping).
  - Ook andere klachten kunnen passen bij COVID-19, zoals diarree, misselijkheid, hoofdpijn en spierpijn. Defensiemedewerkers kunnen (telefonisch) overleggen met hun (militair) arts.
- Defensiemedewerkers moeten, zowel in Nederland als in het buitenland, in quarantaine indien men de medewerker te beschouwen is als huisgenoot of overig nauw contact[1] van een persoon met bevestigde COVID-19.
- Defensie wil zorg dragen voor haar medewerkers die tijdens inzet (waarschijnlijk) besmet zijn met het COVID-19 virus. Tevens wil Defensie de huisgenoten van defensiemedewerkers met COVID-19 beschermen;
- COVID-19 is in Nederland een groep A-meldingsplichtige ziekte cf. de Wet publieke gezondheid. Hierin is ook opgenomen welke wettelijke maatregelen mogelijk zijn, zoals gedwongen opname tot isolatie of thuisisolatie, gedwongen onderzoek, gedwongen quarantaine (inclusief medisch toezicht) en verbod van beroepsuitoefening.
- Defensie maakt niet structureel gebruik van de uitzonderingsregeling zoals genoemd in de laatste alinea van de aanleiding. Dit omwille van voorkomen dat er besmettelijke personen op de werkplek aanwezig zijn. Daarnaast heeft Defensie een maatschappelijke verantwoordelijkheid in het bijdragen aan beheersing van de pandemie.

4 Aandachtspunten bij voorbereiding inzet

a. In de voorbereiding van de inzet dient men zich op de hoogte te stellen van de Host Nation maatregelen in het kader van COVID-19, en deze dienen in de operationele aanwijzing te zijn opgenomen. Voor aandachtspunten kan het CEAG advies 'Verplaatsingen' (intranet infopagina COVID-19) worden gebruikt. Tevens dient men zich op de hoogte te stellen van de Nederlandse (Defensie)maatregelen.
b. In de voorbereiding dient er te worden gezorgd dat er in het inzetgebied een locatie is om medewerkers zo snel mogelijk in isolatie of quarantaine te kunnen plaatsen.
c. In de voorbereiding dient te worden geïnformeerd of er in het inzetgebied de mogelijkheid is om medewerkers met klachten passend bij COVID-19 te laten testen.

5 Isolatie en quarantaine tijdens inzet

N.B. Indien de inzet een oefening in Nederland betreft, kunnen onderstaande uitgangspunten eveneens worden aangehouden.

a. Defensiemedewerkers die tijdens een inzet gezondheidsklachten passend bij COVID-19 ontwikkelen, dienen direct te worden geïsoleerd. Indien aanwezig, beoordeelt het medisch personeel (Nederlands of Host Nation) of de klachten van de medewerker passen bij COVID-19. Afhankelijk van de mogelijkheden, wordt de medewerker getest in het inzetgebied.

[1] https://lci.rivm.nl/COVID-19-bco

b. Men dient het Host Nation beleid te volgen aangaande COVID-19. Dit kan betekenen dat iedereen met gezondheidsklachten passend bij COVID-19 zich dient te melden bij de lokale gezondheidzorg of een instantie die verantwoordelijk is voor de publieke gezondheidszorg. Indien er getest kan worden, volgt men het Host Nation beleid bij een positieve of negatieve uitslag. Men volgt ook het beleid voor medewerkers die (nauw) contact hebben gehad met de medewerker met (gezondheidsklachten passend bij) COVID-19.
c. Indien er in het land van inzet geen instantie aanwezig is die verantwoordelijk is voor het bepalen en uitvoeren van de maatregelen in het kader van de publieke gezondheid, of dat beleid is minder streng, dan wordt het Nederlands (Defensie)beleid gevolgd cf. 8.

6 Bepalen noodzaak isolatie en quarantaine na redeployment of repatriëring.

a. Indien er sprake is van redeployment (of repatriëring) vanuit een inzetgebied in het buitenland naar Nederland, dient er te worden bepaald of er aansluitend aan het retour in Nederland isolatie of quarantaine benodigd is, zo nodig in overleg met de GGD. In het geval van een geval van een missiegebied, vindt de coördinatie plaats door DOPS JMED.
b. Indien er noodzaak tot isolatie of quarantaine is aansluitend aan het retour in Nederland, wordt de medewerker de mogelijkheid tot isolatie of quarantaine op een kazernelocatie aangeboden. Indien een medewerker thuisisolatie prefereert en goed kan inrichten, is thuisisolatie of thuisquarantaine conform RIVM/GGD instructie toegestaan.
c. De defensiemedewerker maakt de keuze voor isolatie/quarantaine op een defensielocatie of thuis.
d. De keuze van de medewerker dient door het medisch personeel (Nederlands of Host Nation) te worden gecommuniceerd met de Verantwoordelijk Militair Arts (VMA) van de medewerker.

7 Isolatie en quarantaine na redeployment of repatriëring

a. De VMA van de medewerker met (een verdenking op) COVID-19 is verantwoordelijk voor de coördinatie van het voortzetten van de isolatie of quarantaine in Nederland.
b. Indien de medewerker in het buitenland positief getest is op COVID-19, dient de VMA dit te melden aan de GGD in de regio van de medewerker[2]. Indien de medewerker nog getest moet worden in Nederland, wordt dit uitgevoerd cf. de richtlijn 'Inzet en testbeleid defensiemedewerkers met gezondheidsklachten passend bij COVID-19' (intranet infopagina COVID-19). In afwachting van de test(uitslag), blijft de medewerker in isolatie.
c. Indien de medewerker heeft gekozen voor thuisisolatie of thuisquarantaine, neemt de VMA de maatregelen met de medewerker door, indien dit niet door de GGD is gebeurd. Tevens dient de medewerker te worden voorzien van een informatiebrief[3][4][5].
d. Indien de medewerker heeft gekozen voor isolatie/quarantaine op een defensielocatie, wordt er een isolatielocatie aan de medewerker toegewezen. Uitvoering van de isolatie is cf. de uitvoeringsrichtlijn 'Isolatie en quarantaine defensiemedewerker na inzet op een defensielocatie'.

[2] GGD.nl
[3] https://lci.rivm.nl/informatiepatientthuis '
[4] https://lci.rivm.nl/informatiebriefhuisgenootthuis
[5] https://lci.rivm.nl/informatie-nauwe-contacten-patient

8 Maatregelen isolatie en quarantaine

Categorie 1
- Defensiemedewerkers die positief getest zijn op het COVID-19 virus.
- De medewerker heeft gezondheidsklachten passend bij COVID-19.

Beleid:
- Afhankelijk van Host Nation beleid. In Nederland bepaalt de GGD de isolatieduur, zo nodig in overleg met de militair arts.
- Nederlands (Defensie)beleid: De medewerker blijft in isolatie totdat de medewerker minstens 24 uur klachtenvrij is EN tot minimaal 7 dagen geleden na de start van de klachten. Indien de medewerker een verminderde weerstand heeft, duurt de isolatie totdat de medewerker minstens 24 uur klachtenvrij is EN tot minimaal 14 dagen na de start van de klachten.

Categorie 2
- Defensiemedewerkers die te beschouwen zijn als huisgenoten of overige nauwe contacten van een persoon met bevestigde COVID-19.
- De medewerker heeft zelf gezondheidsklachten passend bij COVID-19.
- De medewerker is in afwachting van de test(uitslag).

Beleid:
- Afhankelijk van Host Nation beleid. In Nederland bepaalt de GGD de isolatieduur, zo nodig in overleg met de militair arts.
- Rijksoverheid (Defensie)beleid: De medewerker blijft in isolatie tot de test is uitgevoerd en de testuitslag bekend is:
  - Bij een positieve testuitslag, wordt de isolatie voortgezet cf. categorie 1.
  - Bij een negatieve testuitslag, mag de medewerker in principe uit isolatie. Indien er een sterke verdenking is op COVID-19, kan de test herhaald worden. De militair arts overleg zo nodig met de GGD. Inzet van de medewerker is vervolgens cf. de uitvoeringsrichtlijn 'Inzet en testbeleid defensiemedewerker met gezondheidsklachten passend bij COVID-19' (intranet infopagina COVID-19).

Categorie 3
- Defensiemedewerkers die te beschouwen zijn als huisgenoten of overige nauwe contacten van een persoon met bevestigde COVID-19.
- De medewerker heeft zelf gezondheidsklachten passend bij COVID-19.
- De medewerker kan niet getest worden.

Beleid:
- Afhankelijk van Host Nation beleid. In Nederland bepaalt de GGD de isolatieduur, zo nodig in overleg met de militair arts.
- Rijksoverheid (Defensie)beleid: De defensiemedewerker blijft in isolatie tot de medewerker minstens 24 uur klachtenvrij is.

Categorie 4
- Defensiemedewerkers die te beschouwen zijn als huisgenoten of overige nauwe contacten (15 minuten < 1.5 meter zone) van een persoon met bevestigde COVID-19.
- De medewerker heeft zelf geen gezondheidsklachten passend bij COVID-19.

Beleid:

- Afhankelijk van Host Nation beleid.
- In Nederland bepaalt de GGD de isolatieduur, zo nodig in overleg met de militair arts.
- Rijksoverheid (Defensie)beleid: De defensiemedewerker gaat 14 dagen in quarantaine. Indien een medewerker in die 14 dagen gezondheidsklachten passend bij COVID-19 krijgt, gaat de medewerker in isolatie cf. categorie 2.

Categorie 5

- Personen, die onderdeel zijn van vitale bedrijfsprocessen en uit een gebied komen met oranje of rode reiscode zoals aangeven door BUZA.
- Deze personen hebben geen gezondheidsklachten passend bij COVID-19.

Beleid:

- NLD Defensie beleid: De persoon gaat 14 dagen in quarantaine. Indien de persoon in die 14 dagen gezondheidsklachten passend bij COVID-19 krijgt, gaat de persoon in isolatie cf. categorie 2.
- Indien de aanwezigheid bij een vitaal proces in deze 14 dagen periode onvermijdelijk is kan hierop een uitzondering worden gemaakt als: de persoon geen klachten heeft én:
- 1. De werkzaamheden op 1,5 meter van ander personeel worden uitgevoerd.
  Hygiëne maatregelen inacht genomen worden en contact met burgers vermeden wordt tijdens het verblijf.
  2. Indien de werkzaamheden binnen de 1,5 meter van ander personeel moet worden uitgevoerd draagt de persoon uit het oranje/ rode gebied een medisch mondkapje dat verstrekt wordt in afstemming met staf DGO. Dit naast de maatregelen genoemd onder punt 1.

Versie 02
Datum 18 juli 2020

Defensie Ondersteuningscommando
Ministerie van Defensie

Isolatie en quarantaine defensiemedewerkers na inzet op een defensielocatie

Uitvoeringsrichtlijn in het kader van COVID-19

DISCLAIMER- Deze richtlijn is geschreven op basis van de huidige stand van zaken en kennis m.b.t COVID-19.

DISCLAIMER- De commandant dient toestemming te hebben van de CDS en/of SG om de activiteit door te laten gaan. Het CEAG doet geen uitspraak over het wel of niet door kunnen gaan van de activiteit.

1. Doelgroep

Deze uitvoeringsrichtlijn is bedoeld voor leidinggevenden en andere (staf)functionarissen die betrokken zijn bij de voorbereiding, uitvoering en afronding van de isolatie en quarantaine van defensiemedewerkers die (mogelijk) tijdens inzet besmet zijn met het COVID-19 virus en in NLD worden opgevangen.

2. Doel

Deze uitrichtlijn geeft uitgangspunten waar de isolatie en quarantaine aan moet voldoen indien deze plaats vindt op een defensielocatie in NLD. Tevens beschrijft de uitvoeringsrichtlijn de maatregelen waar de medewerker zich aan moet houden.

Defensie wil zorg dragen voor medewerkers die tijdens inzet (waarschijnlijk) besmet zijn met het COVID-19 virus. Tevens wil Defensie de huisgenoten van defensiemedewerkers met COVID-19 beschermen. Door in isolatie of quarantaine te gaan, kan een persoon met (een verdenking op) COVID-19 andere mensen niet besmetten.

3. Context

- Het virus dat COVID-19 veroorzaakt, wordt met name verspreid via druppels die in de lucht komen door hoesten en niezen. Mensen kunnen besmet raken door het inademen van deze druppeltjes. Ook kan het virus zich via handen verspreiden, omdat veel mensen (ongemerkt) vaak met hun handen aan hun neus, mond en ogen zitten. Het is op dit moment duidelijk dat de kleine druppels (aerosolen) die in de lucht blijven hangen een minimale rol zouden kunnen spelen bij de verspreiding. De verspreiding door de grotere druppels is de belangrijkste verspreidingsroute. In sommige situaties kunnen er heel veel kleine druppels vrijkomen, zoals bij bepaalde handelingen in de zorg.
- De belangrijkste maatregelen om overdracht van het COVID-19 virus te voorkomen tijdens de isolatie zijn daarom; het houden van 1,5 meter afstand, algemene hygiënemaatregelen zoals handen wassen, nies-/hoesthygiëne, schoonhouden van contactpunten en het ventileren van ruimtes.

4. Voorbereiding locatie

a. Hoofd Gezondheidscentrum (H-GC), verbonden aan de locatie, wijst een (militair) arts voor de locatie aan. De toegewezen militair arts is verantwoordelijk voor de medische en hygiëne begeleiding, zo nodig in overleg met de GGD.

b. Ondersteunend (niet-medisch) personeel dient vooraf te worden geïnformeerd over de maatregelen en de noodzaak hiervan. Hierbij wordt aandacht gegeven aan het voorkomen van besmetting van het ondersteunend personeel en de medewerkers in de locatie.

5. Aanvang isolatie

a. Het vervoeren van de medewerker van bijvoorbeeld het vliegveld naar de locatie, dient te gebeuren cf. de CEAG richtlijn 'Vervoer van personen met milde klachten passend bij COVID-19' (intranet infopagina COVID-19).

b. De toegewezen (militair) arts communiceert bij aanvang van de isolatie/quarantaine individueel met de betreffende defensiemedewerker wat de verwachte duur is en geeft voorlichting over de maatregelen. Tevens wordt de medewerker voorzien van een informatiebrief.

6. Organisatie van de slaapkamers en gemeenschappelijke ruimtes

a. Het is aanbevolen dat medewerkers éénpersoons slaapkamers met een eigen natte groep hebben. Dit is noodzakelijk voor medewerkers die (nog) niet bevestigd COVID-19 hebben, zijnde categorie 2, 3, 4 en 5 . Als dit niet mogelijk is, wordt een afstand van minimaal 1,5 meter tussen de bedden aangehouden en moet het in de slaapkamer mogelijk zijn om 1,5 meter afstand onderling te houden zonder afbreuk te doen aan comfortabele leefruimte.

b. Indien er een gemeenschappelijke ruimte beschikbaar is, moet er de mogelijkheid zijn tot het bewaren van 1,5 meter afstand onderling. Aantal personen per gemeenschappelijke ruimte per categorie:

   i. Cat. 1: Eén tot maximaal vier personen heeft de voorkeur.

   ii. Cat. 2: Eén persoon. Indien deze persoon een positieve testuitslag krijgt, kan er voor gekozen worden om de persoon verplaatsing naar categorie 1 aan te bieden. Dit toegewezen militair arts bepaalt dit in overleg met de medewerker.

   iii. Cat. 3: Eén persoon.

   iv. Cat. 4: Eén persoon heeft de voorkeur. Indien een persoon namelijk klachten passend bij COVID-19 krijgt, wordt de medewerker verplaatst naar cat. 2. Een hoger aantal personen voorkomt dat de overgebleven personen in dat geval de nieuwe 14 dagen alleen moeten doorbrengen maar bij optreden van klachten wordt de quarantaine periode (telkens) opnieuw gestart.

   v. Cat 5: Eén persoon heeft de voorkeur. Indien een persoon namelijk klachten passend bij COVID-19 krijgt, wordt de medewerker verplaatst naar cat. 2. Een hoger aantal personen voorkomt dat de overgebleven personen in dat geval de nieuwe 14 dagen alleen moeten doorbrengen maar bij optreden van klachten wordt de quarantaine periode (telkens) opnieuw gestart.

c. Slaapkamers en gemeenschappelijke ruimtes worden alleen gedeeld met personen van dezelfde categorie isolatie.

7. Isolatiebepalingen

a. Personen in isolatie blijven op de eigen slaapkamer en/of gemeenschappelijke ruimte. Gebruik van tuin of balkon is toegestaan mits daarbij geen contact met derden plaats vindt. De toegewezen militair arts bepaalt of dit mogelijk is.
b. Personen in isolatie hebben alleen contact met de mensen van de eigen slaapkamer en/of gemeenschappelijke ruimte.
c. Mensen van dezelfde slaap kamer en/of gemeenschappelijke ruimte houden 1,5 meter afstand van elkaar.
d. Logistiek en diensten zoals catering worden door Defensie zelf verzorgd, niet door extern ingehuurd personeel.
    i. Ondersteunend personeel dat goederen of catering aan- en afvoert houdt minimaal 1,5 meter afstand.
    ii. De juiste hygiënemaatregelen worden hierbij getroffen, om besmetting van het ondersteunend personeel en de medewerkers in de locatie te voorkomen.
e. Schoonmaak wordt verzorgd door de medewerkers zelf die in isolatie/quarantaine zijn.
f. (Af)was wordt opgehaald door ondersteunend personeel indien (af)wasfaciliteiten niet aanwezig zijn in de kamer of gemeenschappelijke ruimte. De juiste hygiëne maatregelen worden hierbij getroffen, om besmetting van het ondersteunend personeel te voorkomen.
g. Indien het houden van 1,5 meter afstand niet mogelijk is (bijvoorbeeld de militair arts) draagt het verzorgend c.q. ondersteunend personeel correcte persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) conform LCI richtlijn COVID-19 'PBM buiten het ziekenhuis' (internetlink). De toegewezen militair arts bepaalt wanneer dit nodig is.

8. Gewenste voorzieningen

a. Gewenste voorzieningen per kamer/gemeenschappelijke ruimte
    - Bed, bureau, bureaustoel, incl. fauteuil-achtige/comfortabele stoel
    - TV (incl. abonnement/aanbieder)
    - Mulan account / voorzieningen
    - Koelkast
    - Magnetron
    - Lakens, dekens
    - Koffiemachine (of oploskoffie), waterkoker
    - Thee/soep, voldoende en gevarieerde dranken
    - Voldoende WiFi capaciteit
    - Voldoende stroompunten (capaciteit)
    - Sportuitrusting
    - Handhygiëne mogelijkheid (water en zeep)
    - Schoonmaakmiddelen (en desinfectie middelen) en stofzuiger (per kamer/ gemeenschappelijke ruimte).
    - Voorlichtingsmaterieel t.b.v. schoonmaak en desinfectie
    - Afwasfaciliteit en -middelen
    - Voldoende afvalverwerkingscapaciteit
    - P.p. eigen bestek, borden, bekers en glazen
    - P.p. eigen handdoeken en toiletspullen en de mogelijkheid om deze apart op te bergen.
b. In gebouw aanwezig

- Wasmachine/droger. De medewerkers in isolatie/quarantaine wassen zelf, mits daarbij geen contact met derden plaats vindt. De toegewezen militair arts bepaalt of dit mogelijk is.

c. Algemene voorzieningen
   - Dagelijks opvoer verse voeding, geportioneerd, bij voorkeur met een keuzemenu.
   - GV/BMW ondersteuning
   - EHBO/BHV materiaal inclusief defibrillator
   - 24/7 contactpersoon in het geval van calamiteiten

9. Ontspanningsmogelijkheden

a. Ontspannen dient in principe te gebeuren op de kamer of in de gemeenschappelijke ruimte.
b. Sport buiten is toegestaan mits daarbij geen contact met derden plaats vindt. De toegewezen militair arts bepaalt of dit mogelijk is.

10. Hygiënemaatregelen

a. De algemene hygiënemaatregelen dienen te worden toegepast:
   - Regelmatig toepassen handhygiëne, was de handen met water en zeep gedurende minstens 20 seconden.
   - Hoesten en niezen in de binnenkant van de elle boog. Of gebruik papieren zakdoekjes, gooi deze daarna weg en was de handen.

b. Schoonmaak dient te worden verzorgd door de medewerkers zelf. Uitvoering schoonmaak in gedeelde ruimtes:
   - Dagelijks stofzuigen.
   - Dagelijkse schoonmaak van de eigen slaapkamer, gemeenschappelijke ruimte, badkamer en toilet.
     - Harde oppervlakten worden met heet water en allesreiniger gereinigd.
     - Contactoppervlakten zoals de deurkrukken, lichtknopjes en de toiletbediening worden na het schoonmaken ook gedesinfecteerd. Dit dient te gebeuren in ruimtes die gedeeld worden in cat. 1, 2 en 3. Maak hiervoor een verse oplossing in de verhouding van 25 ml bleekmiddel (huishoudbleek) per 1 liter water. Een alcoholoplossing met een minimale concentratie van 70 % is ook effectief.
     - Vermijd contact met gelijmde delen, rubbers en elektronica. Vermijd contact van chlooroplossing met zeepoplossingen.
     - Schoonmaakdoek dient na het schoonmaken direct in de was te worden gedaan. Daarna moeten de handen worden gewassen.

c. Zorg voor ventilatie van de ruimtes, door het raam dagelijks minstens 30 minuten open te zetten.
d. Wasgoed moet in een wasmand verzameld worden. Wassen moet op minimaal 40 graden met een volledig wasprogramma en standaard wasmiddel.
e. Afwas kan in de vaatwasmachine op een uitgebreid wasprogramma. Zonder vaatwasmachine kan de afwas worden gedaan met standaard afwasmiddel en heet water.
f. Afval moet in een aparte afvalzak in de eigen kamer verzameld worden. De zak mag in de afvalbak voor het restafval.
g. Als een persoon uit categorie 4 gezondheidsklachten passend bij COVID-19 krijgt en diegene heeft geen éénpersoons slaapkamer, dan wordt de andere persoon een schone kamer aangeboden. Indien dit niet mogelijk is, dient de slaapkamer

te worden schoongemaakt en gedesinfecteerd. De gemeenschappelijke ruimte dient ook te worden schoongemaakt en gedesinfecteerd.

11. Gezondheidsklachten en -controle

a. De toegewezen militair arts is telefonisch beschikbaar voor vragen van het personeel in isolatie/quarantaine.
b. Een persoon in cat. 1, 2 en 3 neemt direct telefonisch contact op met de toegewezen militair arts bij toename van de klachten. De toegewezen militair arts bepaalt of verplaatsing van de persoon naar een andere locatie (of het ziekenhuis) nodig is.
c. Een persoon uit cat. 4 die gezondheidsklachten krijgt, dient zo snel mogelijk op een andere locatie te worden geïsoleerd. Deze persoon neemt direct telefonisch contact op met de toegewezen militair arts. De arts bepaalt of de klachten passen bij COVID-19. De toegewezen militair arts bespreekt de mogelijkheid tot testen en plaatst de medewerker in categorie 2. Indien de test positief is, gaat de 14 dagen quarantaine opnieuw in voor de overige personen van de slaapkamer of gemeenschappelijke ruimte.
d. Indien de isolatieduur verandert, brengt de toegewezen militair arts de persoon hiervan op de hoogte.

12. Vertrek uit de isolatielocatie

a. De toegewezen militair arts bepaalt het einde van isolatie, zo nodig in overleg met de GGD.
b. De toegewezen militair arts geeft de medewerker advies over inzetbaarheid en werkhervatting.
c. Eindreiniging van de isolatiekamers dient plaats te vinden cf. de CEAG richtlijn 'Reiniging en desinfectie COVID-19'.

Aanmeldingsformulier
Training ICU

Ministerie van Defensie

PERSONEELSVERTROUWELIJK

Op dit moment zijn het DGOTC, het UMC-U en het IDR bezig met een trainingsprogramma ter voorbereiding van een mogelijke tweede golf Covid-19. Deze voorbereiding zal bestaan uit twee fases. Allereerst de 3 à 4 daagse cursus, waarbij alle benodigde handelingen die worden verricht op een ICU tijdens Covid-19 aan de orde komen. Vervolgens een 4 à 5 daagse stage op een ICU, om een deel van deze handelingen daadwerkelijk in de praktijk te zien en zelf onder begeleiding uit te voeren. Ondanks dat de opdracht van de CDS er nog niet ligt, willen we u wel in de gelegenheid stellen om u in te schrijven voor deze training. In principe zijn de trainingsweken vanaf de eerste week van september tot en met de laatste week van oktober. Graag ontvangen we uw opgave, zo spoedig mogelijk, middels onderstaand aanmeldingsformulier.

PERSOONSGEGEVENS

Voorletters	
Roepnaam	
Achternaam	
Geslacht M/V	
Geboortedatum	- -
Werknemer ID	
BIG registratienummer	
Adres	
Postcode	
Woonplaats	
Mobiel nummer	06
Militair e-mailadres	@mindef.nl
Civiel e-mailadres	

ONDERDEEL EN FUNCTIEGEGEVENS

Onderdeel	
Functie	
Rang	
Direct leidinggevende	Naam: Functie: Telefoon: E-mailadres: @mindef.nl

BESCHIKBAARHEID

Heeft u een week waarin u beslist **niet beschikbaar** bent	
Opleidingsweek DGOTC/UMC-U	week
Stageweek	week

VOORKEUR REGIO

Daar waar mogelijk willen we rekening houden met uw **voorkeur** voor wat betreft de regio van de training	
Voorkeursregio	regio

Aanmeldingsformulier
Training ICU

Ministerie van Defensie

PERSONEELSVERTROUWELIJK

Civiel medische opleiding(en)	Jaar diploma
Ik heb een afgeronde opleiding klik om een keuze te maken Overige civiel medische opleiding(en)	

Militair medische opleiding(en)	Jaar diploma
Ik heb een afgeronde AMV-opleiding klik om een keuze te maken Overige militair medische opleiding(en)	

Werkervaring in de intramurale gezondheidszorg over de afgelopen 3 jaar		
Instelling	**Afdeling**	**In het jaar / aantal weken gewerkt**
		/ / /

Invullen indien van toepassing
Bij de vorige inzet Covid-19 heb ik al enige ervaring met het werken op een ICU opgedaan namelijk:

Dit ingevulde formulier terug sturen naar [redacted]**@mindef.nl**

BIJLAGE RR: (AANVRAGEN/REGISTRATIE GOEDEREN/DIENSTEN) bij OPERATIEBEVEL NO.2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

1. TOESTAND
   N/C

2. OPDRACHT
   N/C

3. UITVOERING
   a. Operatieconcept
      Defensie zal als gevolg van de huidige virusepidemie extra kosten maken en niet begrote uitgaven doen. Defensie wil hierop zicht houden en zal deze registreren. Indien er diensten of goederen aanvullend of afwijkend op de reguliere bedrijfsvoering moeten worden aangeschaft of kosten worden gemaakt en deze hebben een directe relatie met de huidige virusepidemie moeten deze meteen en achteraf traceerbaar zijn.
      (1) Onderstaande richtlijn geeft ten eerste aan wat wel en wat niet geregistreerd moet worden als voortkomend uit de virusepidemie;
      (2) Ten tweede geeft deze richtlijn aan hoe u dat kunt doen.

   b. Wat wordt geregistreerd
      De registratie is beslist comptabel, dat wil zeggen in SAP. Onder de registratie vallen de volgende zaken:
      (1) Extra uitgaven
         Dit betreft uitgaven die niet zouden zijn gedaan als er geen epidemie door het Corona-virus zou zijn. Voor deze uitgaven stelt u een ATB op. Dat leidt na het inkoopproces uiteindelijk tot betaling aan een leverancier buiten Defensie. Dat kan zowel een nieuwe overeenkomst betreffen of een uitbreiding van een bestaande overeenkomst.
      (2) Materiële kosten
         Bij onttrekkingen uit Defensiemagazijnen worden niet meteen extra uitgaven gemaakt. Toch moeten deze onttrekkingen wel worden geregistreerd. Dat geldt zowel voor verbruiks- als gebruiksgoederen. Voor beide gebruikt u een ATB. Dit ongeacht of het onttrekking voor het eigen Defensieonderdeel of voor een ander Defensieonderdeel of voor een externe partij is.
      (3) Personele kosten
         Kosten voortvloeiend uit opgedragen werkzaamheden in het kader van de epidemie worden opgevoerd in DiDo, zoals reiskosten, verblijfskosten, bevoorschotting of kleine materiele uitgaven. In het veld Toelichting neemt u het woord CORONA op.
      (4) Salarissen
         Salarissen voor personeel wat werkzaamheden in het kader van de epidemie uitvoert worden niet als zodanig geregistreerd. Wel eventueel overwerk, consignatie, toelagen en de inzet van reservisten, als dat specifiek ten behoeve van de epidemiebestrijding is gedaan. Over de registratie volgt nog informatie.

   c. Hoe wordt geregistreerd/aangevraagd
      (1) Verbruiksartikelen
         Hiervoor is een Statistische Interne Ordernummer (SIO 7200257) beschikbaar voor boekingen op kostenplaats dat bij elke behoefte (ATB, BO, afroep, verstrekking) gebruikt dient te worden. De werkwijze is in wezen vergelijkbaar met het toepassen van het opdrachtordernummer voor de 'reset Mali'. Dit betreft zowel bestedingsmarkeringen in FINAD als externe verwerving ERP M&F. Bij voorraadonttrekking moet gebruik worden gemaakt van de SIO. Bij (her)bevoorrading worden geen kosten geboekt en wordt de SIO dus niet gebruikt.

(a) ATB in SAP M&F
   i. Waar gebruik wordt gemaakt van SharePoint of papieren ATB: vermeld de aanduiding CORONA in de korte benaming van het formulier, ten teken dat de ATB als zodanig moet worden behandeld;
   ii. Vermeld de aanduiding CORONA in de eerste posities van koptekst van de ATB. De eerste 60 posities van dit veld worden opgenomen in de relevante BW-rapportages waaronder R096 Detail aanvragen tot bestellen. Zie BIJVOEGSEL 1 (WERKINSTRUCTIE POOLING ORDER) voor het juiste gebruik van tekst in ATB en bestelling;
   iii. Vermeld het SIO 7200257 in het veld order van de positieregel ATB (tabblad rubricering). Het SIO nummer wordt overgenomen in vervolgboekingen bestelling en betaling en kostenboeking bij materiaalafgifte. De SIO kan in combinatie met kostenplaats worden gebruikt bij de volgende documentsoorten ATB:

doc srt	rubriceringstype	positietype	SIO	gebruik
ATB NB	3: kostenplaats + SIO	leeg: normaal (artikel)	J	(voorraad)artikel op kostenplaats
	3: kostenplaats + SIO	S: service	J	dienst op kostenplaats
ATB ZINV	leeg: (artikel)	leeg: (artikel)	N	voorraadartikel in voorraad
	9: investeringen	leeg: (artikel)	J	(voorraad)artikel op kostenplaats
	9: investeringen	S: service	J	dienst op kostenplaats
ATB ZFB	3: kostenplaats + SIO	B: limiet	J	blanket order
ATB ZFO	3: kostenplaats + SIO	S: service	J	framework order
ATB ZFI	9: investeringen	B: limiet	J	framework/ blanket order inv
ATB ZFI	9: investeringen	S: service	J	framework/ blanket order inv
ATB ZNB	2: interne consumptie + SIO	M: intern transport	J	afroepen uit voorraad

(2) Gebruiksartikelen
Hierbij gaat gebruik gemaakt worden van de zogenaamde poolingorder. Zie BIJVOEGSEL 1 (WERKINSTRUCTIE POOLING ORDER). De aandachtpunten voor het gebruik van de poolingorder zijn:
   (a) Materieelbeheerders hebben de rol "Medewerker verkoop" niet. Deze zal separaat aangevraagd moeten worden bij de Key User;
   (b) Wanneer bekend is welke ziekenhuizen of andere instanties beleverd dienen te worden is het een vereiste dat er in SAP "debiteuren" worden aangemaakt. Deze actie wordt door DMO [redacted]@mindef.nl uitgevoerd;
   (c) Voor directe ondersteuning neem contact op met [redacted] of [redacted]

(3) Werkorders
Werkorders worden in het algemeen gebruikt voor onderhoud (Plant Maintenance) en voor verzameling van kosten voor specifieke onderwerpen (JIVC). Neem voor activiteiten in het kader van Corona die aanduiding op in de korte tekst van de order.

(4) DigiInkoop
Dit betreft afroepen die voortkomen uit werkzaamheden voor de epidemie en die

via DigiInkoop worden gerealiseerd. Vul in de omschrijving bestelaanvraag het woord CORONA in óf behandel behoeften als bestellingen die op bestedingsmarkering worden geboekt. Leg in dat laatste geval een middelenreservering CORONA aan met in het veld order de SIO 7200257 en vermeld het Defensieordernummer in het referentieveld van de DigiInkoop-bestelling.

(5) Zelfstandige Kleine Aanschaffingen (ZKA)
ZKA betreft de aankoop van artikelen of diensten die niet of niet snel via het reguliere proces kunnen worden verkregen. Vermeld in de ZKA aanvraag het woord CORONA. Verwerking vindt plaats op dezelfde wijze als DigiInkoop. Het ZKA team DOSCO draagt zorg voor nadere rapportage c.q. vastlegging van de bestelling in DigiInkoop.

(6) Overige (legacy)systemen
Daar waar aanvragen in overige (legacy) systemen moet worden uitgevoerd, moet waar mogelijk SIO-code 7200257 worden meegegeven in de aanvraag.

4. LOGISTIEK
N/C

5. BEVELVOERING EN VERBINDINGEN
N/C

Bijvoegsel:
BIJVOEGSEL 1 (WERKINSTRUCTIE POOLING ORDER). Geüpdatete versie digitaal beschikbaar:
WI Pooling Order

Vragenlijst medische screening t.b.v Geneeskundig onderzoek conform de MAW artikel 12h4a

Naam: .....

Rnr: .....

Peoplesoftnr: V00.....

BSN: .....

Deze vragenlijst informeert naar uw gezondheid en fysieke inzetbaarheid. Het is hierbij van belang dat u aangeeft of er medische bijzonderheden zijn opgetreden. U dient deze vragenlijst volledig en naar waarheid in te vullen en te ondertekenen op pagina 3. Met uw ondertekening op pagina 4 machtigt u de bedrijfsartsarts voor het opvragen van medische informatie indien dit nodig wordt geacht in het kader van deze medische beoordeling.
De door u verstrekte medische informatie valt onder het beroepsgeheim van de arts.

Functiegegevens:

Wat is de reden voor clusterverhoging/verlaging* ?.....

Wat is het gewenste functiecluster?.....

Wanneer bent u in dienst getreden bij Defensie? .....

Bij welke eenheid bent u in dienst getreden?.....

In welke functie bent u in dienst getreden? .....

Wat is uw huidige functie? .....

Sinds wanneer vervulde/ vervult u deze functie? .....

Wanneer heeft u voor het laatst de conditieproef afgelegd? .....

Wat waren uw scores? (kopie formulier conditieproefscores ondertekend door LO/S bijvoegen)

.....

Wanneer heeft u voor het laatst de FIT afgelegd? .....

Op welk niveau (1, 2, 3, 4, 5, 6) .....

*doorhalen wat niet van toepassing is.

Medisch geheim indien ingevuld

Naam:
Rnr:

---

1. Heeft u na uw indiensttreding blessures opgelopen of overbelastingsklachten gehad? ja / nee
   - Zo ja, wanneer? .....
   - Wat voor een blessure of overbelastingsklacht? .....
   - Zijn er nu nog klachten? ja / nee

2. Bent u na uw indiensttreding ziek geweest? ja / nee
   - Zo ja, wanneer? .....
   - Wat voor een ziekte? .....
   - Zijn er nog klachten? ja / nee

3. Bent u na uw indiensttreding onder medische behandeling geweest? ja / nee
   (b.v. ziekenhuis, huisarts, specialist, fysiotherapeut)
   - Zo ja, wanneer .....
   - Waarvoor? .....
   - Zijn er nu nog klachten? ja / nee

4. Bent u na uw indiensttreding in het ziekenhuis opgenomen geweest? ja / nee
   - Zo ja, wanneer? .....
   - Waarvoor? .....

5. Bent u na uw indiensttreding geopereerd? ja / nee
   - Zo ja, wanneer? .....
   - Waarvoor? .....

6. Gebruikt u medicijnen? ja / nee
   - Zo ja welke? .....
     .....
     .....

Medisch geheim indien ingevuld

Heeft u de volgende klachten of aandoeningen gehad:

7.	Klachten bij inspanning?	ja / nee
8.	Langdurig hoesten, benauwdheid?	ja / nee
9.	Astma, bronchitis?	ja / nee
10.	Hooikoorts, andere allergie?	ja / nee
11.	Longontsteking?	ja / nee
12.	Ingeklapte long (pneumothorax)?	ja / nee
13.	Hoge bloeddruk?	ja / nee
14.	Hartziekte, hart(klep)gebrek, hartruis, hartritmestoornis?	ja / nee
15.	Flauwvallen, wegrakingen?	ja / nee
16.	Zware hoofdpijn, migraine?	ja / nee
17.	Toevallen, vallende ziekte (epilepsie)?	ja / nee
18.	Ernstig hoofdletsel, hersenschudding?	ja / nee
19.	Verminderd gezichtsvermogen?	ja / nee
20.	Beschadiging oog, herhaalde oogontstekingen?	ja / nee
21.	Verminderd gehoor, doofheid?	ja / nee
22.	Oorpijn, middenoorontsteking, ontsteking gehoorgang?	ja / nee
23.	Ontsteking van neusholten, kaakholten, voorhoofdholte?	ja / nee
24.	Duizeligheidklachten?	ja / nee
25.	Langdurig of steeds terugkerende maag- of buikklachten?	ja / nee
26.	Lever- en galwegaandoeningen?	ja / nee
27.	Ernstige infectieziekten?	ja / nee
28.	Suikerziekte?	ja / nee
29.	Schildklierafwijkingen?	ja / nee
30.	Urinewegaandoeningen (nier, nierstenen, blaas, prostaat)?	ja / nee
31.	Gynaecologische problematiek?	ja / nee/ n.v.t.
32.	Langdurig of steeds terugkerende nekklachten?	ja / nee
33.	Langdurig of steeds terugkerende rugklachten?	ja / nee
34.	Hernia rug, gebroken / verschoven wervel?	ja / nee
35.	Langdurig of steeds terugkerende schouderklachten?	ja / nee
36.	Gebroken sleutelbeen, arm, pols, hand?	ja / nee
37.	Langdurig of steeds terugkerende knieklachten?	ja / nee
38.	Meniscusletsel knie?	ja / nee
39.	Gescheurde kniebanden?	ja / nee
40.	Langdurig of steeds terugkerende onderbeenklachten (bv. shin splint)?	ja / nee
41.	Langdurig of steeds terugkerende enkelklachten?	ja / nee
42.	Gescheurde enkelbanden?	ja / nee
43.	Langdurig of steeds terugkerende voetklachten?	ja / nee
44.	Gebroken bekken, been, enkel of voet?	ja / nee
45.	Overgevoeligheid voor voedingsmiddelen?	ja /nee
46.	Overgevoeligheid voor geneesmiddelen?	ja /nee
47.	Zonnesteek of warmtestuwing?	ja / nee
48.	Vorst- of bevriezingsletsel letsel van ledematen (vingers, tenen)?	ja / nee
49.	Psychische / psychiatrische problematiek (zoals overspannen, burn out, depressie, angst- en paniekaanvallen, psychische klachten na / tijdens uitzending)?	ja / nee

Hierbij verklaar ik dat ik alle bovenstaande vragen naar waarheid heb beantwoord:

Naam: .....

Registratienummer / idnummer: ...../.....

Datum: ..... Handtekening: .....

DGO/CEAG BGZ
Regio Midden

Gebouw J, MPC 52 A
Antwoordnummer 866
3800 VB Amersfoort

Machtiging aanvraag medische gegevens

De ondergetekende,

Naam:

Adres:

Geboortedatum:

1. Verklaart hierbij geen bezwaar te hebben tegen het verstrekken van medische gegevens in het kader van een Geneeskundig onderzoek conform de MAW artikel 12h4a
2. Geeft hierbij zijn / haar (militaire) huisarts / specialist toestemming bedoelde gegevens te verstrekken aan bedrijfsarts van de afdeling Bedrijfsgezondheidszorg (BGZ) van het CEAG.

Gezien en akkoord,

Plaats:

Datum:

Handtekening:

BIJLAGE X (COMMUNICATIE) bij OPERATIEBEVEL NO. 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) van COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

Refertes:
a. Memo BS2020004757 (Reguliere communicatie tijdens coronacrisis);
b. Nota BS202004941 Communicatie uitvoering bijstandsverzoeken Coronacrisis (19 maart 2020).

Tijdzone: B

1. TOESTAND
Zie rompbevel

2. OPDRACHT
Zie rompbevel

3. UITVOERING
a. Communicatieorganisatie
(1) DCo voert de regie op de corporate communicatie. DCo is vertegenwoordigd in het DOPS CAT en Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie om woordvoeringslijnen Rijksbreed af te stemmen;
(2) DCo is primair verantwoordelijk voor externe communicatie en houdt de centrale intranetpagina op defensie.nl actueel;
(3) DOPS verzorgt de berichtgeving naar missiegebieden;
(4) Staf CLAS / DT&O voert de regie op lijncommunicatie richting de CLAS eenheden. Dit betreft hoofdzakelijk operationele aanwijzingen en periodieke updates. Parallel informeert Staf CLAS / Communicatie de secties communicatie van de eenheden;
(5) De commandant is het eerste aanspreekpunt binnen de eigen eenheid voor meldingen van ziekteverschijnselen van individuele medewerkers. De commandant informeert vervolgens de directe werkomgeving/eenheid van de medewerker, zonder daarbij in detail te treden over de identiteit van de medewerker (anonimiseren). Dit dient te worden vergezeld met informatie over wat nu verder gaat gebeuren en instructie over hoe verder te handelen. Noot: In sommige gevallen moet er breder geïnformeerd worden dan alleen de eigen eenheid, denk bijvoorbeeld aan DBBO, Paresto, VEVA;
(6) De commandant informeert via de medische lijn Staf CLAS / GZHZ over meldingen.

b. Communicatiedoelen
(1) Het tijdig en eenduidig informeren van individuele medewerkers, commandanten en thuisfront over ontwikkelingen rond COVID-19 en voorzorgsmaatregelen zodat continuering van bedrijfsprocessen binnen CLAS gewaarborgd blijft;
(2) Het informeren van externe doelgroepen zoals opinieleiders en de Nederlandse samenleving over de reguliere bedrijfsvoering van CLAS en de impact die de COVID-19 maatregelen hebben op de eenheden van de landmacht (inclusief uitvoering bijstandsverzoeken als gevolg van corona-crisis, ergo: geen communicatie over - voorbereidingen op - mogelijke inzet / speculatie).

c. Generieke informatie COVID-19
(1) De situatie wijzigt dagelijks. Ter bevordering van de eenduidigheid en tijdigheid wordt generieke COVID-19 informatie geclusterd op één plek op intranet:
Actuele informatie:

(2) Plaatsing van intranetberichten geschiedt tussen 07.00 en 19.00 uur. Op deze Defensie intranetsite zijn factsheets, flyers en posters met b.v. nadere instructies te vinden;
(3) Nieuwsberichten op de Defensie intranetpagina worden standaard doorgeplaatst naar de portalen van de Defensieonderdelen;
(4) Bij uitzonderlijke situaties (denk hierbij aan grootschalige besmetting) wordt door C-LAS een "mail to all CLAS-users" gebruikt;
(5) Leidinggevenden kunnen gezondheid gerelateerde vragen stellen aan CEAG: CEAG.coronavirus@mindef.nl;
(6) Frequently Asked Questions worden bijgewerkt door CEAG.

d. Externe communicatie over reguliere bedrijfsvoering
(1) Communicatie over reguliere bedrijfsvoering wordt voortgezet;
(2) Deze communicatie moet feitelijk van aard zijn en gepast. De informatieplicht die defensie heeft richting het publiek is hierin leidend. Reguliere bedrijfsvoering is: Werkbezoeken, oefeningen en opleidingen, impact van COVID-19 op de Normale bedrijfsvoering is niet: Eenheden die zich aan het voorbereiden zijn op. inzet rond COVID-19;
(3) Berichtgeving over COVID-19 heeft voorrang op reguliere berichten;
(4) Uitgangspunt is dat eventuele besmettingen van medewerkers (in verband met de privacy) niet extern worden gecommuniceerd, enkel via de officiële (medische) lijn richting RIVM. Indien er meerdere gevallen van besmetting zijn.en dit een omvangrijke impact heeft op de bedrijfsvoering, wordt een nieuwe afweging gemaakt.

e. Externe communicatie over uitvoering bijstandsverzoeken i.r.t. COVID-19
(1) Zie voor uitvoeringsbepalingen ook referte b;
(2) De communicatie is proportioneel en zo feitelijk mogelijk. Het gaat uitdrukkelijk niet om het profileren van onze organisatie, noch Defensie als geheel, noch ieder onderdeel afzonderlijk. Het gaat om de inzet en de bijdrage van Defensie aan de samenleving in crisistijd;
(3) Bijstandsverzoeken zorgen niettemin voor verhoogde zichtbaarheid en maakt een professionele en representatieve uitstraling nog belangrijker;
(4) Zowel vanuit organisatie-oogpunt (informatief) als vanuit journalistiek perspectief is wenselijk dat militairen op beeld herkenbaar zijn middels hun -correct – tenue;
(5) Daarom dienen zij bij inzet (indien toegestaan/mogelijk) militair tenue te dragen of binnen bereik te hebben om aan te kunnen trekken, mits de inzet dat toelaat en er geen operationele bezwaren bestaan;
(6) Als Defensie bijstand levert, dan gebeurt dat op verzoek van een burgemeester, departement of andere dienst. Het betreffende gezag is primair verantwoordelijk voor de communicatie. Afstemming met dit gezag is dan ook een voorwaarde voor de 'eigen' communicatie van Defensie;
(7) Als het niet op operationele of zwaarwegende praktische bezwaren stuit, reist de militair in militair tenue naar de inzet en terug;
(8) Per inzet maakt DCO voor Defensie de afweging of het wel of niet 'gepast' is om actief over te communiceren en welke vormen van communicatie geschikt zijn;
(9) Verzoeken van landelijke media moeten worden afgestemd met comm CLAS;
(10) Als onderdelen informatie over *nieuwe* inzet via hun eigen kanalen willen verstrekken, moet dit worden afgestemd met DCo. Op de eigen kanalen mogen na de eerste centraal gecoördineerde communicatie over inzet ook verdere

sfeerrapportages gepubliceerd worden. Deze vervolgrapportages hoeven niet te worden voorgelegd;

(11) Ook verzoeken van regionale media over lopende bijstandsinzet – waarover initieel centraal is gecommuniceerd – hoeven de eenheden niet voor te leggen. Wel dienen de eenheden CLAS Communicatie hierover te informeren. Ook hierbij geldt het uitgangspunt van dosering. Vermeld moet worden: welk medium, wanneer het item verschijnt en wat de belangrijkste topics zijn;

(12) Spreek bij inzetten over de specifieke inzet en verwijs voor het totaaloverzicht en –cijfers naar DCo en/of de COVID-pagina 'Defensie en COVID-19' op defensie.nl, tenzij hierover met (input van) DCo andere afspraken zijn gemaakt.

f. Interne communicatie
   (1) Interne communicatie moet erop gericht zijn medewerkers te informeren;
   (2) Zowel bij inzet, als niet-inzet draagt interne communicatie bij aan het beperken van de gevolgen van COVID-19;
   (3) Bij inzet waarbij militairen in het publieke domein worden ingezet worden zij van tevoren voorzien van communicatierichtlijnen en kernboodschappen door de eigen sectie communicatie.

g. Communicatiemiddelen
   (1) Intranet: Op de intranetportalen publiceert defensie als eerste berichten over inzet;
   (2) Defensie.nl: Op Defensie.nl is een pagina ingericht met informatie over de inzet van Defensie in de coronacrisis. Centraal element op de pagina is een infographic die steeds wordt aangepast als er sprake is van nieuwe inzet. Daarnaast is er per inzet feitelijke informatie te vinden op de pagina;
   (3) Sociale media: Op de corporate sociale media wordt bij iedere nieuwe inzet een informatief bericht geplaatst en een verwijzing naar de infographic/informatiepagina op www.defensie.nl. Gedurende de inzet kunnen de eenheden clips maken om het werk van Defensie toe te lichten en te verduidelijken. Alle Defensieonderdelen delen dezelfde informatie en er worden afspraken gemaakt over het benoemen van alle Defensieonderdelen;
   (4) Defensiekrant: Wekelijks verschijnt de Defensiekrant met achtergrondartikelen. Ideeën voor items kunnen worden aangedragen bij CLAS Communicatie;
   (5) De Landmacht: Verschijnt 1 x per 2 weken. Ideeën voor items kunnen aangedragen worden bij CLAS Communicatie;
   (6) KL-app: Nieuwsitems worden hierop gedeeld;
   (7) Advies om actief medewerkers te stimuleren zich te abonneren op de Defensiekrant en De Landmacht en de KL-app te downloaden.

h. Lijn van woordvoering algemeen
   (1) Het COVID-19 virus verspreidt zich nog steeds in NLD. Defensie volgt de richtlijnen van Rijksbrede bestuurlijke en medische autoriteiten. Voor Defensie bekrachtigt het CEAG de adviezen van het RIVM en geeft advies aan Defensiepersoneel. De Koninklijke Landmacht blijft de crisis vanzelfsprekend nauwgezet volgen;
   (2) Defensie doet geen externe meldingen over individuele gevallen. Evt. besmettingen worden via de officiële lijn aan het RIVM gemeld. Deze worden dagelijks meegenomen in de nationale (collectieve) meldingen;
   (3) Defensie en de Landmacht staan altijd klaar om civiele autoriteiten te ondersteunen. Defensie houdt rekening met verschillende scenario's en staat in nauw contact met de civiele autoriteiten. Defensie gaat niet verder diep in op deze scenario's, anders dan globaal als voorbeeld;

(4) Defensie houdt hierbij rekening met uiteenlopende scenario's, zoals opvang, transport en distributie, geneeskundige steun en geniecapaciteit;
(5) Defensie kan ook de politie ondersteunen bij het handhaven van de openbare orde. Dat is op dit moment niet aan de orde.

i. Lijn van woordvoering bij inzet
(1) Voor ieder geval van bijstand wordt een op de specifieke activiteit gerichte boodschap geformuleerd;
(2) Daarbij wordt de volgende redeneerlijn gehanteerd:
- De uitbraak van COVID-19 heeft groot effect op de Nederlandse samenleving;
- De civiele autoriteiten doen alles wat zij kunnen om het virus maximaal te controleren;
- Defensie ondersteunt en staat altijd klaar om de civiele autoriteiten en de Nederlandse bevolking te helpen in bijzondere omstandigheden, zoals nu bij de bestrijding van COVID-19.

(3) Format woordvoeringslijn: Defensie levert hier ondersteuning bij / aan XXX. We leveren XXX capaciteit / personeel / materieel. We leveren deze bijstand op verzoek van de burgemeester van XXX / Ministerie van XXX of / XXX;
(4) Voorbeeld inzet OOCL op 25 maart 2020: Defensie is hier voor ondersteuning van het Viecuri Medisch Centrum in Venlo. We stellen een mobiel röntgenapparaat van Defensie beschikbaar en vervoeren deze vanaf onze locatie in Ermelo naar het ziekhuis in Venlo. Naast het transport zorgen we ook voor uitleg door onze specialisten aan de specialisten van het ziekenhuis in Venlo. We doen dit op verzoek van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. We zijn trots dat we deze inzet kunnen leveren en de mensen kunnen helpen;
(5) Algemene kernboodschappen voor medewerkers die worden ingezet:
- Eén van de hoofdtaken van Defensie is het beschermen van de bevolking en ondersteunen van civiele autoriteiten;
- Op het moment dat politie, brandweer en ambulancediensten / civiele hulpdiensten capaciteit tekort komen kan de overheid bij defensie om steun verzoeken;
- Militairen zijn getraind in het optreden onder moeilijke omstandigheden. Ze zijn is staat om met snel wijzigende en complexe situaties om te gaan. Als het moet kunnen ze improviseren om de opdracht uit te voeren;
- Om in het geval van crisis of rampen te kunnen helpen heeft Defensie 24 uur per dag, 365 dagen per jaar personeel stand-by staan voor nationale taken;
- Defensie analyseert in haar operatiecentra en hoofdkwartieren continu de actuele situatie in Nederland en ontwikkelt diverse scenario's waarbij militaire steun gevraagd kan worden;
- Defensie heeft verschillende specialistische capaciteiten in huis. Denk aan hoogwaardig geneeskundig en technisch personeel en materieel, een grote diversiteit aan logistieke capaciteiten en aan militairen die locaties en objecten kunnen beveiligen;
- We zijn goed opgeleid en getraind voor onze taken, in staat om tussen om tussen de mensen op te treden en samen te werken met civiele instanties.

j. Lijn van woordvoering missies en personeel in buitenland
(1) Ook buiten Nederland is de invloed van COVID-19 nog steeds groot. De lopende buitenlandse missies van Defensie worden geraakt door de wereldwijde pandemie;

(2) Als gevolg van de wereldwijde pandemie zijn in diverse missiegebieden de operaties stilgelegd of teruggeschroefd. Defensie heeft bij diverse missies niet-essentieel personeel teruggehaald uit de missiegebieden;
(3) Defensie houdt de situatie in de uitzendgebieden nauwlettend in de gaten, in overleg met het RIVM, onze lokale artsen, het Ministerie van Buitenlandse Zaken en onze internationale partners ter plaatse;
(4) In veel landen waar Defensie actief is zijn maatregelen van kracht om de verspreiding van het virus tegen te gaan;
(5) De maatregelen vragen veelal aanpassingen aangaande het in-en uitroteren (inclusief verlofreizen) van de ingezette militairen. Defensie bekijkt hoe hier maatwerk kan worden geleverd;
(6) Voor de missiegebieden en in Europa worden de maatregelen van het gastland (Host Nation), de leidende coalitiepartner (Lead Nation) en de NAVO-partner gevolgd. In sommige missiegebieden en NAVO-landen worden bepaalde militaire processen gelimiteerd om verdere verspreiding van het virus te voorkomen. NLD militairen ter plaatse volgen deze richtlijnen;
(7) Militairen in het buitenland hebben altijd toegang tot medische zorg. Indien militairen gezondheidsklachten krijgen, dan kunnen zij zich tot hun lokale arts wenden. Dat geldt ook voor COVID-19. Voor militairen in het buitenland gelden dezelfde preventieve maatregelen als hier in Nederland, waarbij hygiëne het sleutelwoord is. Daar wordt actief op gewezen;
(8) Eventuele woordvoering over besmettingen van militairen in het buitenland ligt bij DCo.

4. LOGISTIEK
N/C

5. BEVELVOERING EN VERBINDINGEN
a. Bevelvoering
Zie rompbevel.

b. Verbindingen

Hfd Afd Communicatie OOCL	[redacted]	[redacted]
Woordvoerder van dienst CLAS		[redacted]
Woordvoerder van dienst DCO		[redacted]

BIJLAGE TT: (FINANCIELE ZAKEN) bij OPERATIEBEVEL NO. 2020-069 (PERSISTENCE COVID-19) VAN COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

1. TOESTAND
   N/C

2. OPDRACHT
   N/C

3. UITVOERING
   Zorg dragen voor een juiste registratie van de uitgaven die gedaan worden in het kader van COVID-19.
   a. Vergoeding voor meerdaagse activiteiten
      Indien personeel in het kader van COVID-19 wordt ingezet op basis van vergoeding voor meerdaagse activiteiten, dan dient bij het muteren hiervan de activiteitcode "0910" te worden ingevoerd. Deze inzet is bijzondere inzet (wordt bepaald door HDP) cfm VROB artikel 1 lid 2 j.
   b. Budgetmutaties
      Zowel bij gereedstelling als inzet zijn er twee centrale budgetnummers aangemaakt. Dit zijn:
      (1) 97841010000 Voeding COVID-19;
      (2) 97844090000 Overige kosten COVID-19;
      (3) Vermeld de aanduiding CORONA.
   c. PeopleSoft
      Voor het personeel van CLAS geld dat bij het muteren in PeopleSoft van overwerk, dienstreizen, beschik-/bereikbaarheid in de kolom opmerking het volgende moet komen te staan: "CORONA".
   d. FAQ P&O COVID-19
      Vanwege COVID-19 zijn een aantal regels in het leven geroepen of aangepast. Antwoorden op veel gestelde P&O vragen zijn opgenomen op de pagina COVID-19. http://intranet.mindef.nl/portaal/actueel/dossiers/covid-19/covid19.aspx.

4. LOGISTIEK
   N/C

5. BEVELVOERING EN VERBINDINGEN
   N/C

BIJLAGE ZZ: (VERZENDLIJST) bij OPERATIEBEVEL NO. 2020-069 (PERSISITANCE COVID-19) van COMMANDANT OPERATIONEEL ONDERSTEUNINGSCOMMANDO LAND

INTERN
1. VUSTCo;
2. 101GNBat;
3. 1CMICo;
4. 400GNKBat;
5. B&TCo;
6. C2OstCo
7. JISTARC;
8. OGCLAS;
9. EODD;
10. LIMC.

HQ OOCL
11. Commandant;
12. Plaatsvervangend Commandant;
13. Commando Adjudant;
14. Chef Staf;
15. Ops HQ OOCL
16. Hoofd Sectie G1;
17. Hoofd Sectie G2;
18. Hoofd Sectie G3;
19. Hoofd Sectie G4;
20. Hoofd Sectie G5;
21. Hoofd Sectie G6;
22. Hoofd Sectie Verplaatsingen;
23. Hoofd Bureau Communicatie;
24. Hoofd Bureau Juridische Zaken;
25. Secretaris Medezeggenschapscommissie;
26. Stafarts;
27. Dedicated Controller;
28. Dedicated P&O Adviseur;
29. Headquarters Support.

EXTERN
30. CLAS/DT&O/HFD UITV;
31. CLAS/ST CLAS/DT&O/ACKL;
32. CLAS/ST CLAS/DT&O/TOC;
33. C-OTCO.

[redacted]

Van: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ
Verzonden: woensdag 21 oktober 2020 09:46
Aan: [redacted] /ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I [redacted], [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Onderwerp: Fwd: AVG perikelen en de UAVG

From: "[redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI" [redacted]@mindef.nl>
Date: Tuesday, October 20, 2020 at 5:48:12 PM
To: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI/BUR LIM" [redacted]@mindef.nl>
Cc: "[redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/KCEN" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV" [redacted]@mindef.nl>
Subject: RE: AVG perikelen en de UAVG

Beste [redacted] dank voor de tijd en moeite die je genomen hebt om onderstaande (lijvige) antwoord te dichten. Je/jullie zijn van harte welkom, dat ten eerste, en laten we even een moment plannen, ik zal het initiatief nemen. Wel heb ik enkele bemerkingen op onderstaande relaas, omdat ik denk dat daar wat veronderstellingen onder zitten die mogelijk incorrect zijn vanuit een operationele optiek en die we soms op de werkvloer anders ervaren. We laten ons graag overtuigen van enig ongelijk.
Daarnaast zou het fijn zijn als het aanbod om mee te denken ook daadwerkelijk omgezet wordt in constructieve actie. De data/gegevens-uitdagingen waar we in toenemende mate tegen aan botsen mogen inmiddels gevoeglijk bekend zijn in de juridische lijn ☺.

Zie onder in blauw

[redacted], wil je svp een moment inplannen met [redacted] en [redacted] ?
HG!
[redacted]

From: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ
Sent: maandag 19 oktober 2020 08:33
To: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI
Cc: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/KCEN ; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR P&O/AFD ADV&HR/SIE ADVIES ; [redacted] CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV ; [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT ; [redacted] BS/AL/DGB/DBE/AFD BGD
Subject: RE: AVG perikelen en de UAVG

Beste [redacted]

Zoals toegezegd hierbij een wat uitgebreidere reactie op jouw eerste vraag. Mijn eerste antwoord was wat uit de heup geschoten en derhalve niet volledig. Het betreft hier overigens uiterst weerspannige materie, die wettelijk en politiek nogal hard zit dichtgetimmerd. Dat zal hieronder ook wel wat duidelijker worden.

In het algemeen kan ik het volgende stellen. Zoals bekend bepaalt de wetgever wat mag, ook ten aanzien van de activiteiten van defensie, zowel tijdens als buiten inzet. De wetgever heeft daar zijn redenen voor en legt daar ook verantwoording voor af (bijvoorbeeld in een Memorie van Toelichting bij een wet). Een wet komt ook niet zonder slag of stoot tot stand. Wijziging van een wet overigens ook niet. Het wijzigen van wetten is een langdurig en moeizaam proces, zeker als het de privacy betreft en nog meer als er een harde koppeling met grondrechten

bestaat. Verder in deze mail zal ik wat dieper en technischer ingaan op de vraag welke beperkingen er nu gelden voor defensie. Dat is redelijke zware kost.

Met bovenstaande wordt toch enigszins de indruk gewekt dat uitputtend over de implicaties van deze wetgeving op alle uitvoerende niveaus is nagedacht, wat wellicht niet zo is. Wetswijziging kan ook vrij snel (1,5 jaar, incl behandeling in beide Kamers), heb ik de afgelopen jaren aan de J&V kant ervaren. Vergt wel enige inzet en commitment natuurlijk, maar zeker geen onmogelijkheid.

Wij (juristen) krijgen regelmatig – expliciet dan wel impliciet – te horen dat wij wet- en regelgeving te restrictief uitleggen, of niet progressief genoeg zijn in ons denken enz., waardoor we bepaalde gewenste ontwikkelingen zouden belemmeren. Dit is niet terecht. Wij leggen de wet uit zoals hij (bedoeld) is; dat is ook onze taak naar commandanten toe, mede om hen te beschermen tegen onrechtmatig handelen of teleurstellingen.

Daar ben ik het slechts ten dele mee eens. Het is mij de afgelopen 30 jaar regelmatig gebleken dat de ene uitleg of interpretatie nogal afwijkt van de andere. Bijvoorbeeld de WIV, die door de juristen bij de MIVD soms toch echt anders geïnterpreteerd wordt door de juristen van de AIVD, terwijl het toch echt de zelfde wet betreft. Gevallen waar we vanuit Defensie iets voorleggen aan een toezichthouder of een rechter voor jurisprudentie zijn me niet echt bekend, maar wellicht bestaan ze wel.

Dat laat onverlet dat we binnen de kaders van de wet graag willen meedenken. Sterker nog: wij zien de noodzaak van verdere ontwikkelingen en de noodzaak voor relevante inzet en O&T. Dat meedenken doen we op allerlei terreinen, dus ook ten aanzien van vragen die uit jouw organisatie komen en jouw organisatie betreffen. Weet ook dat over het antwoord op je vragen doorgaans afstemming plaatsvindt in de juridische keten, zodat er een afgewogen en accuraat antwoord komt op jullie vragen. Doorgaans zullen dus meerdere juristen in de organisatie met vragen uit jouw organisatie bezig zijn. Hoewel ongetwijfeld goed bedoeld is het dan niet handig als een antwoord of analyse van onze juristen in twijfel wordt getrokken en er vervolgens elders in de organisatie gezocht wordt naar een antwoord dat beter past. We moeten elkaar strak bij de hand houden, vooral in deze weerspannige materie. Doen we dat niet dan leidt dat tot miscommunicatie, frustratie en contraproductief handelen. Ik hecht er daarom veel waarde aan te benadrukken dat vragen van juridische aard in eerste instantie daar worden neergelegd waar ze horen: bij de militair juridische adviseurs van de Koninklijke Landmacht, en in de lijn. Voor jou is dat natuurlijk JZ OOCL. Daarbij mag je ervan uitgaan dat hun antwoorden met juristen in de volledige juridische keten zijn afgestemd en gedragen worden. In dat kader zou ik nog graag een keer langskomen bij LIMC om van gedachten te wisselen. Als jij daar ook heil in ziet, neem dan contact met me op. Dan komen we een keer langs.

Hier wordt de suggestie gewekt dat er selectief geshopt wordt. Mijn constatering is dat er soms verregaande uitspraken gedaan worden door juristen op niveau X of Y, recent nog drie voorbeelden, die bij nader inzien te snel of uit de heup gebeuren, en daarmee nodeloos restrictief zijn. Zeker als het om nieuwe zaken gaat, bijvoorbeeld in het digitale domein, terwijl de interpretatiekader gebouwd is in het fysieke domein. Ik juich afstemming zeker toe, mede omdat wetgeving complex is, en niet elke jurist specialist is op ieder thema of discipline lijkt me. Zie ook de sessie waarin ik je uitgenodigd had in de Nieuwe Uitleg. Er zijn soms andere mogelijkheden die bv het OM of het LP ziet, die niet bekend zijn bij onze eigen juristen. Dat geldt ook voor de MSOB/verwerkersovereenkomst oplossing, die kwam van de NCTV af en niet vanuit de eigen juridische koker. Nu blijkt bijvoorbeeld dat de nationale politie toestemming heeft gegeven voor het delen met informatie met het LIMC, terwijl daarvoor dat in de discussie aan onze zijde afgedaan werd als 'politiegegevens, dat kan nooit' .

Er schijnt een intern juridisch afstemmingsdocument te zijn over toezeggingen of ingenomen standpunten ten aanzien van het LIMC en JISTARC, ik ben daar wel erg benieuwd naar. In het kader van transparantie en ondersteuning naar commandanten toe, zou het wel fijn zijn als dat ook gewoon periodiek besproken en gedeeld wordt. Inmiddels wordt Het helpt bijvoorbeeld, dat als na een twee uur durende discussie blijkt dat de AVG helemaal niet in het geding is bij het gebruik van specifieke tooling (na eerder afwijzing door een jurist), maar dat het juist helpt om aan de goede kant van de wetgeving te blijven, dat we dat graag dan ook zwart-op-wit zien. Voorkomt discussies in de toekomst.

Momenteel wordt er gewerkt aan een werkbaar kader voor het LIMC in samenspraak tussen DJZ, DGB en DAOG bijvoorbeeld. OOCL is daar niet bij betrokken. Ook het doorzetten van de email aan van [redacted] aan jou heeft

gewoon te maken met logica en niet 'shoppen'. De eerste AVG coördinator in de lijn bevindt zich op staf CLAS en niet bij OOCL, vandaar.

Hierna wordt mijn toelichting juridischer en technischer, dus: voor de liefhebber!
In mijn eerste mail gaf ik al aan wat de Nederlandse wet- en regelgeving bepaalt, nl. dat de AVG ook bij inzet gewoon van toepassing is (behoudens een aantal artikelen) en ook alleen voor zover dat noodzakelijk is voor de uitvoering van het mandaat en voor de bescherming van de troepenmacht. Dat alleen **inzet** – en niet ook oefenen en trainen – is uitgezonderd volgt rechtstreeks uit de AVG en uit de Uitvoeringswet AVG (UAVG). De UAVG is de Nederlandse wet die de ruimte - voor nadere invulling die er nog is - in de AVG invult. Het betreft hier dus nationale wetgeving.

Het LIMC combineert juist inzet, gereedstelling en innovatie. Er is bij ons dus geen strakke scheiding zoals die traditioneel van toepassing is. De kern van de zaak is dat we, ook beleidsmatig, getuige de Defensievisie 2035, steeds meer praten van permante staat van conflict, hybrid warfare, etc. De praktijk getuigt hier ook steeds meer van, zoals flintlock, ojp, efp etc. Dat zal alleen maar toenemen. Daarnaast is gereedstelling op de traditionele manier steeds minder effectief, de rijke informatieomgeving is gewoon niet te simuleren met doen alsof die niet bestaat. Effect van negeren is leegloop bij eenheden zoals het JISTARC, ook omdat het personeel prima de implicaties van wet en regelgeving prima begrijpt, maar ziet dat het effect van niet kunnen opleiden en trainen voor je werk desastreus zal zijn als er wel een inzet plaatsvindt of als er ineens op de rode knop gedrukt zal worden. Het is ook niet voor niks dat in de opdracht van [redacted] juist het kijken naar het juridisch kader nu met spoed heropgenomen staat in zijn opdracht.

Blijven terugverwijzen naar hoe we het de afgelopen jaren hebben gedaan biedt geen soelaas voor nieuwe realiteiten. Ik zou het waarderen als er pro-actief, vanuit de juridische lijn een taskforce wordt samengesteld om hier naar te kijken. Zet willen meedenken dan svp ook om in actie.

Het klopt dat de EU-verordening (de AVG) bepaalt dat verordening niet van toepassing is op het verwerken van persoonsgegevens door lidstaten "in het kader van activiteiten die *buiten* de werkingssfeer van het Unierecht vallen" en "bij de uitvoering van activiteiten die *binnen* de werkingssfeer van titel V, hoofdstuk 2, VEU vallen".
In de UAVG wordt deze bepaling niet als zodanig overgenomen, maar wordt bepaald dat de AVG **juist wel** van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens "in het kader van activiteiten die buiten de werkingssfeer van het Unierecht vallen" en "door de krijgsmacht ter uitvoering van activiteiten die binnen de werkingssfeer van titel V, hoofdstuk 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie vallen" (artikel 3 UAVG, lid 1 en onder b.).
Nederland heeft hiertoe besloten in verband met artikel 10 van onze Grondwet, waarin is bepaald dat eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer een grondrecht is en dat bij wet regels dienen te worden opgesteld die de privacy bij vastlegging en verstrekking van persoonsgegevens beschermen en het recht op transparantie, inzage en verbetering door de burger garanderen.

Door de AVG van overeenkomstige toepassing te verklaren op <u>alle verwerkingen</u> bij Defensie wordt voorkomen dat er een *"privacy-vacuüm of privacy niemandsland"* ontstaat waarmee we handelen in strijd met art 10 van onze Grondwet. Het gaat om de verwerking en bescherming van persoonsgegevens van onze eigen militairen en burgers, maar ook van derden tijdens operaties. Op dergelijke verwerking zijn dus op grond van de Grondwet nadere wettelijke regels ter bescherming van de privacy van toepassing. (Voor zover het overigens gaat om verwerkingen die bij Defensie plaatsvinden ter uitvoering van taken van de inlichtingen en veiligheidsdiensten (inclusief MIVD) en taken van Justitie en Politie (inclusief KMar) zijn sectorspecifieke wetten van toepassing, nl. de Wet op de Inlichtingen en Veiligheidsdiensten, de Wet Justitiële en Strafvorderlijke gegevens en de Wet Politiegegevens (deze laatste twee wetten vloeien niet alleen voort uit de Grondwet, maar ook uit een andere EU-richtlijn (EU 2016/680), waarmee duidelijk wordt dat de AVG niet de enige Europese regelgeving is die ziet op bescherming van persoonsgegevens)).

Niemand wil iets doen in strijd met de (Grond)wet en als burger ben ik persoonlijk heel blij met dit uitgangspunt.

De Memorie van Toelichting bij artikel 3 van de UAVG (zie TK 2017-2018, 34851) zegt hierover het volgende (Wbp = Wet bescherming persoonsgegevens):

> *"Zoals hierboven aangegeven zijn gegevensverwerkingen in het kader van <u>inzet</u> van de krijgsmacht op basis van artikel 2 van de verordening uitgesloten van de reikwijdte van de verordening. <u>Het is desalniettemin</u>*

wenselijk dat op verwerkingen door de krijgsmacht ten behoeve van de uitvoering van haar taken, bedoeld in artikel 97 van de Grondwet, de Uitvoeringswet en de verordening in beginsel wel van toepassing onderscheidenlijk van overeenkomstige toepassing zijn. Hiermee wordt de huidige in de Wbp vervatte lijn (artikel 2, derde lid, van de Wbp) voortgezet dat ook in geval van inzet of het ter beschikking stellen van de krijgsmacht waar mogelijk de algemene beginselen voor de verwerking van persoonsgegevens in acht worden genomen."

De Memorie van Toelichting vervolgt:

"Er moet evenwel een mogelijkheid zijn om af te wijken, omdat bij inzet in internationale militaire operaties niet altijd kan worden gevergd dat alle bepalingen onverkort worden toegepast. De omstandigheden waarin de krijgsmacht soms moet functioneren, laten dat niet altijd toe. Hierom is het wenselijk om de Minister van Defensie de bevoegdheid te geven om hierop een uitzondering te maken als er sprake is van daadwerkelijke operationele inzet van de krijgsmacht.

De UAVG maakt daarom in artikel 3, lid 3 onder a een uitzondering voor "inzet of het ter beschikking stellen van de krijgsmacht ter uitvoering van de in artikel 97 van de Grondwet omschreven taken," "voor zover Onze Minister van Defensie daartoe beslist". Het besluit van de minister vindt zijn beslag in de Regeling Gegevensbescherming Militaire Operaties (RGMO).
Bovenstaande maakt duidelijk dat O&T nooit deel heeft uitgemaakt van de uitzonderingspositie van de krijgsmacht. De uitzondering uit artikel 2 AVG gaat over daadwerkelijke inzet. Door de uitzondering ook door te trekken naar O&T zou Nederland buiten de reikwijdte van de verordening treden en kunnen de grondrechten van Nederlands defensiepersoneel, maar ook dat van derden, niet gewaarborgd worden.

Hier zit de essentie. De kern van de zaak is wat als inzet bestempelt wordt. In de beleving is enerzijds O&T gescheiden van inzet, terwijl dit in onze beleidsvisies en ontwikkelkoers IGO/IMsteeds vaker in elkaar overvloeit. De RGMO is ook opgesteld vanuit de gedachte dat er alleen situaties bestaan waarbij er een internationaalrechterlijk mandaat of regeringsbesluit voorhanden is.

De verwijzing van [redacted] naar artikel 42, lid 3, in het bijzonder de zinsnede 'De lidstaten verbinden zich ertoe hun militaire vermogens geleidelijk te verbeteren' biedt geen grondslag voor het opnemen van O&T in de uitzondering. Bovendien moet deze zinsnede gelezen worden in de context van de rest van de bepaling. Dat andere landen wel zouden zeggen dat te doen is een interessant gegeven, maar roept meteen de vraag op naar de grondslag daarvan.

De interpretatie, uitleg of bepaling heeft wel geleidt tot verschillen bij de verschillende lidstaten. Mijn Britse, Duitse, Belgische en Franse counterparts hebben dit probleem evenwel dus niet, gebaseerd op dezelfde GDPR.

Bovendien is het niet relevant: als de EU-verordening die ruimte al zou bieden, dan nog mag de Nederlandse wetgever zelf – met het oog op het eigen "constitutionele perspectief" (oftewel: hoe de regering naar de Grondwet kijkt) invulling geven aan de opdrachten in lid 2 en 3 van artikel 10 van de Grondwet, nl. de opdracht om in wetgeving regels neer te leggen over het verwerken van persoonsgegevens alsmede de kennisneming, het gebruik en de verbetering van persoonsgegevens. Dat is ook gebeurd, nl. door -in afwijking van artikel 2 van de AVG - de AVG van overeenkomstige toepassing te verklaren voor de krijgsmacht. Daaraan kan worden toegevoegd dat nergens uit de EU-verordening zelf of de Memorie van Toelichting expliciet noch impliciet blijkt dat de uitzondering zou moeten zien op alle aspecten van de krijgsmacht, dus inclusief O&T. Sterker nog, dat zou contrair gaan aan de doelstelling van de bescherming van personen tegen willekeurige verwerking van persoonsgegevens en dat zou defensie in een positie plaatsen die verder gaat dan die van de inlichten- en veiligheidsdiensten en de politie: ook zij mogen alleen persoonsgegevens verwerken op grond van een specifieke wettelijke basis daarvoor. Overigens mag uit de zinsnede "ten behoeve van de uitvoering van haar taken, bedoeld in artikel 97 van de Grondwet" ook **niet** (zoals regelmatig gebeurt) de conclusie getrokken worden dat dit O&T omvat; dat is nadrukkelijk niet zo, het gaat dan om daadwerkelijke inzet (zie hierboven/MvT), niet de voorbereiding daarop.

Kortom, de 'oplossing' die [redacted] aandraagt leidt niet tot het gewenste effect: Artikel 42, lid 3 VEU biedt geen (enkele) grondslag voor meer ruimte naast de EU-verordening. Activiteiten van de krijgsmacht die geen inzet betreffen vallen niet onder de uitzonderingsbepaling en verwerking van persoonsgegevens in die context is alleen toegestaan in overeenstemming met de UAVG. Juist omdat er geen grondslag is voor de specifiek gewenste verwerking van persoonsgegevens (biometrie en DNA van eigen personeel tijdens inzet en O&T), wordt er nu

gekeken naar de mogelijkheid om een daarvoor vereiste wettelijke grondslag te creëren. Er is overigens niet ooit iets 'ingeleverd' waarvoor nu via een andere weg weer 'ruimte gecreëerd' moet worden; die ruimte is er nooit geweest.

Tot slot
Ik hoop dat het bovenstaande wat duidelijkheid schept. We moeten echt gezamenlijk en gecoördineerd aan de slag om oplossingen voor de toekomst te vinden, hetgeen niet eenvoudig zal zijn. Nogmaals: is het een idee dat wij een keer langskomen voor nader overleg en uitwisseling van nuttige info?
Ik hoor wel van je.

Groet,
[redacted]

[redacted]
Ministerie van Defensie
Staf Commando Landstrijdkrachten
Sectie Juridische Zaken
Kromhoutkazerne | Gebouw K9 | [redacted]
Herculeslaan 1| 3584 AB | Utrecht
Postbus 90004 | 3509 AA | Utrecht | MPC 55A
.....
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]@mindef.nl
www.defensie.nl

From: [redacted], CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ
Sent: woensdag 7 oktober 2020 09:44
To: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/KCEN [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR P&O/AFD ADV&HR/SIE ADVIES [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV [redacted]@mindef.nl>
Subject: RE: AVG perikelen en de UAVG

[redacted]

Ik kom hier nog op terug. Mijn antwoord is niet geheel compleet en ook niet geheel correct. Meer volgt dus.

Groet,
[redacted]

From: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ
Sent: woensdag 7 oktober 2020 08:00
To: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/KCEN [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR P&O/AFD ADV&HR/SIE ADVIES [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV [redacted]@mindef.nl>
Subject: RE: AVG perikelen en de UAVG

Beste [redacted]

concept email van blz 2-4

[redacted]

From: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI [redacted]@mindef.nl>
Sent: dinsdag 6 oktober 2020 14:46
To: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/KCEN [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR P&O/AFD ADV&HR/SIE ADVIES [redacted]@mindef.nl>
Subject: FW: AVG perikelen en de UAVG

[redacted] zie onder, hoe kijken jullie hier tegenaan ? Lijkt me een uitstekend vertrekpunt namelijk HG!

—[redacted]

From [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/KCEN [redacted]@mindef.nl>
Sent: dinsdag 6 oktober 2020 14:00
To: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI [redacted]@mindef.nl>
Subject: AVG perikelen en de UAVG

Beste [redacted]

Ter informatie over de AVG het onderstaande.

Volgens de AVG mogen we op O&T gebied alles beoefenen echter de Nederlandse Uitvoeringswet AVG (UAVG) heeft dit verboden.

In de AVG staan in artikel 2 Materieel Toepassingsgebied een aantal uitzonderingen waarbij de AVG niet van toepassing is. Hier staat in de GDPR:

> Art.2, lid 2. This Regulation does not apply to the processing of personal data:
> (b) by the Member States when carrying out activities which fall within the scope of Chapter 2 of Title V of the TEU;
>
> In Chapter 2 of title V staat:
> Art.42 lid 3: 'Member States shall undertake progressively to improve their military capabilities'.
> In de Nederlandse vertaling staat: 'De lidstaten verbinden zich ertoe hun militaire vermogens geleidelijk te verbeteren'.
>
> Opleiden en Trainen valt onder het verbeteren van militair vermogen (*improve capabilities*).
> Via deze weg is het O&T-proces afgedekt m.b.t. AVG.

Dit bovenstaande klopt (bevestigd de Functionaris Gegevensbescherming) maar in de uitvoeringswet heeft Nederland bepaalt dat we ons in het bovenstaande situatie toch aan de AVG houden. De Functionaris Gegevensbescherming wees mij op de UAVG waar deze route wordt afgesloten.

Uitvoeringswet AVG:
UAVG Art 3. Schakelbepaling verwerkingen buiten werkingssfeer verordening
1 Deze wet en de daarop berustende bepalingen zijn mede van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens:
a. in het kader van activiteiten die buiten de werkingssfeer van het Unierecht vallen;
b. door de krijgsmacht bij de uitvoering van activiteiten die binnen de werkingssfeer van titel V, hoofdstuk 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie vallen.
2 De verordening is van overeenkomstige toepassing op de verwerking van persoonsgegevens, bedoeld in het eerste lid.
3 Het eerste en het tweede lid zijn niet van toepassing op:
a. de verwerking van persoonsgegevens door de krijgsmacht, voor zover Onze Minister van Defensie daartoe beslist met het oog op de inzet of het ter beschikking stellen van de krijgsmacht ter uitvoering van de in artikel 97 van de Grondwet omschreven taken;
b. de verwerking van persoonsgegevens voor zover daarop de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017 van toepassing is.
4 Van een besluit als bedoeld in het derde lid, onderdeel a, wordt zo spoedig mogelijk mededeling gedaan aan de Autoriteit persoonsgegevens.

Ergo, in Art 3 lid 1b staat dat defensie zich, ondanks de 'escape' van het Verdrag van de EU hoofdstuk 2/titel V, gaat houden aan de AVG-wetgeving
In 3a wordt verwezen naar de uitzonderingswet RGMO die tijdens operaties van kracht is (beslist door MvD). Dit heeft geen betrekking op O&T maar alleen inzet.

Recap:
Bij Brussel hoeven we niet te zijn voor meer O&T-ruimte of een wetswijziging. Zij geven alle ruimte.
Nu begrijp ik ook dat buitenlandse collega's niet begrijpen wat het probleem is.
Een Britse collega gaf in Brussel aan: The legislation officer consented the GDPR and said: continue what you're doing, we are good to go!'
Zij hebben kennelijk geen of in ieder geval een andere UAVG.

De Nederlandse uitvoeringswet (UAVG) is op 15 mei 2018 door de 1e kamer aangenomen.
We hebben hier een behoorlijk probleem gecreerd.
Ten eerste hebben we alle vrijheid voor Defensie uit handen gegeven.

Ten tweede is er niets vervangends voor O&T geregeld. (Dit stond juist duidelijk in EU hoofdstuk 2/titel V: *'improve their military capabilities'*)
Ten derde is daarbovenop een RGMO opgesteld waadoor ook de uitvoering tijdens inzet aan strikte regels is gebonden.

Frappant is dat er nu wordt voorgesteld door de juristen om een AMAR-wijziging m.b.t. biometrische gegevens te gaan voorstellen.
Dus: eerst hebben we alle ruimte, dan beperken we ons door de UAVG en vervolgens gaan we een AMAR wijziging voorstellen om toch weer ruimte te creeren.

Tot zover de AVG-materie.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

JKC (Joint Kenniscentrum)
Tonnetkazerne |Eperweg 141 | 8084 HE | 't Harde
Postbus 1000 | 8084 ZX | 't Harde | MPC 35B

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Van: [redacted]S/AL/DGB/DBE/AFD BGD
Verzonden: donderdag 1 oktober 2020 15:56
Aan: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/KCEN
Onderwerp: RE: Nog een AVG-vraag m.b.t. 108 TEXINT

[redacted]

Ja dat klopt. Dat komt doordat in de uitvoeringswet AVG (de UAVG) in een schakelbepaling is bepaald dat de AVG (ondanks de " escape" van artikel 2 AVG) van overeenkomstige toepassing is op, vrijwel alle processen bij Defensie.
Van de daarop weer mogelijke uitzondering (zie art 3 lid 3 onder a UAVG " voor zover Onze Minister van Defensie daartoe beslist" is (tot nu toe) alleen gebruik gemaakt door het opstellen van de RGMO (Regeling gegevensverwerking militaire operaties).

Zie artikel 3 UAVG:

Artikel 3. Schakelbepaling verwerkingen buiten werkingssfeer verordening
1 Deze wet en de daarop berustende bepalingen zijn mede van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens:

a. in het kader van activiteiten die buiten de werkingssfeer van het Unierecht vallen;

b. door de krijgsmacht bij de uitvoering van activiteiten die binnen de werkingssfeer van titel V, hoofdstuk 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie vallen.

2 De verordening is van overeenkomstige toepassing op de verwerking van persoonsgegevens, bedoeld in het eerste lid.

3 Het eerste en het tweede lid zijn niet van toepassing op:

a. de verwerking van persoonsgegevens door de krijgsmacht, **voor zover Onze Minister van Defensie daartoe beslist** met het oog op de inzet of het ter beschikking stellen van de krijgsmacht ter uitvoering van de in artikel 97 van de Grondwet omschreven taken;

b. de verwerking van persoonsgegevens voor zover daarop de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017 van toepassing is.

4 Van een besluit als bedoeld in het derde lid, onderdeel a, wordt zo spoedig mogelijk mededeling gedaan aan de Autoriteit persoonsgegevens.

Dit is in de memorie van toelichting als volgt uitgelegd:

Artikel 3

Op grond van artikel 2, tweede lid, onderdeel a, van de verordening is de verordening niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten die buiten de werkingssfeer van het Unierecht vallen. Hetzelfde geldt voor de Uitvoeringswet (zie artikel 3, eerste lid, onderdeel a, van dit wetsvoorstel). In paragraaf 2.2 van het algemene deel van de toelichting is uiteengezet dat dit betekent dat alleen gegevensverwerkingen die in hun geheel zijn uitgezonderd van de werking van het Europees recht, buiten de materiële

werkingssfeer van de verordening vallen. De regering gaat er vooralsnog van uit dat dit alleen geldt voor verwerkingen in het kader van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002, die naar verwachting 1 mei 2018 zal worden vervangen door de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017, en verwerkingen door de krijgsmacht ten behoeve van de uitvoering van haar taken, bedoeld in artikel 97 van de Grondwet (de verdediging en bescherming van de belangen van het Koninkrijk en de handhaving en bevordering van de internationale rechtsorde). Voor de volledigheid kan nog worden opgemerkt dat de verwerking van persoonsgegevens door de krijgsmacht ten behoeve van de uitvoering van taken op het gebied van het gemeenschappelijk veiligheidsbeleid van de Unie is uitgezonderd op grond van artikel 2, tweede lid, onderdeel b, van de verordening.

Het kan niet bij voorbaat worden uitgesloten dat er toch nog andere dan de hiervoor genoemde verwerkingen bestaan die onder uitzonderingsgrond van artikel 2, tweede lid, onderdeel a, van de verordening vallen. Om te voorkomen dat op dergelijke verwerkingen in het geheel geen regels omtrent de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van toepassing zouden zijn, worden de Uitvoeringswet en de verordening op deze verwerkingen respectievelijk van toepassing en van overeenkomstige toepassing verklaard (artikel 3 van de Uitvoeringswet). Dit geldt uiteraard niet voor verwerkingen in het kader van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002.

Zoals hierboven aangegeven zijn gegevensverwerkingen in het kader van inzet van de krijgsmacht op basis van artikel 2 van de verordening uitgesloten van de reikwijdte van de verordening. Het is desalniettemin wenselijk dat op verwerkingen door de krijgsmacht ten behoeve van de uitvoering van haar taken, bedoeld in artikel 97 van de Grondwet, de Uitvoeringswet en de verordening in beginsel wel van toepassing onderscheidenlijk van overeenkomstige toepassing zijn.

Hiermee wordt de huidige in de Wbp vervatte lijn (artikel 2, derde lid, van de Wbp) voortgezet dat ook in geval van inzet of het ter beschikking stellen van de krijgsmacht waar mogelijk de algemene beginselen voor de verwerking van persoonsgegevens in acht worden genomen. Er moet evenwel een mogelijkheid zijn om af te wijken, omdat bij inzet in internationale militaire operaties niet altijd kan worden gevergd dat alle bepalingen onverkort worden toegepast. De omstandigheden waarin de krijgsmacht soms moet functioneren, laten dat niet altijd toe. Hierom is het wenselijk om de Minister van Defensie de bevoegdheid te geven om hierop een uitzondering te maken als er sprake is van daadwerkelijke operationele inzet van de krijgsmacht. In de huidige in de Wbp vervatte regeling wordt de uitzonderingsmogelijkheid gerelateerd aan de inzet of het ter beschikking stellen van de krijgsmacht ter handhaving en bevordering van de internationale rechtsorde. Ingevolge artikel 97 Grondwet kan inzet of het ter beschikking stellen van de krijgsmacht zich ook voordoen in het kader van de (bondgenootschappelijke) verdediging. Gelet daarop is er bij de formulering van artikel 3 van de Uitvoeringswet voor gekozen te verwijzen naar de in artikel 97 van de Grondwet omschreven taken van de krijgsmacht.

Van [redacted], CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/KCEN
Verzonden: donderdag 1 oktober 2020 15:29
Aan: [redacted] BS/AL/DGB/DBE/AFD BGD
Onderwerp: Nog een AVG-vraag m.b.t. 108 TEXINT

Goedemiddag [redacted]

N.a.v. de MSTEAMs bespreking van gisteren heb ik nog een vraag.

Ik sprak over een 'uitweg' of ' wildcard' via AVG artikel 2: Materieel Toepassingsgebied. Hier staan een uitzondering die voor ons op O&T gebied toepasbaar is.

In artikel 2 (lid 2b) wordt aangegeven dat de verordening niet van toepassing is als de verwerkingen binnen de werkingssfeer van titel V, hoofdstuk 2, VEU vallen; In dit bedoelde stuk over veiligheidsbeleid staat in art.42 lid 3, dat: 'Member States shall undertake progressively to improve their military capabilities'.
In de Nederlandse vertaling staat: 'De lidstaten verbinden zich ertoe hun militaire vermogens geleidelijk te verbeteren'.

Opleiden en Trainen valt onder het verbeteren van militair vermogen (improve capabilities). Via deze weg is het O&T-proces afgedekt m.b.t. AVG.

Vraag:
Zoals ik het gisteren begreep gaf je aan dat we deze 'weg/route' niet mogen bewandelen. Klopt dat?

Hieronder staan de bedoelde teksten iets uitgebreider:

AVG Artikel 2
Materieel toepassingsgebied

1. Deze verordening is van toepassing op de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking, alsmede op de verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.

2. Deze verordening is niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens:
   a) in het kader van activiteiten die buiten de werkingssfeer van het Unierecht vallen;
   b) door de lidstaten bij de uitvoering van activiteiten die binnen de werkingssfeer van titel V, hoofdstuk 2, VEU vallen;
   c) door een natuurlijke persoon bij de uitoefening van een zuiver persoonlijke of huishoudelijke activiteit;
   d) door de bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid.

In titel V, hoofdstuk 2, VEU staat in artikel 42, lid 3:

AFDELING 2 BEPALINGEN INZAKE HET GEMEENSCHAPPELIJK VEILIGHEIDS- EN DEFENSIEBELEID

3. De lidstaten stellen civiele en militaire vermogens ter beschikking van de Unie voor de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, om zodoende bij te dragen aan het bereiken van de door de Raad bepaalde doelstellingen. Lidstaten die onderling multinationale troepenmachten vormen, kunnen deze troepenmachten tevens ter beschikking van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid stellen.

De lidstaten verbinden zich ertoe hun militaire vermogens geleidelijk te verbeteren…….. etc…

M.v.g.

[redacted]

JKC (Joint Kenniscentrum)
Tonnetkazerne |Eperweg 141 | 8084 HE | 't Harde
Postbus 1000 | 8084 ZX | 't Harde | MPC 35B

[redacted]

[redacted]

Van: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Verzonden: maandag 12 oktober 2020 14:41
Aan: [redacted] BS/AL/DGB/DBE/AFD BGD; [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT
Onderwerp: RE: AVG perikelen en de UAVG
Bijlagen: concept-teks mail C-Limc - final.docx

[redacted]

Gevoegd de tekst nog een keer. Heb die toelichting weggelaten en hier en daar geprobeerd het verloop van de tekst wat vloeiender te laten zijn. In laatste alinea heb ik in geel wat toevoegingen gedaan. [redacted] wil je daar ajb naar kijken? Daarna ga ik m wegduwen richting [redacted]

From: [redacted] BS/AL/DGB/DBE/AFD BGD
Sent: maandag 12 oktober 2020 12:31
To: [redacted]., CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I [redacted]., BS/AL/DJZ/Clust. INT
Subject: Re: AVG perikelen en de UAVG

[redacted]

Dank voor deze snelle actie, ik denk dat jullie hiermee een nette en zinvolle reactie geven aan vraaagstellers.

Je mag van mij de uitgebreide toelichting over de grondrechtelijke aspecten (nog correct aangevuld dooor [redacted] vanuit het EVRM), ook weglaten, als maar duidelijk is dat er meer is dan alleen de AVG verplichtingen.

Het nuance verschil tussen de term burgers (zijnde alle burgers van NL/EU/Mondiaal) of burgers (doelende op tegenstelling militairen vs. burgermedewerkers defensie) wekt misschien wat verwarring.

Van: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I" [redacted]@mindef.nl>
Datum: maandag 12 oktober 2020 om 11:22:16
Aan: [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT" [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DGB/DBE/AFD BGD" [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: RE: AVG perikelen en de UAVG

[redacted] merci, met mijn toevoeging 'burgers' probeerde ik hetzelfde punt te maken.

From: [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT [redacted]@mindef.nl>
Sent: maandag 12 oktober 2020 11:08
To: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DGB/DBE/AFD BGD [redacted]@mindef.nl>
Subject: RE: AVG perikelen en de UAVG

[redacted], nog twee opmerkingen (zie ook in bijlage).
De overeenkomstige toepassingverklaring van de AVG betreft 'alle' verwerkingen. Door de daaropvolgende (middels RGMO ingevulde) uitzonderingsmogelijkheid, is er een wettelijke basis voor inbreuken op dit grondrecht. Er blijft dus geen vacuüm over.
Door de nadruk te leggen op toepasselijkheid op eigen militairen en burgers, kan dat onterecht de indruk geven dat de overeenkomstige toepassingverklaring alleen voor onszelf geldt, terwijl het zeker ook om bescherming van derden tijdens operaties gaat. Dan is art 10 GW niet de aanleiding, maar 8

EVRM. Die notie voert hier wat te ver om uit te werken, maar ik wil voorkomen dat de indruk kan ontstaan dat de overeenkomstige toepassing alleen eigen personeel betreft.

Van: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I [redacted]@mindef.nl>
Verzonden: maandag 12 oktober 2020 10:42
Aan: [redacted] BS/AL/DGB/DBE/AFD BGD [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: RE: AVG perikelen en de UAVG

[redacted], goedemorgen,

In de bijlage het stuk nogmaals waarbij ik de TC van [redacted] verwerkt en die van [redacted] bewerkt heb. Ik stel voor om de suggestie van [redacted] over opname van een stuk tekst uit de memorie van toelichting achterwege te laten. Dat gaat degene voor wie de mail bedoeld is niet snappen. Deze tekst is al uitdagend genoeg vrees ik (met alle risico's op misinterpretatie en vervolgvragen van dien).

Indien ok zo, zal ik het voorleggen aan [redacted] met een stukje begeleidende tekst...

From [redacted] BS/AL/DGB/DBE/AFD BGD [redacted]@mindef.nl>
Sent: maandag 12 oktober 2020 07:27
To: [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I [redacted]@mindef.nl>
Subject: RE: AVG perikelen en de UAVG

[redacted]

Dank voor dit concept, duidelijk verhaal en goede repliek. Is denk ik ook zeer wel bruikbaar in andere lopende discussies binnen de KL en Def breed.

Ik heb mijn suggesties en aanvullingen erbij gezet in het document waar [redacted] al op gereageerd had.

Als er nog vragen zijn of nadere toelichting gewenst is ben ik uiteraard bereikbaar.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]
.....
Directie Monitoring & Beheer - Hoofddirectie Bedrijfsvoering
Bestuursstaf - Ministerie van Defensie
Plein Kalvermarktcomplex | Kalvermarkt 32 | 2511 CB | Den Haag [redacted]
Postbus 20701 | 2500 ES | Den Haag
.....
[redacted]
[redacted]@mindef.nl
http://www.defensie.nl
.....
Vrijdag afwezig

Van: [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT [redacted]@mindef.nl>
Verzonden: vrijdag 9 oktober 2020 16:37
Aan: [redacted] BS/AL/DGB/DBE/AFD BGD [redacted]@mindef.nl>
CC: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: RE: AVG perikelen en de UAVG

[redacted], bijgevoegd de tekst voor het concept antwoord met mijn aanvullingen waar we het van de week over hadden (waarin jij aangehaald wordt dat je de zienswijze van [redacted] bevestigd zou hebben).

Zou je de bijgevoegde tekst willen bekijken en evt. aanvullen? Dan kan [redacted] de conceptmail van [redacted] aan [redacted] afmaken.

[redacted]: de tekst is natuurlijk inhoudelijk en feitelijk. Gelet op de hoeveelheid losse ideetjes die geen hout snijden, maar waar wij wel een hoop tijd aan kwijt zijn, zou het denk ik niet misstaan als [redacted] t in zijn mail aan [redacted] ook daar een opmerking over zou maken. Wij (juristen) willen graag meedenken en dat doen we ook al zeer uitvoerig, maar het is niet behulpzaam als ieder inhoudelijk (hoewel meestal iets minder inhoudelijk dan in dit geval) antwoord van ons (JZ OOCL, JZ CLAS, DJZ, FG) door niet-juristen consequent in twijfel getrokken blijft worden. Ook dit antwoord is namelijk al lang bekend.

Groet,
[redacted]

Van: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I <EH.Pouw@mindef.nl>
Verzonden: woensdag 7 oktober 2020 13:53
Aan: [redacted] CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV <[redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: RE: AVG perikelen en de UAVG

Gents, hierbij een concept-mail, door [redacted] te versturen. [redacted], wil jij het AMAR-deeltje op je nemen; dat is voor mij te vaag. Ik heb overigens kennis genomen van de laatste mails (die tussen [redacted] en [redacted] en die tussen jou en [redacted]). Als ik die goed lees, zit onderstaande voorstel daar dicht tegen aan. Was voor mij overigens ook weer een nuttige exercitie.

From: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ [redacted]@mindef.nl>
Sent: dinsdag 6 oktober 2020 16:08
To: [redacted]., CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I [redacted]w@mindef.nl>
Cc: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O& [redacted]@mindef.nl>
Subject: FW: AVG perikelen en de UAVG

Hoi [redacted]

Kun jij bezien wat ik [redacted] kan antwoorden op onderstaande mail? Zijn wij inderdaad volgens NL wetgeving meer beperkt dan onze buitenlandse collega's? Zo ja, waarom?
Mij zegt een mogelijke AMAR wijziging ihkv biometrische gegevens (zie helemaal onderaan) helemaal niets.
Ik hoor wel van je.

Groet,
Bart

From: [redacted] /OOCL/JISTARC/DIVI [redacted]@mindef.nl> reeds beoordeeld 468
Sent: dinsdag 6 oktober 2020 14:46
To: [redacted]

[redacted]

475

[redacted]

Van: [redacted]., CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Verzonden: vrijdag 23 oktober 2020 11:46
Aan: [redacted]., CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV; [redacted], [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ; [redacted]/AL/DJZ/Clust. INT; [redacted], [redacted]., CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
CC: [redacted]., BS/AL/DJZ/Cl. NTRH
Onderwerp: RE: AVG perikelen en de UAVG

[redacted] goedemorgen,

Hoewel ik zou willen dat het anders was, vrees ik dat een gedetailleerd schrijven om achter te laten bij LIMC geen oplossing gaat zijn. Zoals [redacted] terecht opmerkt hebben we vanuit verschillende niveaus in de juridische keten JISTARC en ook LIMC al eerder uitgelegd 'hoe het zit', soms meerdere malen over hetzelfde onderwerp. Zo'n schrijven heeft als risico dat het niet volledig compleet is, verkeerd begrepen wordt, een eigen leven gaat leiden of het volgende discussiestuk wordt. Bovendien wek je met zo'n stuk de suggestie dat IM of LIMC een 'speciaaltje' is, wat in feite niet het geval is: het juridisch kader voor IM of LIMC is hetzelfde als voor welke eenheid dan ook; er zijn hooguit wat aandachtspunten.

Wat in plaats van een gedetailleerd schrijven wellicht handig zou zijn, als 'tool' voor de gebruiker, is een stroomschema dat inzichtelijk maakt welke vragen tav een LIMC-activiteit gesteld moeten worden en of dat uiteindelijk mag of niet, en zo ja, onder welke voorwaarden, en wie (jurist, AVG-coord) geraadpleegd moet worden, hoewel ik me – al schrijvende – meteen realiseer dat dit dezelfde risico's in zich herbergt.

Wat voor mijn gevoel veel pregnanter is dan een stuk voor het LIMC of IM is dat alle neuzen onder ons juristen (door de MJD heen) dezelfde kant op staan, en dat we voor onszelf dus een duidelijk kader hebben. Dat moet inderdaad, zoals [redacted] ook al aangeven, goed tussen onze oren zitten voor we die meeting hebben. Ik denk dat dat overigens in de lijn DJZ-CLAS-OOCL al wel behoorlijk goed zit, omdat we alles afstemmen, maar als het aankomt op de AVG lijkt het er op dat er licht schijnt tussen wat wij als juristen in de juridische keten adviseren en wat bijvoorbeeld AVG-coördinatoren zeggen. Vanuit het gezichtspunt van [redacted] kan ik me goed voorstellen dat het dan frustrerend is om verschillende geluiden te horen van juristen of medewerkers die bevoegd zijn over de AVG te adviseren. Daarbij wil ik meteen opmerken dat ik denk dat weinigen onder ons MJD-ers helemaal 'los' zijn op de AVG en er niet met autoriteit over kunnen adviseren of de 'spreeklijn' vanuit DJZ op de juiste manier kunnen overbrengen. Daar reken ik mezelf ook toe. Met andere woorden: ik denk dat er een kennisachterstand is op het terrein van de AVG (en wellicht ook nog andere terreinen) die eerst moet worden weggewerkt. Een andere gedachte die ik daarbij heb is de vraag of wij als juridische adviseurs ons wel moeten bemoeien met advisering over de AVG nu daar een aparte keten voor is ingericht. Kortom: wat is onze rol op het terrein van de AVG? Wellicht ook iets om over na te denken of duidelijkheid over te krijgen. Maar als we een rol hebben, moeten we ook met de juiste kennis over dit onderwerp kunnen 'meepraten' en, nogmaals, uitzonderingen daargelaten, denk ik niet dat iedereen over die kennis beschikt. Ik denk dat we daar eerst wat mee moeten doen.

Tot slot: begrijp ik goed dat 17 november is voorgesteld? Ik denk dat het goed is dat we met LIMC wel heel duidelijk afspreken waar we het nou over willen hebben; wat het doel is van de meeting. Veel is immers al besproken en anders wordt het inderdaad een herhaling van zetten of een welles/nietes-bijeenkomst. Ik zou er voor willen pleiten om voor nu gewoon eens onze interesse te tonen in wat zij nou kunnen en waarmee ze dat doen en de mogelijke verwachting te temperen dat zij van ons horen of het allemaal wel mag. Dat zou ook reeds lopende processen daaromtrent op het Plein kunnen frustreren.

From [redacted] CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV
Sent: donderdag 22 oktober 2020 15:30
To: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ ; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I

[redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT ; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I
Cc: [redacted], BS/AL/DJZ/Cl. NTRH
Subject: Re: AVG perikelen en de UAVG

Dag [redacted]

Helemaal mee eens. Ik denk dat we, voordat we aan de bijeenkomst met het LIMC beginnen, de koppen bij elkaar moeten steken om enerzijds goed beslagen ten ijs te komen, maar ook om eenheid van opvatting te creëren, alhoewel veel ook al bekend is en, zoals je aangeeft, het wellicht een herhaling van zetten zal worden. Toch ben ik af en toe weer verbaasd dat wat verondersteld wordt duidelijk te zijn, toch weer ter discussie komt te staan. De bijgevoegde mail bijvoorbeeld mbt AVG grondslagen was naar mijn mening ook al uitgekristalliseerd maar komt toch weer "oppoppen".

In ieder geval is de voorgestelde datum van dinsdag 17 november om 14:00 uur op de LTK in 't Harde (individueel afspraakverzoek van [redacted] en mij) voor mij geen probleem.

Groet,

[redacted]

Van: "[redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ" [redacted]@mindef.nl>
Datum: donderdag 22 oktober 2020 om 11:51:42
Aan: [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] CLAS/OOCL/CMD TEAM/JZ ADV" [redacted]@mindef.nl>, [redacted]., CLAS/ST CLAS/KAB/SIE JZ/BUR O&I" [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DJZ/Cl. NTRH" [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: FW: AVG perikelen en de UAVG

Beste collega's,

Zie mail hieronder en de bijgesloten mail.
Ik ga hier geen antwoord op formuleren, ik denk dat we dat tijdens een fysieke bijeenkomst moeten doen bij LIMC. [redacted] LIMC staat zeker open voor zo'n ontmoeting, zoals hij al weergaf in zijn mail.

Mijn idee is om daar een redelijk **gedetailleerd schrijven** achter te laten (geaccordeerd door DJZ) dat de juridische vangrails weergeeft van de *do's* en *dont's* in het IM/humint domein (wat is vrij, waar zitten beperkingen, wat is no-go area, wat is exclusief voor andere maatschappelijke organisaties (AIVD, MIVD, Politie of Defensie *bij inzet*) etc. etc.). Ik meen ook te lezen dat [redacted]-LIMC impliciet verzoekt om zo'n document.
Intern hebben we al een (juridisch) document, geschreven door DJZ, maar ook de mail die ik laatst verstuurd heb naar [redacted]. Ik denk dat een juridische discussie over zo'n document van tevoren (en juristen onderling) dienstig is. Wellicht kan dit document als basis dienen voor een evt. meeting met LIMC, en een document dat tevens verstrekt kan worden als chefs vragen hebben (bijv. [redacted]JISTARC, [redacted]-OOCL, MIVD, C-LAS, DGB, C-Kab, DT&O etc.etc.).

De meeting met LIMC moet m.i. worden bijgewoond door: [redacted]. Ik overweeg om [redacted] ook aan te laten sluiten. Hij is niet/nauwelijks op de hoogte van het LIMC en dat Art. 11 [redacted]! Of DJZ wil/moet aansluiten laat ik graag aan [redacted] over.

Ik vermoed Art. 11 [redacted] Voorveen belangrijk deel zal dit een herhaling van zetten zijn, maar we moeten in de toekomst toch nauw met elkaar samenwerken. Gebrek aan vertrouwen (dat blijkbaar heerst) helpt dan niet (*to put it mildly*).

Graag jullie idee over het bovenstaande.

Groet,
[redacted]

From: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI [redacted]@mindef.nl> reeds openbaar 468
Sent: dinsdag 20 oktober 2020 17:48

[redacted]

[redacted]

Van: [redacted] BS/AL/DGB/DSK
Verzonden: vrijdag 27 november 2020 15:43
Aan: [redacted] BS/AL/DGB/DSK/VRZMLAPN
Onderwerp: FW: AO BZK Desinformatie - TechTegenCorona & Landmacht

Opvolgingsvlag: Follow up
Vlagstatus: Met vlag

Van: [redacted] CLAS
Verzonden: dinsdag 27 oktober 2020 16:39
Aan: [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU ; [redacted] BS/AL/DCO ; [redacted], BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh ; [redacted], BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh ; [redacted] BS/AL/DS/DAOG ; [redacted], [redacted], BS/AL/DJZ/Cl. NTRH ; [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT ; [redacted] BS/AL/DS/Kab DS [redacted] BS/AL/DS
CC: [redacted] BS/AL/DGB/DSK ; [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU ; [redacted], BS/AL/DGB/DSK/CHU ; [redacted], CLAS/ST CLAS/DIR K&O
Onderwerp: Re: AO BZK Desinformatie - TechTegenCorona & Landmacht

[redacted]

Kvo bericht. Weet dat voor het CLAS ligt dit onderwerp bij Directeur K&O [redacted] [redacted] (zie cc).

Die club TechTegenCorona is inderdaad een gelegenheidscoalitie van allerlei jonge ambtenaren en dito vertegenwoordigers vna kennisinstituten en bedrijfsleven om alternatieve oplossingen aan te reiken. Ik weet dat ze in het voorjaar ook al wel eens tegen een DG van VWS aangelopen zijn.

Hoe ze aan de wijsheid van het LIMC komen weet ik zo niet, maar weet dat in dat netwerk iedereen met iedereen spreekt om alternatieve oplossingen aan te reiken. Het lijkt wel of die club een soort van status heeft van red team-achieve meedenker heeft die gevraagd en ongevraagd advies kan leveren. Aan wie precies kan ik je niet zeggen, maar ze zijn ook actief op social media.

Tot zover.

[redacted]

[redacted]

Verstuurd vanaf mijn iPad

Van: [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU" [redacted]@mindef.nl>
Datum: dinsdag 27 oktober 2020 om 15:49:16
Aan: [redacted] BS/AL/DCO" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] BS/AL/DS/DAOG" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/DJZ/Cl. NTRH" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/DJZ/Clust. INT" [redacted]@mindef.nl>, [redacted], BS/AL/DS/Kab DS" [redacted]@mindef.nl>, "Wijnen, MH, LGEN, CLAS"

[redacted]@mindef.nl>, [redacted], BS/AL/DS" [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DGB/DSK" [redacted]@mindef.nl>, [redacted]
BS/AL/DGB/DSK/CHU" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted],
BS/AL/DGB/DSK/CHU" [redacted]@mindef.nl>, [redacted]@mindef.nl>, [redacted]
[redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: AO BZK Desinformatie - TechTegenCorona & Landmacht

Beste collega's,

Morgenochtend (28 oktober) vindt het AO Desinformatie en Digitale Inmenging plaats met de Minister van Binnenlandse Zaken (beleidsverantwoordelijke desinformatie).
DGB (DSK/DGB) en dienst zijn betrokken in de voorbereiding.

Voorafgaand aan dit AO heeft TechTegenCorona (een maatschappelijke gelegenheidscoalitie tussen bedrijven en overheden, waaronder o.a. Defensie en Marechaussee) ongevraagd advies uitgebracht over hoe de overheid desinformatie moet tegen gaan. Dit adviesrapport is aangeboden aan de vaste Kamercommissie BZK ter voorbereiding op het AO. Kamerleden hebben reeds toegezegd dit rapport bij het AO te betrekken.
In het rapport wordt melding gemaakt van desinformatienarratieven herkend door de Landmacht. Het is onduidelijk hoe dit in het rapport terecht is gekomen, maar betreft precaire materie gezien de nog lopende, interne discussie over de bevoegdheden en juridische kaders van activiteiten van de Landmacht op dit thema.

Mochten Kamerleden hier eventueel op doorvragen hebben we een aantal Q&A's opgesteld. Deze vinden jullie in de bijlage.

Hartelijke groet,
[redacted]

[redacted]
Ministerie van Defensie | Hoofddirectie Beleid | Counter Hybrid Unit

Kalvermarkt 32 | 2511 CB Den Haag | [redacted]
Postbus 20701 | 2500 ES Den Haag
[redacted]

UB3

[redacted]

Van: [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI/IGP D
Verzonden: woensdag 28 oktober 2020 10:05
Aan: [redacted], CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI
CC: [redacted], CLAS/OOCL/JISTARC/STSTESK/ST/KCEN; [redacted] CLAS/OOCL/JISTARC/106INLNCIE/A-ASIC
Onderwerp: contact met [redacted], politie

Goedemorgen,

Zojuist even gebeld met [redacted] van de politie.

Ik heb hem gevraagd hoe hij de samenwerking tot nu toe ervaart. Kort en bondig: wat hem betreft prima. Er is echter wel een eerste evaluatie geweest tussen [redacted] en de OSINT-medewerkers van de [redacted]. Wat daar uit is gekomen, is bij [redacted] onbekend. Het woord rendement zou echter gevallen zijn. Dat bevreemdt [redacted] enigszins aangezien we in eerste instantie zouden kijken tegen welke hobbels (mandaat, AVG etc.) we in de samenwerking aanlopen en van daaruit kijken hoe we die hobbels kunnen overwinnen.

[redacted] gaat nu contact opnemen met [redacted] en gaat hem vragen 'hoe hij in de wedstrijd staat'. De uitkomst daarvan laat hij ons weten. [redacted] gaat [redacted] ook adviseren om met [redacted] IMC zijn bevindingen te delen. Ook wil [redacted] nog schakelen met de club Nationale Veiligheid binnen de politie wat zij verwachten van de verdere samenwerking. Vanuit die hoek is het tot nu toe erg stil.

Even tot zover.

Groet,

[redacted]

[redacted]

Van: [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU
Verzonden: woensdag 4 november 2020 20:34
Aan: [redacted], BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh; [redacted] BS/AL/DJZ/Cl. NTRH; [redacted] BS/AL/DCO
CC: [redacted], CLAS/ST CLAS/KAB/SIE COM; [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE ALGOST; [redacted] CLAS/OOCL/1CMICO/SCUHA; [redacted] DOSCO/DPOD/DCIOD/HR SERV/OVERIG/DCDC; [redacted]., BS/AL/DGB/DSK
Onderwerp: RE: bundel NRC LIMC interview
Bijlagen: 2020 11 04 tbv LIMC interview final2.docx; 2020 11 04 QA's interview LIMC NRC.docx

All,

Eens met het eerste punt van [redacted] hieronder (en met het 2e). Het LIMC is zonder een daartoe strekkend mandaat niet van 'permanent engagement'.

Verder hierbij de bijdragen van de MIVD (waaraan ik nog een disclaimer heb toegevoegd) en van ons die nauw aansluiten op wat hierover eerder voor het AO desinfo is opgesteld. Uiteraard kan ook op onze Q&A's worden gereageerd.

Ik ben ook benieuwd naar de woordvoeringslijn die CLAS heeft opgesteld.

Vriendelijke groet,

[redacted]

Van: [redacted], BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh
Verzonden: woensdag 4 november 2020 20:01
Aan: [redacted] BS/AL/DJZ/Cl. NTRH ; [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU
CC: [redacted] BS/AL/DCO ; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE COM ; [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU ; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE ALGOST ; [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh
Onderwerp: Re: bundel NRC LIMC interview

[redacted]. Goede punten.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]
Defensiestaf

Van: "[redacted] BS/AL/DJZ/Cl. NTRH" [redacted]@mindef.nl>
Datum: woensdag 4 november 2020 om 18:27:35
Aan: [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU" [redacted]@mindef.nl>
Cc: [redacted] BS/AL/DCO" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE COM" [redacted]@mindef.nl>, [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU" [redacted]@mindef.nl>, "[redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE ALGOST" [redacted]@mindef.nl>, [redacted]@mindef.nl>, "[redacted], BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh" [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: RE: bundel NRC LIMC interview

Dank, met dank aan collega [redacted] nog twee opmerkingen bij de tekst.
1. Onderaan de eerste Q&A staat "Een capaciteit zoals het LIMC kan deze activiteiten onderkennen" dat verwijst naar tegenstanders die ons beïnvloeden en destabiliseren. Dit veronderstelt een voortdurende 'inzet' van het LIMC voor dit doel. Daar is het LIMC echter niet van, maar (o.a.) de diensten. Advies: deze laatste paragraaf (vanaf 'tenslotte') weglaten.
2. Onderaan de derde Q&A wordt terecht gewezen op een ingewikkeld juridisch vraagstuk. Daar wordt in het juridisch kader (laat staan beleidskader) dat momenteel wordt geschreven echter nog geen antwoord op gegeven. Het is een zeer terecht en juridisch ingewikkeld vraagstuk, waarover nog nader gesproken moet worden met o.a. LIMC en JISTARC waar dezelfde vraag leeft. De tekst kan wel blijven staan, want daar zullen inderdaad kaders voor moeten komen, maar die staan nog niet in de kaders die nu geschreven worden.

Mvg

[redacted]

Van: [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh [redacted]@mindef.nl>
Verzonden: woensdag 4 november 2020 16:52
Aan [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU [redacted]@mindef.nl>
CC [redacted] BS/AL/DCO [redacted]@mindef.nl>; [redacted], CLAS/ST CLAS/KAB/SIE COM [redacted]@mindef [redacted] BS/AL/DJZ/CI. NTRH [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE ALGOST [redacted]@mindef.nl>; [redacted]@mindef.nl>; [redacted], BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: RE: bundel NRC LIMC interview

[redacted]

Bijdrage DAOG. Pas aan daar waar nodig.

Groet, [redacted]

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]
[redacted]
Directie Aansturen Operationele Gereedheid
Defensiestaf
Ministerie van Defensie
Plein Kalvermarkt Complex|Kalvermarkt 32|2511CB|Den Haag|[redacted]
Postbus 20701|2500ES|Den Haag|MPC 58C
.....
[redacted]
[redacted]
[redacted]@mindef.nl

From: [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU [redacted]@mindef.nl>
Sent: maandag 2 november 2020 22:21
To: [redacted] BS/AL/DCO [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE COM [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DJZ/CI. NTRH [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU [redacted]@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DS/DAOG/Afd. OpGrh [redacted]@mindef.nl>; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE ALGOST [redacted]@mindef.nl>; [redacted] [redacted]@mindef.nl>
Subject: bundel NRC LIMC interview

All,

Volgende week dinsdag geeft C-LIMC, [redacted], een interview aan NRC over LIMC. De minister heeft hiermee ingestemd. DCO begeleidt het interview en de voorbereiding. Het komt er nu op aan om [redacted] hier samen zo goed mogelijk op voor te bereiden.

Hierover heb ik vanmiddag met [redacted] van DCO gesproken en hij nodigde mij uit om bij te dragen aan de informatiebundel voor [redacted]. Daarbij wil ik ook jullie graag betrekken. Want we, c.q. onze afdelingen, zijn de afgelopen tijd allemaal vanuit onze eigen rol bij LIMC betrokken geweest. Het is daarom belangrijk dat [redacted] straks tijdens het interview een boodschap kan overbrengen die door ons allemaal wordt gesteund.

DCO stelt dat NRC al beschikt over verschillende aan LIMC gerelateerde documenten. Ook hebben ze geprobeerd om hierover verschillende defensiemedewerkers te spreken. We moeten er dus vanuit gaan dat het NRC al over de nodige info beschikt. Maar we weten niet precies wat. Ik begeef me op glad DCO-ijs als ik zeg dat iedere journalist altijd op zoek is naar opening krant met een artikel dat enige deining veroorzaakt. We moeten er kortom vanuit gaan dat NRC[redacted] met kritische vragen uit zijn tent zal proberen te lokken. Maar zoals [redacted] vanochtend tegen ons zei, "never mind the question, but listen to my story"; We richten ons op de boodschap.

Verder was er vorige week woensdag een Algemeen Overleg Desinformatie van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met de Tweede Kamer. Op de agenda stond ook een advies van TechTegenCorona waarin werd verwezen naar 4 desinformatie narratieven van de Koninklijke landmacht (zie bijlage). Met het oog op mogelijke vragen hierover aan de minister van BZK zijn door Defensie toen bijgevoegde antwoorden opgesteld die zijn goedgekeurd door minister, CDS, C-LAS, DCO en DG-B. Die vormen een belangrijk referentiekader.

Ik wil jullie vragen om vanuit jullie achtergrond ieder een set van Q&A's te maken waarmee we [redacted] voorbereiden op het interview.

@[redacted], wil de KL vragen opstellen over het waarom van het LIMC en hoe het opereert ?
@[redacted], wil DJZ vragen opstellen over de juridische kaders (oa mandaten) waarbinnen het LIMC opereert ?
@[redacted], wil DAOG vragen opstellen over de opstelling van CDS hierbij ?
@[redacted], wil jij vragen opstellen over hoe de dienst hier tegen aankijkt ?
@[redacted], wil DGB vragen opstellen over de interdepartementale aspecten/verhoudingen (waaronder de contacten met NCTV) hierover ?

De antwoorden moeten dus een weergave zijn van het verhaal dat we als Defensie aan NRC willen vertellen.

Als jullie deze sets woensdag rond 12 uur kunnen sturen dan hebben we nog tijd om samen gaten, pijnpunten en (schijnbare) tegenstellingen eruit te halen.

@[redacted], heb jij hierop nog aanvullingen?

Groeten,

[redacted]

491(1)

Ministerie van Defensie

Oplegnota

☐ Ter besluitvorming ☒ Ter info

Betreft	Woordvoering en Q&A tbv LIMC interview met NRC op 10 november
Onderwerp	Land Information Manœuvre Centre (LIMC)
Verzending door	Nvt
Deadline	6-11-2020
Bewindspersoon/SG/PSG	☒ MINDEF ☐ STASDEF ☐ SG ☐ PSG
Medeondertekening	☐ Medeondertekening ☐ Mede namens ☒ n.v.t.
Door tussenkomst van	SG.
In afschrift aan	CDS, D-AOG, D-JZ, D-CO, D-MIVD C-CLAS
Afgestemd met	Nota tot stand gekomen in nauwe samenwerking met DGB en CLAS

DG Beleid

Onze referentie
BS 2020022527

Dossierhouder
[redacted]

Datum
5 november 2020

Versie

Bijlagen
1.Q & A's

Paraaf
MinDef:

StasDef:

SG:

1. Aanleiding

Het NRC is op de hoogte van het experimentele *Land Information Manoeuvre Centre* (LIMC) en wil daarover op korte termijn een artikel publiceren. Na overleg met u heeft Defensie besloten hier aan mee te werken. Op verzoek van het NRC is C-LIMC hiervoor beschikbaar. Het interview heeft volgens planning plaats op dinsdag 10 november en wordt begeleid door DCO.

Vanwege de COVID-19 crisis besloot de Koninklijke Landmacht eerder dit jaar tot de versnelde oprichting van het LIMC. Het LIMC is een experimentele capaciteit die door multidisciplinaire analyse en advies wil bijdragen aan beeldopbouw, duiding en handelingsperspectief voor militaire en civiele autoriteiten tijdens de COVID-19 crisis. CLAS heeft het LIMC opgedragen analyses te maken over onder andere de ontwikkeling van COVID in de EU en Nederland in de komende 6 maanden en de maatschappelijke en economische stabiliteit in de EU en Nederland in de komende 6 maanden.

Op het terrein van COVID en economische stabiliteit hebben binnen de overheid meerdere organisaties een (wettelijke) taak en bevoegdheden om daartoe breed informatie te verzamelen, op te sporen etc. De geldende juridische en ethische kaders rondom privacy, zoals de AVG, stellen grenzen aan het overheidsoptreden en het LIMC. Of, en in hoeverre daarmee volledig rekening werd gehouden, wordt op verzoek van de SG door CDS met DJZ onderzocht. Tegelijkertijd worden door CDS i.o.m. DJZ, DGB de bestaande mogelijke opties voor bredere toegang tot data (via detachering conform WIV, inzet onder gezag OM, politie en dergelijke) in kaart gebracht.

Woordvoering op dergelijke punten is gevoelig en daarom zijn voor C-LIMC ter ondersteuning van zijn media-optreden Q & A's opgesteld.

2. Gevraagd besluit

3. Advies

4. Dilemma's

Gezien het feit dat de verschillende betrokkenen intern Defensie nog nadenken over de geldende kaders voor het experimentele LIMC, komt een interview mogelijk wat vroeg. Anderzijds heeft NRC aangegeven sowieso te publiceren en

banaderen veel collega's. Niet bekend is over welke informatie het NRC al beschikt. Alles afwegend is besloten mee te werken aan het interview.

5. Politieke en bestuurlijke context

Om te vechten en te winnen is informatie onmisbaar. Daartoe moeten op het gebied van IGO, informatie-operaties, informatie manoeuvre en stratcom stappen worden gezet. Tegelijk moet de krijgsmacht ook multidomein en met andere partners samenwerken. De grondslag en bevoegdheden om informatie te verzamelen, luisteren daarbij nauw, net als naleving van en verantwoording over de toepassing van juridische en ethische kaders. Eventuele uitspraken of activiteiten die aanleiding geven te veronderstellen dat Defensie over deze kaders heenstapt, liggen, zeker in het nationale domein, politiek-bestuurlijk gevoelig.

6. Financiën

7. Communicatie

Er wordt een interview over LIMC aan NRC gegeven. Hiervoor zijn bijgevoegde woordvoeringslijn en Q&A's opgesteld.

8. Toelichting

- Defensie moet beter worden in het informatiedomein, aldus ook de Defensievisie-2035. Het experiment met LIMC past in dit kader.
- DAOG werkt nu samen met DGB, DJZ, DCO, MIVD en CLAS aan een nota over de bestaande en te gebruiken kaders voor het LIMC, die ook naar u wordt gezonden.
- De SG heeft de MIVD opgedragen onderzoek te doen naar de *governance* van het IenV domein bij Defensie. Het LIMC zal door de daarmee belaste [redacted] in het onderzoek worden betrokken.
- Tijdens de zomer zijn de producten van het LIMC op kleine schaal extern verspreid onder rijksoverheidspersoneel dat bij de aanpak van COVID-19 is betrokken. De producten hadden de kwalificatie "departementaal vertrouwelijk". Deze externe verspreiding is eind augustus door de CLAS stopgezet hangende het onderzoek van CDS op verzoek van de SG.
- Afgelopen week stond een advies van TechTegenCorona op de agenda van het AO desinformatie met de minister van BZK. Dit rapport is niet aan de orde gesteld tijdens het debat. In dit rapport wordt verwezen naar de landmacht en vier desinformatie narratieven, die het LIMC in de (sociale) media volgt en waarover het LIMC aan de CLAS rapporteert.
-

9. Bijlagen

Woordvoering en Q&A's

DE DIRECTEUR DIRECTIE COMMUNICATIE

[redacted]

491(2)

Interviewvoorbereiding Commandant LIMC

(Interview met NRC dinsdag 10 november 2020)

Opzet van het interview

NRC interviewt [redacted], commandant LIMC, over LIMC. Communicatie CLAS en DCo begeleiden [redacted] hierbij.

Woordvoeringslijnen/ q en a's:

1. **Het LIMC opereert tijdens inzet altijd op basis van een juridische grondslag en binnen kaders.**
   - Momenteel werkt het LIMC alleen met informatie uit openbare bronnen en vrij deelbare informatie van de overheid zelf (zoals RIVM).
   - LIMC kan ingezet worden voor het ondersteunen van militaire operaties (hoofdtaak 1 en 2). Dan geldt het missiemandaat en daarbij horende kaders verstrekt door de politiek.
   - LIMC kan worden ingezet ter ondersteuning van civiel gezag (hoofdtaak 3) op basis van Politiewet, Wet Veiligheidsregio's of Regeling MSOB. Bij dergelijke inzet gelden de kaders van die wetten.

2. **Waarom een LIMC**

Treintje: Defensienota 2018 → IGO → CLAS: concept van Informatiemanoeuvre → behoefte aan een LIMC.

3. **Waarom inzet LIMC tbv Covid**

Vervolg van het treintje: We hebben een LIMC → Covid-crisis → crisis leidt tot inzet van de landmacht + TOC → behoefte bij staf en commandant aan goed beeld van de situatie rondom de inzet (wat is er aan de hand, wat speelt er in de samenleving) → LIMC heeft ook voorspellende capaciteit → Stelt landmacht in staat om te anticiperen op komende inzetbehoefte.

Voorbeeld 1: We zetten een x aantal militaire verpleegkundigen in, maar analyse wijst uit dat over twee weken de vraag naar inzet van militaire verpleegkundigen sterk zal stijgen. Dat is zeer relevante informatie voor de landmacht om te kunnen anticiperen en in staat zijn om te leveren.

Voorbeeld 2: Op basis van informatie uit open bronnen is het LCPS voorzien van analyses en prognoses, waardoor het LCPS beter kon anticiperen en de landelijke patientenspreiding beter kon coördineren.

4. **De drie bezigheden van LIMC**

We zijn een eenheid in opbouw.

- We moeten in staat zijn de inzet van de krijgsmacht te ondersteunen.
- Dat betekent voor ons opleiden en trainen.
- Maar ook experimenteren en daarmee ontwikkelen en innoveren van de eenheid en bijdragen aan het verder ontwikkelen van het concept van Informatiemanoeuvre.

5. **Relatie LIMC en BDM?**

BDM is niet geschikt als methode in het huidige werk van het LIMC.

Bij doorvragen: Het LIMC beschikt wel over mensen met kennis van BDM, maar zij gebruiken de methode niet in hun werk.

Lijn van Woordvoering grondslagen en kaders inzet LIMC:

Rechtsgrond voor de operatie en tijdens ondersteuning van civiele autoriteiten opereren we binnen de kaders van de opdracht en de bevoegdheid van het gezag dat om inzet van het LIMC heeft gevraagd.

Toevoeging CLAS: Regulier oefenen en trainen is een gewone kerntaak van de landmacht, behoeft geen bijzonder kader. Checks en balances zijn er, zoals in iedere eenheid, via de commandantenlijn.

Q: Welke (juridische) grondslagen zijn er voor de inzet van het LIMC?

A: Voor militaire operaties: een besluit van de regering op basis van een mandaat van de VN-Veiligheidsraad of het humanitair oorlogsrecht (tijdens gewapende conflicten).

Voor ondersteuning van civiele autoriteiten: bijstand aan de politie (of Marechaussee) op basis van de **Politiewet**; aan een veiligheidsregio op basis van de **Wet veiligheidsregio's** of aan een ander bestuursorgaan op grond van de **regeling militaire steunverlening in het openbaar belang (MSOB)**; in alle gevallen steeds binnen de kaders van de opdracht en de bevoegdheid van het gezag dat om inzet van het LIMC heeft gevraagd.

Q: Aan welke (juridische) kaders is het LIMC dan gebonden?

A: Afhankelijk van de grondslag wordt in elk individueel geval de inzet, voorafgaand aan de opdracht en gedurende de inzet, getoetst aan het bij de grondslag van de inzet behorende kader; bijvoorbeeld bij bijstand aan de politie ontleend aan de Politiewet en het straf- of bestuursrecht, alsmede waaronder de privacy wet- en regelgeving.

Q: Wat is het LIMC en wat doen ze?

Het LIMC is een experimentele capaciteit voor gericht op het ervaring opdoen met informatie manoeuvre, dat ook ondersteuning kan leveren voor militaire inzet. Het LIMC vloeit voort uit de ontwikkeling van de krijgsmacht naar Informatiegestuurd optreden.

Het LIMC verwerkt informatie over COVID uit openbare bronnen voor de Commandant Landstrijdkrachten: de commandant van de eenheden die gereedstaan voor COVID gerelateerde inzet in het kader van civiele ondersteuning. Deze activiteit is niet uitzonderlijk bij de inzet van eenheden van Defensie.

Q: Wie ontvangen de producten van LIMC?

Op dit moment worden de producten van LIMC beperkt verspreid. De producten van LIMC zijn primair bedoeld voor de commandant Landstrijdkrachten. De informatie wordt gebruikt om de besluitvorming binnen de landmacht, aangaande de inzet van de landmacht in de covid-crisis, te ondersteunen. Het Territoriaal Operationeel Centrum van de landmacht (TOC) stuurt de inzet van de landmacht in de covid-crisis aan en beschikt daarom ook over de producten van het LIMC. Het TOC is ook vertegenwoordigd in het Landelijke Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC). Het LOCC heeft daarmee ook deels inzicht in de producten van het LIMC.

Q: (Alleen bij doorvragen) Voor zover NRC bekend, worden de producten o.a. ook verzonden aan NCTV. Werkt LIMC samen met de NCTV in het duiden van desinformatie?

Ter ondersteuning van civiele autoriteiten bij de aanpak van de COVID crisis zijn de producten van deze experimentele eenheid op verzoek van de direct betrokken partners korte tijd extern verspreid onder deze partners binnen de rijksoverheid (Via LOTC naar NCTV, BZK en BZ). Het is een intern product voor de ondersteuning van de commandant. In tijden van crisis wordt van de overheid verwacht onderling samen te werken en relevante en bruikbare informatie met elkaar te delen.

Reden voor het beperken van de verspreiding:

- Producten werden breder verspreid dan bedoeld, terwijl het een experimentele basis heeft. Daarom is dit op enig moment weer beperkt.
- Landmacht wilde meer controle over de verspreiding → terug naar de basis waarvoor de producten bedoeld waren (ondersteuning besluitvorming landmacht)
- Behoefte aan de producten nam af (einde 1e golf)

De NCTV en Defensie onderzoeken of verdere ondersteuning van de informatiepositie van de NCTV door Defensiecapaciteiten in het kader van ondersteuning van de civiele autoriteiten mogelijk en wenselijk is. Eventuele inzet van Defensiecapaciteiten zal altijd binnen de geldende juridische kaders geschieden.

Q: Hoe past de inzet van LIMC binnen de Rijksbrede aanpak van desinformatie onder leiding van BZK?

A: Het LIMC heeft hierin geen rol.

Q: De Minister van Binnenlandse Zaken gaat een externe partij vragen om tijdens de verkiezingen desinformatie te monitoren. Gaat LIMC hier een bijdrage aan leveren?

A: Nee.

Q: Is er samenwerking en kennisuitwisseling met de Nationale Politie? Waarom en hoe wordt er samengewerkt?

A: ja. In het kader van de bestaande civiele-militaire samenwerking (CMS) is er sprake van kennis en informatieuitwisseling tussen Defensie en Politie voor wederzijdse innovatie. Hierbij worden geen operationele producten van het LIMC gedeeld.

Inzet: Directe ondersteuning van de politie kan op basis van de Politiewet. Dan is er altijd sprake is van een verzoek daartoe vanuit bevoegd gezag en moet Defensie beschikken over de gevraagde capaciteit. Bij dergelijke directe ondersteuning gelden voor het LIMC ook de kaders van de Politiewet. (en natuurlijk normale wetten zoals de privacywet)

Q. Hoe komen de desinformatie narratieven van het LIMC in het TechTegenCorona advies terecht dat recent aan de Tweede Kamer is aangeboden en dat mede door een majoor is opgesteld?

Ter ondersteuning van civiele autoriteiten bij de aanpak van de COVID crisis zijn de producten van deze experimentele eenheid op verzoek van de direct betrokken partners korte tijd extern verspreid onder deze partners binnen de rijksoverheid (Via LOTC naar NCTV, BZK en BZ).

Het LIMC heeft niet bijgedragen aan de totstandkoming van het TTC-advies. De in het advies opgenomen narratieven zijn slechts een observatie van de LIMC van narratieven die toentertijd rondgingen in de Nederlandse maatschappij. Deze observaties zijn opgemaakt uit openbare bronnen.

Q&A – LIMC binnen krijgsmacht

Q: Waarom heeft de krijgsmacht een LIMC nodig?

A: De Defensienota 2018 en defensievisie 2035 spreken de ambitie uit om naar een hoog technologische krijgsmacht door te ontwikkelen. Een krijgsmacht die optreedt in een informatieomgeving. Een omgeving waarin vrijwel iedereen toegang heeft tot internet en gebruik maakt van duizenden applicaties om met elkaar te communiceren via beeld, geluid en tekst. Als je als landmacht optreedt tussen de mensen met al die apparaatjes in een Internet of things wereld dan heeft dat invloed op de manier waarop je kunt en moet opereren. Ons optreden maakt gebruik van informatie en we genereren met ons optreden informatie .

De Landmacht heeft het concept Information Manoeuvre ontwikkeld. Dit IM-concept gaat ervan uit dat door het 'bewegen' in het informatiedomein, zoals op het internet, maar ook door middel van analoge informatie en radiocommunicatie middelen, bijdraagt aan het bereiken van operationele doelstellingen.

Q: Hoe train je voor operaties in het informatie domein?

A: Er zijn beperkte mogelijkheden om door het gebruik van scenario's en scripts en gefingeerde data bepaalde situaties te beoefenen en analyses uit te voeren.

Het volledig simuleren van het internet, zodat complexe data-analyses kunnen worden uitgevoerd, is op dit moment niet mogelijk. Hiervoor moet het LIMC oefenen met real-live data, zolang dit maar geen persoonsgegevens betreft en de producten voor intern gebruik blijven.

Inzet van het LIMC, bijvoorbeeld in de ondersteuning van civiele autoriteiten, heeft altijd een gunstig effect voor de getraindheid van de capaciteiten van het LIMC.

Q: Kan het LIMC ook internationaal voor missies worden ingezet?

A: Zeker, Hier is het LIMC voor bedoeld. Het is primair een eenheid bedoeld voor inzet bij Hoofdtaak 1 en hoofdtaak 2. Heel belangrijk is om dan te bezien welk mandaat er voor missie wordt toegekend. Daarmee kan het LIMC ook ingezet worden, waarbij ondersteuning ook vanuit Nederland kan worden geleverd. (reachback)

Q: Kan het LIMC ook voor de NAVO worden ingezet?

A: Zeker net als de meeste andere capaciteiten van de krijgsmacht, kan ook LIMC voor de NAVO taak worden ingezet. Binnen de NAVO zijn ook initiatieven gaande om de capaciteiten voor het optreden in de informatieomgeving te ontwikkelen en te verbeteren.

Er zijn op dit moment nog geen concrete uitvragen gedaan voor LIMC-capaciteiten voor NAVO gereedheidsinitiatieven.

Q: Is het LIMC een inlichtingendienst?

A: Het LIMC is geen Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

- De Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten van 2017 spreekt heel duidelijk van twee diensten, de MIVD en de AIVD.
- Het LIMC is ook geen onderdeel van een van de diensten.

Q: Als het LIMC geen inlichtingendienst is, wat is het dan wel?

A: Het LIMC is een capaciteit voor de ondersteuning van Militaire inzet. Opereren in het informatiedomein is niet voorbehouden aan 1 eenheid of entiteit.

Het kent elementen van inlichtingen analyse maar ook elementen van bijvoorbeeld Civiel- Militaire interactie.

- Het LIMC focust vanuit haar militaire taak op het informatiedomein.
- Het inzetmandaat van het LIMC hangt dus vast aan de specifieke inzet van de krijgsmacht.

Q: Hoe verhoudt het LIMC zich tot de WiV2017?

A: Het LIMC valt niet onder WiV2017, want het is geen (onderdeel van) een inlichtingendienst.

Q: Hoe beoordelen de diensten de producten van het LIMC? En, hoe verloopt de samenwerking met de diensten?

A: Dat moet je aan de diensten vragen. Er is geen sprake van een directe samenwerking tussen het LIMC en de diensten.

[redacted]

Van: [redacted], BS/AL/DGB/DSK
Verzonden: vrijdag 27 november 2020 15:43
Aan: [redacted], BS/AL/DGB/DSK/VRZMLAPN
Onderwerp: FW: xpost
Bijlagen: 2020 11 05 Oplegnota woordvoering LIMC interview v2.docx; Interviewvoorbereiding Commandant LIMC.docx

Urgentie: Hoog

Opvolgingsvlag: Follow up
Vlagstatus: Met vlag

Van [redacted] BS/AL/DCO
Verzonden: vrijdag 6 november 2020 15:57
Aan: [redacted] BS/AL/DGB/DSK ; [redacted] BS/AL/DGB/DSK/CHU ; [redacted] CLAS/ST CLAS/KAB/SIE COM ; [redacted], CLAS/OOCL/JISTARC/DIVI ; [redacted] CLAS/ST CLAS/DIR K&O
CC: [redacted] BS/AL/DCO ; [redacted] BS/AL/DCO ; [redacted] BS/AL/DCO ; [redacted] BS/AL/BSG
Onderwerp: FW: xpost
Urgentie: Hoog

Beste collega's,

Deze stukken worden nu in Xpost gezet. Aan [redacted] wordt een paraaf gevraagd.

Groet,
[redacted]

Van: [redacted] BS/AL/DCO
Verzonden: vrijdag 6 november 2020 15:39
Aan: [redacted] BS/AL/DCO/Projafd DC[redacted]@mindef.nl>
CC: [redacted]., BS/AL/DCO [redacted]n@mindef.nl>; [redacted] BS/AL/DCO [redacted]@mindef.nl>
Onderwerp: xpost
Urgentie: Hoog

Ha [redacted]

Wil jij de bijgevoegde oplegnota in Xpost zetten en de interviewvoorbereiding als bijlage hierin meenemen.

Dank en groet,
[redacted]

[redacted]

Directie Communicatie
Ministerie van Defensie
H-gebouw | Kalvermarkt 32 | 2511CB | Den Haag [redacted]